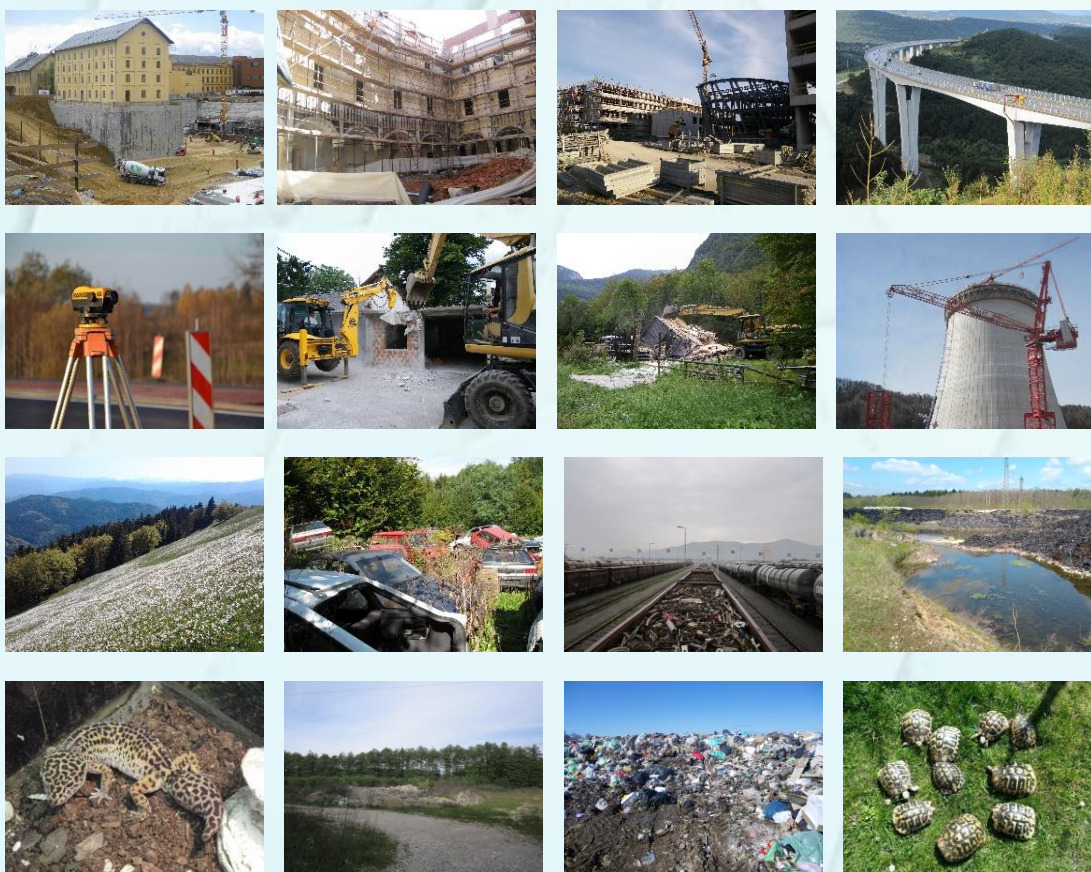

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE IN PROSTOR
Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana

POROČILO O DELU ZA LETO 2016

April 2017

KAZALO

1	UVOD	1
2	ORGANIZACIJA IN KADRI	2
2.1	ORGANIZIRANOST	2
2.2	KADROVSKA STRUKTURA	3
3	SLUŽBA ZA SKUPNE IN PRAVNE ZADEVE	5
3.1	IZOBRAŽEVANJE	6
3.2	TEHNIČNA OPREMLJENOST ZA DELO	6
3.3	FINANČNA SREDSTVA IN REALIZACIJA	6
3.4	POSTOPEK JAVNIH NAROČIL	7
3.5	DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA	7
4	GRADBENA, GEODETSKA IN STANOVANJSKA INŠPEKCIJA	8
4.1	PODROČJE GRADBENE INŠPEKCIJE	8
4.1.1	PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA	8
4.1.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR	10
4.1.3	PREKRŠKOVNI POSTOPEK	19
4.1.4	AKCIJE V LETU 2016	20
4.1.4.1	AKCIJA NADZORA NAD NEDOVOLJENO GRADNJO OBJEKTOV	20
4.1.4.2	AKCIJA NADZORA NA GRADBIŠČIH – VGRAJEVANJE GRADBENIH PROIZVODOV	23
4.1.4.3	AKCIJA NADZORA NA GRADBIŠČIH – NADZOR NAD DELOM NADZORNIKOV IN ODGOVORNIH NADZORNIKOV	26
4.1.4.4	AKCIJA NADZORA NA GRADBIŠČIH – NADZOR NAD OZNAČITVIJO IN ZAŠČITO GRADBIŠČ	30
4.1.4.5	AKCIJA NADZORA NAD GRADNJO IN UPORABO HOTELSKIH STAVB IN DRUGIH GOSTINSKIH STAVB ZA KRATKOTRAJNO NASTANITEV	34
4.1.4.6	AKCIJA NADZORA NAD UPORABO OBJEKTOV V JAVNI RABI	35
4.1.5	SKUPNE AKCIJE V LETU 2016	37
4.1.5.1	SKUPNA AKCIJA NADZORA Z DELOVNO INŠPEKCIJO NA PODROČJU NADZORA GRADBIŠČ	37
4.1.6	DRUGO	37
4.2	PODROČJE GEODETSKE INŠPEKCIJE	41
4.2.1	PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA	41
4.2.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR	42
4.2.3	PREKRŠKOVNI POSTOPEK	45
4.2.4	AKCIJE V LETU 2016	46
4.2.4.1	DOSEGANJE CILJA VEČJE PRAVNE VARNOSTI LASTNIKOV NEPREMIČNIN, VEČJE VARNOSTI VLAGANJ V NEPREMIČNINE TER INVESTICIJ, POVEZANIH Z NEPREMIČNINAMI IN NEPREMIČNINSKIM TRGOM	46
4.2.4.2	DOSEGANJE CILJA ZAGOTAVLJANJA IZPOLNJEVANJA POGOJEV PODJETIJ IN V NJIH ZAPOSLENIH POSAMEZNIKOV ZA OPRAVLJANJE GEODETSKE DEJAVNOSTI	47
4.3	PODROČJE STANOVANJSKE INŠPEKCIJE	48
4.3.1	PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA	48
4.3.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR	50
4.3.3	PREKRŠKOVNI POSTOPEK	53
4.3.4	AKCIJE V LETU 2016	54
4.3.4.1	NADZOR NAD REDNIMI PREGLEDI DVIGAL IN NJIHOVIM VZDRŽEVANJEM V VEČSTANOVANJSKIH STAVBAH	54
4.3.4.2	KOORDINIRANA AKCIJA – NADZOR NEPROFITNIH STANOVANJSKIH ORGANIZACIJ	55
4.3.5	DRUGO	56
5	INŠPEKCIJA ZA OKOLJE IN NARAVO	58
5.1	PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA	58
5.2	ORGANIZACIJA IN NAČRTOVANJE DELA	58
5.2.1	ZAPOSLENI	58
5.2.2	ORGANIZACIJA INŠPEKCIJE ZA NARAVO IN OKOLJE	58
5.2.3	NAČRTOVANJE DELA	59

5.2.3.1	REDNI PREGLEDI	59
5.2.3.2	AKCIJE NADZORA.....	60
5.2.3.3	IZREDNI PREGLEDI – ODZIV NA PREJETE PRIJAVE IN POBUDE.....	61
5.2.3.4	DRUGI PREGLEDI	61
5.2.4	INŠPEKTORSKI INFORMACIJSKI SISTEM.....	62
5.2.5	ZAKONODAJNI POSTOPEK IN PREDPISI:.....	62
5.2.6	UPRAVNI AKTI IN STROKOVNA MNENJA	63
5.2.7	SODELOVANJE Z DRUGIMI INŠPEKCIJAMI IN ORGANI	64
5.2.8	IZOBRAŽEVANJE INŠPEKTORJEV.....	64
5.2.9	MEDNARODNO SODELOVANJE.....	65
5.3	UGOTOVITVE PRI DELU	66
5.3.1	SPLOŠNE UGOTOVITVE	66
5.3.2	PRIJAVE	67
5.3.3	DRUGE VLOGE	68
5.3.4	INŠPEKCIJSKI POSTOPEK	69
5.3.5	PRITOŽBE	70
5.3.6	IZVRŠBE	71
5.3.7	KONTROLNI MONITORING	71
5.3.8	PREKRŠKOVNI POSTOPEK.....	72
5.3.9	UGOTOVITVE PO PODROČJIH DELA	74
5.3.9.1	NADZOR PREDPISOV KAKOVOSTI ZRAKA.....	75
5.3.9.2	NADZOR PREDPISOV RAVNANJA Z ODPADKI.....	75
5.3.9.3	NADZOR EMISIJ SNOVI IN TOPLOTE V VODE.....	77
5.3.9.4	Nadzor urejanja voda in gospodarjenja z njimi.....	77
5.3.9.5	NADZOR BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IN NARAVNIH VREDNOT	78
5.3.9.6	NADZOR NAD RAVNANJEM S SNOVMI IN ODPADNIMI SNOVMI, KI TANJŠAJO OZONSKI PLAŠČ.....	79
5.3.9.7	NADZOR GENSKO SPREMENJENIH ORGANIZMOV (GSO) V ZAPRTIH SISTEMIH	80
5.3.9.8	NADZOR INDUSTRIJSKEGA ONESNAŽEVANJA IN TVEGANJ	80
5.3.9.9	NADZOR ZAVEZANCEV, KI MORAJO PRIDOBITI OKOLJEVARSTVENO DOVOLJENJE ZA ONESNAŽEVANJE VEČJEGA OBSEGA (ZAVEZANCI IED).....	80
5.3.9.10	NADZOR NAD OBRATI TVEGANJA ZA OKOLJE (OBRATI SEVESO).....	80
5.3.9.11	NADZOR NAD EMISIJAMI SNOVI V ZRAK IZ NEPREMIČNIH VIROV ONESNAŽEVANJA	81
5.3.9.12	NADZOR NAD EMISIJAMI IZ MALIH KURILNIH NAPRAV	81
5.3.9.13	NADZOR NAD OBREMENJEVANJEM S HRUPOM IZ INDUSTRIJSKIH IN DRUGIH OBRATOV.....	81
5.3.9.14	NADZOR NAD ELEKTROMAGNETNIM SEVANJEM IN SVETLOBNIM ONESNAŽEVANJEM	81
5.4	AKCIJE NADZORA 2016	82
5.4.1	AKCIJA NADZORA ODLAGALIŠČ 2016	82
5.4.2	AKCIJA NADZORA NAD IZVAJALCI OBDELAVE KOMUNALNIH ODPADKOV.....	82
5.4.3	AKCIJA NADZORA NAD ODPADNO EMBALAŽO	83
5.4.4	AKCIJE NADZOROV POŠILJANJA ODPADKOV ČEZ MEJE	84
5.4.5	AKCIJA NADZORA ODVAJANJA KOMUNALNIH ODPADNIH VODA PO JAVNI KANALIZACIJI – OPREMLJENOST AGLOMERACIJ 2015–2018	85
5.4.6	AKCIJA NADZORA MALIH HIDROELEKTRARN (MHE).....	87
5.4.7	AKCIJA NADZORA ŽIVALSKIH VRTOV (KONVENCIJA CITES)	88
5.4.8	AKCIJA NADZORA HABITATNIH TIPOV MOKRIŠČ	88
5.4.9	AKCIJA NADZORA POSEGOV NA PODLAGI ZVO-1, ZON IN ZV-1	89
5.5	IZBRANI PRIMERI INŠPEKCIJSKIH POSTOPKOV V LETU 2016.....	90
5.6	SKLEPNE UGOTOVITVE	94

1 UVOD

Inšpektorat RS za okolje in prostor (v nadaljevanju: Inšpektorat) je bil ustanovljen z Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 91/2014). Inšpektorat deluje kot organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor in izvaja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov in splošnih aktov na področjih prostora in graditve objektov, na stanovanjskem področju, na geodetskem področju ter na področju okolja in narave.

V letnem poročilu o delu Inšpektorata so zajeta vsa področja dela, nad katerimi je Inšpektorat leta 2016 v skladu z dodeljenimi pooblastili izvajal nadzor. Inšpektorat je opravljal naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov s področij varstva okolja: kakovost zraka, ravnanje z odpadki, čezmejno pošiljanje odpadkov, kakovost voda, emisije snovi v vode, industrijsko onesnaževanje in tveganje, hrup, elektromagnetno sevanje, svetlobno onesnaževanje, nadzor nad emisijami oziroma drugimi nepravilnostmi pri uporabi kemikalij; ohranjanje narave, urejanje voda in gospodarjenje z njimi in nadzor nad gensko spremenjenimi organizmi; naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov in splošnih aktov glede urejanja prostora in naselij, graditvijo objektov in izvedbo gradbenih konstrukcij, izpolnjevanjem bistvenih zahtev za objekte, stanovanjskimi zadevami in geodetsko dejavnostjo.

Organiziranje in načrtovanje dela Inšpektorata je temeljilo na programskih ciljih dela Ministrstva za okolje in prostor, strateških usmeritvah Inšpektorata ter kriterijih za določanje prioriteten inšpekcijskih nadzorov. Inšpekcijski nadzori so se opravljali z namenom preverjanja spoštovanja zakonskih določb in so bili usmerjeni predvsem na področja, v okviru katerih se v praksi iz preteklih izkušenj zaznava nespoštovanje predpisov oziroma problemi pri njihovem izvajanju. Posebna pozornost je bila namenjena področjem, v okviru katerih bi lahko bila zaradi nespoštovanja predpisov neposredno ogrožena človeška življenja ali zdravje ljudi ter storjena večja materialna škoda. V ta namen se vsako leto za posamezno inšpekcijo predvidi določeno število inšpekcijskih pregledov.

Glede na obseg inšpekcijskih nadzorov je Inšpektorat izvajal tako celovite kot tudi tematske inšpekcijske nadzore. Celovite nadzore je izvajal z namenom, da bi dobil celovit pregled nad zakonitostjo in strokovnostjo dela zavezanca na področju dela posamezne inšpekcije. Tematski nadzori pa so se pri zavezancih opravljali na tistem delu posameznega dela inšpekcijskega področja, ki je z vidika uresničevanja posameznega materialnega predpisa povezan s posebno problematiko, ali pa z namenom pridobivanja podatkov o resničnem stanju kot posnetku stanja na določenem upravnem področju.

Na podlagi prejetih prijav, pobud, pritožb in obvestil, ki jih je Inšpektorat prejel od fizičnih ali pravnih oseb, so izvajali izredne inšpekcijske nadzore. Kontrolni inšpekcijski nadzori pa so se izvajali, da bi preverili, ali so zavezanci v odrejenem roku uresničili oziroma izpolnili ukrepe, ki so jih odredili inšpektorji za odpravo pomanjkljivosti in nepravilnosti. Glede na način izvedbe je inšpekcija opravljala tako napovedane kot tudi nenapovedane inšpekcijske nadzore.

Inšpektorat je izvedel različne usmerjene akcije na področjih, na katerih so bile v preteklem obdobju ugotovljene večje nepravilnosti, in na področjih, na katerih nadzor na novo določa sprememba posamezne področne zakonodaje. Glede na področje nadzora se je Inšpektorat aktivno vključeval v skupne akcije različnih Inšpektoratov RS in s tem nadaljeval že vzpostavljeno prakso.

2 ORGANIZACIJA IN KADRI

2.1 ORGANIZIRANOST

Inšpektorat deluje kot organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor. Sedež Inšpektorata je bil leta 2016 v Ljubljani, na naslovu Dunajska cesta 58. Inšpektorat je vodila in predstavljala glavna inšpektorica.

Za strokovno, učinkovito, racionalno in usklajeno izvrševanje nalog ter za učinkovit notranji nadzor nad opravljanjem nalog na posameznih ožjih delovnih področjih so bile v Inšpektoratu organizirane naslednje notranje organizacijske enote:

- Inšpektorat RS za okolje in prostor,
- Inšpekcija za okolje in naravo, ION,
- Gradbena, geodetska in stanovanjska inšpekcija, GGSI,
- Služba za skupne in pravne zadeve.

Inšpektorat je imel območne enote z inšpekcijskimi pisarnami po vsej Sloveniji, in sicer:

- Območna enota Celje, s sedežem v Celju, Krekov trg 9, z inšpekcijsko pisarno v Velenju, Rudarska 6a, Velenje;
- Območna enota Koper, s sedežem v Kopru, Trg Brolo 12, z inšpekcijsko pisarno v Postojni, Kolodvorska 5a, Postojna;
- Območna enota Kranj, s sedežem v Kranju, Slovenski trg 1;
- Območna enota Ljubljana, s sedežem v Ljubljani, Vožarski pot 12, z inšpekcijskimi pisarnami v Kočevju, TZO 2, Kočevje, v Zagorju ob Savi, Grajska ul. 2, Zagorje ob Savi in v Kamniku, Maistrova 16, Kamnik;
- Območna enota Maribor, s sedežem v Mariboru, Ulica heroja Tomšiča 2, z inšpekcijskimi pisarnami v Slovenski Bistrici, Ljubljanska c. 93, na Ptuj, Prešernova 29, Ptuj in v Dravogradu, Meža 10, Dravograd;
- Območna enota Murska Sobota, s sedežem v Murski Soboti, Kardoševa 2, z inšpekcijsko pisarno v Ljutomeru, Ormoška 3/II, Ljutomer;
- Območna enota Nova Gorica, s sedežem v Novi Gorici, Trg Edvarda Kardelja 1, z inšpekcijsko pisarno v Ajdovščini, Vipavska c. 11/b, Ajdovščina;
- Območna enota Novo mesto, s sedežem v Novem mestu, Defranceschijeva 1, z inšpekcijsko pisarno v Brežicah, C. prvih borcev 24a, Brežice.

Sredi leta je bila ukinjena inšpekcijska pisarna v Kamniku, ker se je eden od dveh zaposlenih upokojil, drugega pa smo preselili na OE Ljubljana.

Zadnje dni leta 2016 se je preselila tudi OE Maribor, in sicer na nov naslov Partizanska cesta 47 v Mariboru.

Inšpekciji sta najpomembnejši in največji del Inšpektorata. Vsako Inšpekcijo vodi direktor inšpekcije, ki vsebinsko vodi področje dela po vseh območnih enotah po Republiki Sloveniji.

Območno enoto organizacijsko vodi vodja območne enote, ki mu pri delu pomaga in mu strokovno pomoč nudi koordinator. V območni enoti, kjer je vodja inšpektor za okolje, je koordinator gradbeni inšpektor, v območnih enotah, kjer je vodja gradbeni inšpektor, pa inšpektor za okolje.

V okviru območnih enot poleg inšpektorjev in administrativnega osebja delujejo tudi nadzorniki. To so uradniki, ki v skladu z določbami Zakona o inšpekcijskem nadzoru in Zakona o splošnem upravnem

postopku izvajajo posamezna dejanja v postopku (ugotavljajo dejstva in okoliščine) in s tem pomagajo inšpektorjem za okolje in naravo ter gradbenim inšpektorjem.

2.2 KADROVSKA STRUKTURA

V skladu s Skupnim kadrovskim načrtom organov državne uprave in kadrovskim načrtom, ki ga določi Ministrstvo za okolje in prostor, je imel IRSOP 31. decembra 2016 določeno kadrovsko najvišje število zaposlenih javnih uslužbencev, to je 175.

Na dan 31. decembra 2016 je bilo na Inšpektoratu zaposlenih 178 javnih uslužbencev, pri čemer je bilo 175 javnih uslužbencev všteti v kadrovski načrt, tri javne uslužbenke pa v kadrovski načrt niso bile vštete. Ena je nadomeščala javno uslužbenko na starševskem dopustu, druga javno uslužbenko na daljši bolniški odsotnosti, tretja pa je bila od oktobra sprejeta pripravnica. Na dan 31. decembra 2016 je bilo na Inšpektoratu zaposlenih 129 inšpektorjev in 14 nadzornikov.

Kadrovska struktura zaposlenih po notranjih organizacijskih enotah 31. decembra 2016 je bila naslednja:

- na Inšpektoratu RS za okolje in prostor, in sicer na lokaciji Dunajska 58, sta bili zaposleni dve javni uslužbenki;
- na Inšpekciji za okolje in naravo je bilo zaposlenih šest javnih uslužbencev;
- na Gradbeni, geodetski in stanovanjski inšpekciji je bilo zaposlenih 12 javnih uslužbencev;
- v Službi za skupne in pravne zadeve je bilo zaposlenih 14 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Celje je bilo zaposlenih 23 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Koper je bilo zaposlenih 18 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Kranj je bilo zaposlenih 12 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Ljubljana je bilo zaposlenih 35 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Maribor je bilo zaposlenih 25 javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Murska Sobota je bilo zaposlenih deset javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Nova Gorica je bilo zaposlenih devet javnih uslužbencev;
- v Območni enoti Novo mesto je bilo zaposlenih 12 javnih uslužbencev.

Leta 2016 je delovno razmerje na Inšpektoratu prenehalo štirim javnim uslužbencem, in sicer:

- trem javnim uslužbencem zaradi upokojitve in
- enemu javnemu uslužbencu zaradi sklenjenega pisnega sporazuma o prenehanju pogodbe o zaposlitvi na podlagi podane odpovedi delovnega razmerja.

Leta 2016 je bilo objavljenih sedem razpisov za zaposlitev, od teh sta se dva končala leta 2017. Realiziranih je bilo pet zaposlitev, od katerih je šlo za:

- eno zaposlitev na osnovi končanega internega razpisa in sklenjene pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas,
- eno zaposlitev na osnovi javnega natečaja za pripravnika,
- tri zaposlitve na osnovi javnega razpisa za zaposlitev za nedoločen čas.

Inšpektorat ponovno opozarja na dejstvo, da veljavni načrt in obseg sredstev ne dopuščata zaposlitve zadostnega števila inšpektorjev, kot bi jih dejansko potrebovali glede na vse večji obseg pristojnosti. Inšpektorji so že zdaj čezmerno obremenjeni in dolgoročno lahko to vodi v povečane izostanke zaradi bolezni in neustrezno opravljanje inšpekcijskega nadzora, tako po številu obravnavanih zadev kot po kakovosti opravljenih del. Razmejiti je treba med nadzorom, ki ga opravlja lokalna skupnost, in tistim, ki ga opravlja Inšpektorat (področje komunalnih odpadkov, komunalnih odpadnih voda ...). Letno število prejetih pobud za inšpekcijski nadzor je večje, kot jih inšpektorji lahko obravnavajo.

Zaradi zmanjšanja števila delavcev na splošnem področju smo leta 2016 organizirali delo v Novi Gorici tako, da je javna uslužbenka enkrat na teden hodila v Novo Gorico, sicer pa je njeno osnovno delo urejanje arhivov in dokumentacije za cel IRSOP. V Murski Soboti pa te splošne naloge še vedno opravlja nadzornik.

Ob koncu leta smo zaradi centralizacije upravljanja nepremičnin morali v nekaj dneh prevzeti še ves plačilni promet, ki so ga do tedaj za nas opravljali na ožjem ministrstvu. Tako zdaj dve zaposleni javni uslužbenki pokrivata celotno finančno področje Inšpektorata, kar je konec leta pomenilo dodatno obremenitev in zaostanke pri podajanju predlogov za izterjavo glob in upravnih taks na FURS. Inšpektorat ima zaradi specifičnosti dela, ker je prekrškovni organ, ogromno dela s plačili, s kontrolo nad tem, kar pomeni velik obseg dela v financah.

Po izobrazbeni strukturi je bilo stanje naslednje:

Tabela 1: Izobrazbena struktura

STOPNJA IZOBRAZBE	ŠTEVILO USLUŽBENCEV
doktorat	3
magisterij	15
visoka izobrazba/univ. dipl./spec/2. bolonjska	132
višja izobrazba/inženir	7
srednja izobrazba	19
manj kot srednja/poklicna	2
SKUPAJ	178

3 SLUŽBA ZA SKUPNE IN PRAVNE ZADEVE

Služba za skupne in pravne zadeve (v nadaljevanju: služba) opravlja delo za celoten Inšpektorat, podrejena je glavni inšpektorici. Znotraj te službe se opravljajo vse aktivnosti, ki so potrebne za delo na področju pravnih vprašanj, kadrovskih zadev, finančne službe in informatike. V letu 2016 je v bilo v službi poleg vodje službe zaposlenih še 13 javnih uslužbencev, to je skupaj s pripravnico in uslužbenko, ki nadomešča zaposleno na starševskem dopustu.

V službi izvajajo naloge, ki se nanašajo na zagotavljanje:

- pogojev za delo Inšpektorata kot celote,
- nalog administrativno-tehničnega, kadrovskega in finančnega poslovanja,
- nalog pravne pomoči pri vodenju postopkov,
- nalog enotnega delovanja administracije ter
- dela na področju upravljanja z dokumenti in dokumentarnim gradivom na nivoju Inšpektorata.

Služba izvaja vse naloge, ki so povezane s pridobitvijo, uporabo in vzdrževanjem poslovnih prostorov ter osnovnih sredstev.

Zaposleni v sodelovanju s službo skrbijo za redno vzdrževanje službenih vozil, kot tudi njihovo morebitno zamenjavo. Informatika skrbita za nemoteno delovanje informacijskih sistemov in računalniške opreme ter povezavo z MJU, ki je že leta 2016 prevzela sredstva na nabavo računalniške opreme.

Naloge kadrovskega poslovanja se nanašajo na načrtovanje, izbiro, razvoj in izobraževanje kadrov, kamor sodi tudi zaposlovanje in napredovanje javnih uslužbencev. Kadrovsko področje vsebuje tudi sodelovanje pri pripravi delovnopравnih in organizacijskih aktov s področja ravnanja s kadrovskimi viri ter pripravo analiz in strokovnih podlag kadrovskih načrtov ter podlag za odločanje o pravicah in obveznostih javnih uslužbencev. Služba vodi tudi disciplinske postopke in ugotavlja druge nepravilnosti, ki potem zahtevajo nova dela.

Služba skrbi za nakup, vzdrževanje in evidenco opreme za inšpektorje, saj je Inšpektorat zaposlenim javnim uslužbencem dolžan zagotoviti osebno varovalno opremo (zaščitna jakna, delovni čevlji, čelade, odsevni brezrokavnik idr.) in druge potrebne pripomočke ter orodje za izvajanje delovnih nalog.

Finančno poslovanje vsebuje predvsem načrtovanje, spremljanje in kontrolo porabe finančnih sredstev Inšpektorata, in sicer z zbiranjem, urejanjem in s pripravo finančne dokumentacije. Finančno poslovanje obsega pripravo finančnih načrtov (proračun, načrt nabav in gradenj) in spremljanje njihove realizacije. V finančno poslovanje sodijo tudi naloge, pomembne za nemoteno delovanje Inšpektorata, kot je sodelovanje pri postopkih javnih naročil, spremljanje pogodbenih obveznosti ter obdelava finančnih dokumentov, izvajanje elektronskih postopkov plačevanja računov. Poleg tega je treba redno spremljati plačila glob, taks in razna vračila. Zelo pomembno je stalno sodelovanje z drugimi organi na tem področju.

Naloge pravne pomoči in podpore se nanašajo na nudenje pravne pomoči v zvezi z uporabo materialnih in procesnih predpisov v inšpekcijskih in prekrškovnih postopkih. V okviru pravne podpore se oblikujejo predlogi in rešitve za sistemsko izvrševanje inšpekcijskega nadzora v okviru predpisov, ki jih nadzira Inšpektorat. Oblikujejo se tudi osnutki internih aktov, izvajajo se postopki javnih naročil, vključno s pripravo pogodb, spremlja se zakonodaja, ki je v postopku usklajevanja, ter sodeluje se pri pripravi zakonskih in podzakonskih predpisov.

Pri opravljanju del in nalog Inšpektorata nastane velika količina dokumentov in drugega dokumentarnega gradiva, za katerega je treba v skladu z veljavno zakonodajo zagotoviti učinkovito, zakonito in enotno evidentiranje, hrambo ter arhiviranje.

3.1 IZOBRAŽEVANJE

Z izobraževanjem se zagotavlja ustrezna raven strokovne izobrazbe in usposobljenosti zaposlenih za uspešno in učinkovito izvajanje nalog. Temu področju smo v okviru finančnih zmožnosti v letu 2016 posvečali veliko pozornosti. Inšpektorji so se udeleževali strokovnih izobraževanj, ki so jih ob spremembah zakonodaje organizirali v okviru ministrstva, sodelovali so na delavnicah v okviru mreže IMPEL. Vsi javni uslužbenci oz. inšpektorji so se udeležili več izobraževanj, to so bila skupna izobraževanja, na katera smo povabili predavatelja, kar je veliko ceneje. Izobraževanja so bila naslednja: Upravno poslovanje, Varstvo osebnih podatkov, Osnove stvarnega prava in novosti, Dnevi javnega prava, Usposabljanje za varnost in zdravje pri delu, Upravljanje s stresom in zdrava prehrana, Osnove samoobrambe. Posamezni inšpektorji so se udeležili različnih izobraževanj, povezanih s področjem, kjer izvajajo svoje delovne naloge.

3.2 TEHNIČNA OPREMLJENOST ZA DELO

Na področju informatike je bil postavljen cilj sodobno informacijsko okolje, kjer se je stanje glede na leto 2015 zelo izboljšalo, saj smo sistem večnoma poenotili. Prenova pomeni povečanje produktivnosti, saj imajo uslužbenci precej manj izpada delovnega časa, ker jim za nadaljevanje dela ni treba čakati na popravilo, omogoča pa tudi hitrejšo odpiranje baz podatkov. Leta 2016 smo nadomestili 50 starih računalnikov z novimi in zamenjali še 10 monitorjev. V začetku leta smo dobili tudi 18 že rabljenih računalnikov, ki smo jih nadgradili, da so bili sploh primerni za uporabo. Leta 2016 je bil spremenjen tudi sistem tiskanja. Inšpektorat je imel leta 2015 vse tiskalnike najete, po odločitvi MJU v začetku leta 2016, ko so nam za tajništva predali 22 tiskalnikov, pa smo vzpostavili tak sistem tiskanja, da imamo najete samo še večje tiskalnike.

Osebna vozila so pomembno sredstvo za delo in so precejšen strošek za vzdrževanje. To je povezano s starostjo vozila, zato se trudimo, da vozni park pomlajujemo. Leta 2016 smo nadaljevali prodajo vozil, starejših od deset let. S temi sredstvi potem kupimo zelo malo rabljena, kar je najbolj ugodna rešitev. Leta 2016 smo tako kupili pet vozil, dve pa novi iz skupnega javnega naročila. Po veljavnem postopku in še dodatnih dražbah smo prodali 16 starih vozil.

3.3 FINANČNA SREDSTVA IN REALIZACIJA

Inšpektorat je imel za leto 2016 sprejet proračun v višini 7,418.332,00 EUR, kar pa je bilo premalo, da bi lahko zagotavljal uspešno izvedbo izvršb inšpekcijskih odločb in s tem večjo učinkovitost dela.

Tabela 2: Proračun

Sprejeti proračun	7,418.332,00 EUR
Veljavni proračun	7,505.521,24 EUR

SPREJETI PRORAČUN	7,418.332,00 EUR
153363 – Plače	5,648.934,00 EUR
153364 – Materialni stroški	690.000,00 EUR
153365 – Investicije	180.957,00 EUR

153366 – Izvedenska mnenja	40.000,00 EUR
153367 – Izvršbe	817.898,00 EUR
153368 – Analize odvzetih vzorcev	40.000,00 EUR
153369 – Odškodnine iz naslova zavarovanj	500,00 EUR
153370 – Stvarno premoženje	1.000,00 EUR

Kljub temu, da ima Inšpektorat v primerjavi z drugimi organi eno najnižjih proračunskih postavk, je bila realizirana večina načrtovanih aktivnosti. To pa je predvsem posledica izredne gospodarnosti, ekonomičnosti in stroškovne učinkovitosti Inšpektorata pri razpolaganju s proračunskimi sredstvi. Lani je bilo za izvršbe namenjeno veliko več kot preteklo leto, saj se je začela izvršba odstranitve pnevmatik, kjer je bila pogodbeni vrednost več kot 2 mio EUR.

Omeniti je še treba, da inšpektorji z izvajanjem kaznovalne politike poskrbijo za precejšen donos sredstev v proračun. Ravno tako dosledno predajajo posamezne terjatve v izvršbo na FURS.

3.4 POSTOPEK JAVNIH NAROČIL

Za potrebe Inšpektorata je bilo leta 2016 začeti 130 postopkov oddaje javnih naročil za storitve in blago in en postopek oddaje javnega naročila gradnje za izbiro izvajalca za izvedbo gradbenih in drugih del, ki so potrebna za izvršitev inšpekcijskih odločb Inšpektorata. Večino postopkov javnih naročil je Inšpektorat vodil sam, za nekatera pa je pooblastil druge organe, ki so posamezne postopke oddaje javnih naročil izpeljali za več organov (razna čiščenja in druge skupne storitve, potrebne na posameznih območjih enotah, dobava potrošnega materiala za tiskanje ...). Nekaj skupnih javnih naročil je za Inšpektorat, ki je zavezanec za skupna javna naročila v skladu z Uredbo o skupnem javnem naročanju Vlade Republike Slovenije (Ur. l. RS št. 27/16), vodilo tudi Ministrstvo za javno upravo (nakup osebnih vozil, nakup prenosnih računalnikov, nakup papirja za tiskanje, storitve zavarovanja za osebna vozila, nakup letalskih kart, storitve letalskega prevoza na neposredni povezavi na zračni progi do Bruslja). Leta 2016 je Inšpektorat na podlagi izpeljanih t. im. evidenčnih javnih naročil blaga in storitev (tj. naročil, katerih vrednost brez DDV je nižja od 20.000 evrov in se zanje ne uporablja zakon, ki ureja javno naročanje), sklenil 28 pogodb in izdal 76 naročilnic. V skladu z zakonom o javnem naročanju (ZJN-2 oz. ZJN-3) je Inšpektorat leta 2016 sklenil pet pogodb in dva posamezna okvirna sporazuma. Število pogodb se od števila začeti postopkov razlikuje zato, ker nekateri postopki, ki so se začeli v letu 2016, do konca leta 2016 še niso bili končani.

3.5 DOSTOP DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

Inšpektorat je v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja zavezan k dajanju informacij javnega značaja. Leta 2016 je na IRSOP prispelo 198 vlog, od tega je bilo 54 ugodeno, 55 so delno ugodili in 76 so jih v celoti zavrnili, 13 pa je še drugih končnih odločitev (zavržene, odstopljene, ustavljene).

4 GRADBENA, GEODETSKA IN STANOVANJSKA INŠPEKCIJA

4.1 PODROČJE GRADBENE INŠPEKCIJE

4.1.1 PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA

Pristojnosti gradbene inšpekcije so določene v zakonih (Zakon o graditvi objektov-1, Zakon o urejanju prostora, Energetski zakon-1, Zakon o rudarstvu-1, Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno-1) in podzakonskih aktih.

Na podlagi Zakona o graditvi objektov ZGO-1 gradbeni inšpektorji nadzirajo gradnjo objektov, med drugim:

- ali imajo investitorji gradbeno dovoljenje za gradnjo objektov oziroma za dela, ki jih opravljajo, in ali dela opravljajo skladno z dovoljenjem;
- ali se gradnja oziroma sprememba namembnosti izvaja skladno z izdanim gradbenim dovoljenjem;
- ali se dela, za katera ni treba pridobiti dovoljenj po določbah ZGO-1, izvajajo skladno s prostorskimi akti in gradbenimi predpisi;
- ali se gradi objekt, za katerega je izdan sklep, s katerim se je dovolila obnova postopka in zadržanje izvršitve gradbenega dovoljenja;
- ali udeleženci pri graditvi objektov (projektanti, revidenti, izvajalci, nadzorniki ...) izpolnjujejo zahteve, določene z ZGO-1;
- ali imajo lastniki za uporabo objektov uporabno dovoljenje;
- ali objekte vzdržujejo tako, da ne ogrožajo varnosti in zdravja ljudi ter okolice ...

Na podlagi ZGO-1 in predvsem Uredbe o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje (Uradni list RS, št. 18/13, 24/13, 26/13) gradbeni inšpektorji nadzirajo:

- ali zgrajeni enostavni objekti izpolnjujejo pogoje za postavitve brez gradbenega dovoljenja;
- ali je enostavni objekt postavljen v skladu s prostorskim aktom;
- ali investitorji in izvajalci izvajajo vzdrževanje objekta v obsegu, za katerega ne potrebujejo gradbenega dovoljenja.

Na podlagi Zakona o rudarstvu (ZRud-1) gradbeni inšpektorji nadzirajo:

- ali se rudarska dela na stavbnih zemljiščih izvajajo zakonito in
- ali se izvaja gradnja dodatne rudarske infrastrukture izven rudniških prostorov, v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov.

Na podlagi Energetskega zakona (EZ-1) gradbeni inšpektorji izvajajo strokovni nadzor nad izdanimi energetskimi izkaznicami, kot posledico strokovnega nadzora resornega ministrstva, če to podvomi o pravilnosti izdane energetske izkaznice. Gradbena inšpekcija skladno s prioriteta del gradbene inšpekcije opravlja tudi nadzor v zvezi s pobudami glede nadzora nad energetskimi izkaznicami, ki se ne nanašajo na strokovni nadzor nad energetskimi izkaznicami skladno s 461. členom EZ-1.

Gradbeni inšpektorji v okviru svoje pristojnosti izvajajo tudi dolžnosti, podeljene z Uredbo o odlagališčih odpadkov.

Leta 2016 so bili osnovni cilji predvsem:

- čim bolj učinkovito preprečevanje nedovoljenih gradenj;
- v vseh fazah gradnje objektov kontrolirati izpolnjevanje z zakonom določenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov ter zagotoviti izpolnjevanje predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z gradnjo objektov;
- čim bolj učinkovito preprečevanje uporabe objektov brez predpisanih dovoljenj;
- strokovni nadzor nad izdanimi energetske izkaznicami v primerih, ko pristojno ministrstvo podvomi o pravilnosti energetske izkaznice, in obravnava pobud v zvezi z nadzorom nad energetskimi izkaznicami, ki se ne nanašajo na strokovni nadzor nad energetskimi izkaznicami;
- preprečevanje nezakonitega izvajanja rudarskih del na stavbnih zemljiščih;
- poročanje o izpolnjevanju gradbenih zahtev v zvezi z zaprtjem odlagališč.

Leta 2016 so osnovne cilje dela gradbene inšpekcije opredeljevale štiri temeljne naloge, in sicer:

G1 – Preprečevanje nedovoljenih gradenj,

G2 – Kontroliranje izpolnjevanja z zakonom določenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov v vseh fazah gradnje objektov ter zagotavljanje izpolnjevanja predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z gradnjo objektov,

G3 – Preprečevanje uporabe objektov brez predpisanih dovoljenj,

G4 – Kontroliranje drugih predpisov v pristojnosti gradbene inšpekcije.

Šifranti temeljnih nalog so povezani s področno zakonodajo, ki jo inšpekcija pokriva. Spodnja tabela prikazuje uporabo šifrantov temeljnih nalog pri posamezni temeljni nalogi na ravni zadev in ključnih dokumentov za gradbeno inšpekcijo.

Tabela 3: Šifrant temeljne naloge, ki temeljno nalogo opredeljuje

GRADBENA INŠPEKCIJA		Šifrant temeljne naloge, ki opredeljuje temeljno nalogo
Preprečevanje nedovoljenih gradenj	152. člen ZGO-1 – nelegalna gradnja	G1 – PREPREČEVANJE NG
	153. člen ZGO-1 – neskladna gradnja	
	154. člen ZGO-1 – nevarna gradnja	
	158. člen ZGO-1 – odklop od infrastrukturnih omrežij	
	160. člen ZGO-1 – označitev ukrepa	
	161. člen ZGO-1 – zaseg	
	4. odstavek 148. člena ZGO-1 – obnova postopka izdaje GD	
	Odločba ZUN	
	Odločba ZGO	
Nadzorovanje izpolnjevanja z zakonom določenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov v vseh fazah gradnje objektov ter zagotavljanje izpolnjevanja predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z graditvijo objektov	4. točka 1. odstavka 150. člena ZGO-1 (prepoved vgradnje)	G2 – BISTVENE ZAHTEVE IN IZPOLNJEVANJE POGOJEV
	1. ali 2. točka 1. odstavka 150. člena ZGO-1 (odprava nepravilnosti oz. ustavitev gradnje)	
Preprečevanje uporabe objektov brez predpisanih	3. točka 1. odstavka 150. člena ZGO-1 (prepoved uporabe)	G3 – UPORABA

GRADBENA INŠPEKCIJA		Šifrant temeljne naloge, ki opredeljuje temeljno nalogo
dovoljenj	156. člen ZGO-1 (posebni primeri uporabe)	
Nadzorovanje izvajanja drugih predpisov v pristojnosti gradbene inšpekcije	Zakon o rudarstvu	G4 – DRUGI ZAKONI
	Energetski zakon	
	Uredba o odlagališčih odpadkov	

Šifranti temeljnih nalog, ki so opredeljeni na ravni zadev in ključnih dokumentov ter opredeljujejo temeljne naloge, so definirani na naslednjih tipih zadev in na pripadajočih ključnih dokumentih:

- upravna – gradbena,
- prekrškovna zadeva,
- akcija.

Večina dejanj in postopkov gradbene inšpekcije je namenjena doseganju teh osnovnih ciljev, zato inšpektorji inšpekcijske in prekrškovne postopke tudi dosledno vodijo.

Redni pregledi v zvezi s koordiniranimi akcijami inšpektorata so redno obvezno delo vsakega gradbenega inšpektorja. Gradbeni inšpektor mora opraviti vsaj toliko nadzorov, kot jih načrtuje letni načrt dela za posamezno akcijo. Redni pregledi so všeti v pričakovani obseg dela, ki je določen za gradbeno inšpekcijo.

Tako med redne preglede štejejo tisti pregledi, ki jih ne izvajajo na podlagi prejete prijave, ampak jih inšpektorji izvajajo samoiniciativno oziroma na svojo pobudo, in inšpekcijski pregledi, izvedeni v okviru načrtovanih akcij. Kontrolni pregledi v zadevah, ki niso začete na podlagi prijave, tudi spadajo med redne preglede. V zadevah, ki so bile uvedene samoiniciativno oziroma na lastno pobudo, in v okviru načrtovanih akcij se vsi pregledi štejejo kot redni pregledi, tudi če je med postopkom prispela prijava. Lastni in izhodni dokumenti, upoštevani za redne preglede, so:

- Zapisnik: redni pregled,
- Zapisnik: redni pregled z zaslišanjem,
- Zapisnik: redni kontrolni pregled.

Med izredne preglede spadajo tisti pregledi, ki se izvajajo na podlagi prijave ali pobude. Kontrolni pregledi v zadevah, ki so začete na podlagi prijave, spadajo med izredne preglede. Lastni in izhodni dokumenti, upoštevani za izredne preglede, so:

- Zapisnik: izredni pregled,
- Zapisnik: izredni pregled z zaslišanjem,
- Zapisnik: izredni kontrolni pregled.

4.1.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR

Osnovna naloga gradbene inšpekcije je nadzor nad gradnjo objektov, predvsem preprečevanje nedovoljene gradnje, kontroliranje izpolnjevanja z zakonom določenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov v vseh fazah gradnje objektov ter zagotavljanje izpolnjevanja predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z gradnjo objektov ter preprečevanje uporabe objektov brez predpisanih dovoljenj.

Gradbeni inšpektorji so leta 2016 prejeli 3.538 prijav. Po uradni dolžnosti je bilo v letu 2016 uvedenih 5.934 postopkov, od tega jih je bilo 4.997 inšpekcijskih in 569 prekrškovnih postopkov, 368 drugih splošnih postopkov pa se je nanašalo na delovanje gradbene inšpekcije.

Tabela 4a: Število prejetih prijav in inšpekcijskih postopkov

2016	Inšpekcijski nadzor na gradbenem področju
Število prejetih prijav	3.538
Število inšpekcijskih postopkov (upravna gradbena)	4.997

Leta 2016 je bilo rešenih 4.298 inšpekcijskih zadev (upravna – gradbena), 631 prekrškovnih zadev in 346 drugih splošnih zadev.

Gradbena inšpekcija je tako imela 31. decembra 2016 odprtih 13.878 zadev, od katerih je 11.784 upravnih gradbenih, 473 prekrškovnih in 1.621 drugih splošnih zadev.

Leta 2016 so gradbeni inšpektorji v zvezi s postopki poslali 6.059 dopisov, odgovorov, obvestil in pojasnil strankam, prijaviteljem in drugim.

Leta 2016 so gradbeni inšpektorji v upravno gradbenih zadevah, prekrškovnih zadevah in akcijah opravili 3.562 rednih pregledov, 2.270 izrednih pregledov in 3.326 kontrolnih pregledov (rednih in izrednih).

Znotraj vseh zadev so opravili tudi 1.627 zaslišanj, sestavili 3.836 drugih zapisnikov in izdali 1.212 upravnih inšpekcijskih odločb.

Zoper izrečene inšpekcijske ukrepe lahko stranke v postopku vložijo pravna sredstva. Leta 2016 je gradbena inšpekcija prejela 598 pritožb zoper izdane akte v inšpekcijskem postopku in 727 odločitev drugostopenjskega organa, povezanih z vloženimi pravnimi sredstvi. Leta 2016 je bila v 448 primerih pritožba zoper upravni akt v celoti zavrnjena (61,62 odstotka), v 47 primerih je bila pritožba zavrnjena (6,46 odstotka), 29 upravnih aktov je bilo delno odpravljenih in nadomeščenih z odločitvijo organa druge stopnje (3,99 odstotka), 28 upravnih aktov je bilo delno odpravljenih (3,85 odstotka), v 12 primerih pa je odločitev gradbenega inšpektorja organ druge stopnje spremenil (1,65 odstotka). Tako je bilo lani 77,58 odstotka odločitev instančnega organa ugodnih za inšpektorat.

Sto sedemnajst upravnih aktov je bilo odpravljenih in vrnjenih v ponovni postopek (16,09 odstotka), šest jih je bilo delno odpravljenih in vrnjenih v ponovni postopek (0,83 odstotka), en upravni akt je bil odpravljen in poslan pristojnemu organu (0,14 odstotka), en je bil razveljavljen v celoti (0,14 odstotka), en upravni akt je bil prepoznan za ničnega (0,14 odstotka), 7 postopkov je bilo ustavljenih (0,96 odstotka), 30 upravnih aktov pa je bilo v celoti odpravljenih (4,13 odstotka). Tako je bilo leta 2016 za inšpektorat neugodnih 22,42 odstotka odločitev instančnega organa.

Tabela 4b: Odločitve drugostopenjskega organa v zvezi z vloženimi pravnimi sredstvi

Oznake vrstic	INŠP_Gradb	Skupna vsota
pritožba se zavrne	448	448
pritožba se zavrže	47	47
akt odpravljen delno in odločitev organa II. stopnje	29	29
akt delno odpravljen	28	28
sprememba odločitve v aktu	12	12
akt odpravljen v celoti in vrnitev v ponovni postopek	117	117
akt odpravljen delno in vrnitev v ponovni postopek	6	6
akt v celoti odpravljen	30	30
akt se odpravi delno in pošlje pristojnemu organu	1	1
akt se razveljavi v celoti	1	1
akt je ničen	1	1
postopek se ustavi	7	7
Skupna vsota	727	727

Dne 28. decembra 2013 je začel veljati Zakon o dopolnitvi Zakona o graditvi objektov (ZGO-1E), ki s 156.a členom določa dodatne razloge za odlog izvršbe inšpekcijskih ukrepov pri nelegalnih gradnjah, neskladnih gradnjah in objektih, ki se uporabljajo brez predpisanega uporabnega dovoljenja. Dne 10. marca 2015 je začel veljati Zakon o spremembi Zakona o graditvi objektov (ZGO-1F), ki je podaljšal odloge izvršb in gradbenim inšpektorjem naložil, da najpozneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona po uradni dolžnosti podaljšajo roke odloga, in sicer za toliko časa, kolikor znaša razlika med časom odobrenega odloga izvršbe iz že izdanega sklepa in na novo določenim najdaljšim časom odloga izvršbe. V skladu z novelo ZGO-1F je odlog izvršbe mogoč tudi v primeru pravnomočne in izvršljive inšpekcijske odločbe. Skladno s tretjim odstavkom 293. člena Zakona o splošnem upravnem postopku se lahko upravna izvršba izjemoma odloži tudi na predlog zavezanca ali upravičenca, če je bilo zoper izvršbo oziroma zoper izvršilni naslov vloženo pravno sredstvo, pa bi z izvršbo verjetno nastala nepopravljiva škoda. Tako gradbeni inšpektor na predlog inšpekcijskega zavezanca odloži izvršbo inšpekcijske odločbe, če inšpekcijski zavezanec izkaže izpolnjevanje predpisanih zakonskih pogojev. Leta 2016 so gradbeni inšpektorji v zvezi z odlogom izvršbe inšpekcijskih ukrepov po 293. člen ZUP oziroma po 156.a členu ZGO-1E in ZGO-1F izdali 424 sklepov o odlogu.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru postopkov v letu 2016 je razvidno iz tabel 5a in 5b:

Tabela 5a: Dejanja gradbene inšpekcije leta 2016

Oznake vrstic	Evidentiranje - prijav in pobud	Prekrškovna zadeva	Upravna - gradbena	Skupaj
Redni pregledi	0	18	3.544	3.562
Izredni pregledi	0	2	2.268	2.270
Kontrolni pregledi	0	29	3.297	3.326
Zaslišanja	0	11	1.616	1.627
Ostali zapisniki	554	152	3.130	3.836
	554	212	13.855	14.621

Tabela 5b: Ukrepi gradbene inšpekcije leta 2016

Oznake vrstic	Evidentiranje - prijav in pobud	Upravna - gradbena	Skupna vsota
Odločba: upravna		1.212	1.212
Sklep: dovolitev izvršbe (po II.OSEBI)_G		439	439
Sklep: dovolitev izvršbe (PRISILITEV)		176	176
Sklep: denarna kazen		47	47
Sklep: ustavitev izvršbe		322	322
Sklep: ustavitev postopka		1.401	1.401
Sklep: o rednem pravnem sredstvu		5	5
Sklep: o založitvi stroškov		45	45
Sklep: obročno plačilo		1	1
Sklep: odlog izvršbe		424	424
Sklep: splošno	2		2
Sklep: stroški postopka		35	35
Sklep: upravni	18	444	462
Odločba: odklop od infrastrukture		6	6
Odločba: odprava in nadomestna		7	7

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru postopkov: upravna – gradbena, prekrškovna zadeva in akcija leta 2016, ki so bili opravljeni v zasledovanju štirih ciljev: G1 – PREPREČEVANJE NG, G2 – BISTVENE ZAHTEVE, G3 – IZPOLNJEVANJE POGOJEV in G4 – Kontroliranje drugih predpisov v pristojnosti gradbene inšpekcije, so razvidni iz spodnje tabele:

Tabela 6: Dejanja in ukrepi gradbene inšpekcije po temeljnih nalogah v letu 2016

Oznake vrstic	G1 – PREPREČEVANJE NEDOVOLJENIH GRADENJ	G2 – BISTVENE ZAHTEVE IN IZPOLNJEVANJE POGOJEV	G3 – UPORABA	G4 – DRUGI ZAKONI
Zapisnik: redni pregled	1.149	1.174	641	9
Zapisnik: redni pregled z zaslišanjem	194	222	167	6
Zapisnik: redni kontrolni pregled	718	602	131	5
Zapisnik: izredni pregled	1.557	155	77	14
Zapisnik: izredni pregled z zaslišanjem	378	44	40	5
Zapisnik: izredni kontrolni pregled	1.644	121	101	4
Zapisnik: zaslišanje	1.251	250	114	12
Zapisnik: izvršba po I. osebi (izvršitev odločbe)	105	30	15	1
Zapisnik: izvršba po I. osebi (legalizacija)	119		8	
Zapisnik: ugotovitveni	1.701	752	442	54
Odločba: upravna	948	150	112	2
Sklep: dovolitev izvršbe (po II.OSEBI)_G	432	4	3	
Sklep: dovolitev izvršbe (PRISILITEV)	128	5	43	
Sklep: denarna kazen	37		10	
Sklep: ustavitev izvršbe	280	13	28	1
Sklep: ustavitev postopka	555	657	187	2

Sklep: o rednem pravnem sredstvu	5			
Sklep: o založitvi stroškov	44	1		
Sklep: obročno plačilo	2	2		
Sklep: odlog izvršbe	399	1	24	
Sklep: stroški postopka	33	1	1	
Sklep: upravni	367	25	25	27
Odločba: odprava in nadomestna	7			
Odločba: odprava PN	2			
Odločba: odprava PN in nadomestitev	2	2		2
Odločba: opomin	48	12	4	2
Odločba: plačilni nalog	254	50	13	18
Odločba: prekrškovna	38	7	2	2
Sklep: prekrškovni	7	1		
Sklep: splošno	8	1		

Opomba: En dokument ima lahko tudi več temeljnih nalog (npr. en zapisnik ima lahko tudi več temeljnih nalog, zato vsota pregledov po temeljnih nalogah ni enaka številu pregledov, ki štejejo v kvoto 7.000).

V letnem načrtu dela Inšpektorata za leto 2016 je bilo za gradbeno inšpekcijo za nadzor na področju graditve objektov predvidenih 7.000 inšpekcijskih pregledov. Gradbeni inšpektorji so leta 2016 na področju graditve objektov opravili 9.158 inšpekcijskih pregledov*, kar pomeni, da so bili zastavljeni cilji iz letnega načrta dela za leto 2016 uresničeni. Od 9.158 inšpekcijskih pregledov jih je bilo realiziranih 9.109 z upravno – gradbenim postopkom in 49 znotraj prekrškovnih zadev.

* Sem štejejo redni in izredni zapisniki, kontrolni redni in izredni zapisniki ter redni in izredni zapisniki z zaslišanjem, v zadevah upravna – gradbena, prekrškovna in akcija.

Iz spodnje tabele je razvidno predvideno število inšpekcijskih pregledov po temeljnih nalogah gradbene inšpekcije v letu 2016 in doseganje načrta po temeljnih nalogah:

Tabela 7: Izpolnjevanje načrta inšpekcijskih pregledov v letu 2016

Temeljna naloga – gradbena inšpekcija	Predvideni inšpekcijski pregledi v letu 2016	Izpeljani inšpekcijski pregledi v letu 2016
G1 – Preprečevanje nedovoljenih gradenj	5.416 inšpekcijskih pregledov	5.640 inšpekcijskih pregledov = 104,1 % uresničitev načrta
G2 – Nadzorovanje izpolnjevanja z zakonom določenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov v vseh fazah gradnje objektov ter zagotavljanje izpolnjevanja predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z graditvijo objektov	792 inšpekcijskih pregledov	2.318 inšpekcijskih pregledov = 292,6 % uresničitev načrta
G3 – Preprečevanje uporabe objektov brez predpisanih dovoljenj	792 inšpekcijskih pregledov	1.157 inšpekcijskih pregledov = 146 % uresničitev načrta

Opomba: * En zapisnik ima lahko tudi več temeljnih nalog, zato vsota pregledov po temeljnih nalogah ni enaka številu pregledov, ki štejejo v kvoto 7.000.

**V okviru postopkov: upravna –gradbena, prekrškovna zadeva in akcija, na dokumentih redni in izredni zapisniki, kontrolni redni in izredni zapisniki ter redni in izredni zapisniki z zaslišanjem.

Število načrtovanih rednih pregledov po posameznih temeljnih nalogah v letu 2016 je razvidno iz spodnje tabele in tudi doseganje načrta rednih pregledov po temeljnih nalogah:

Tabela 8: Izpolnjevanje načrta rednih inšpekcijskih pregledov v letu 2016

Temeljna naloga – gradbena inšpekcija	Predvideni REDNI PREGLEDI v letu 2016	Izpeljani redni pregledi leta 2016
G1	396 inšpekcijskih pregledov	2.061 inšpekcijskih pregledov = 520,4 % uresničitev načrta
G2	792 inšpekcijskih pregledov	1.998 inšpekcijskih pregledov = 252,2 % uresničitev načrta
G3	792 inšpekcijskih pregledov	939 inšpekcijskih pregledov = 118,5 % uresničitev načrta
Načrtovano število rednih pregledov	1.980 inšpekcijskih pregledov	4.998 inšpekcijskih pregledov = 252,4 % uresničitev načrta

Opomba: * En zapisnik ima lahko tudi več temeljnih nalog, zato vsota pregledov po temeljnih nalogah ni enaka številu pregledov, ki štejejo v kvoto 7.000.

** V okviru postopkov: upravna – gradbena, prekrškovna zadeva in akcija; na dokumentih redni zapisniki, kontrolni redni zapisniki in redni zapisniki z zaslišanjem.

Glavni cilj nadzora v letu 2016 je bil zagotoviti izpolnjevanje predpisanih pogojev in kvaliteto dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z gradnjo objektov. Ta cilj je gradbena inšpekcija v letu 2016 zasledovala s povečanim nadzorom nad aktivnimi gradbišči, ki so bila identificirana na podlagi podatkov o izdanih gradbenih dovoljenjih, in podatkov, ki so jih posredovale druge področne inšpekcije. Ob nadzoru aktivnih gradbišč so tudi preverili, ali udeleženci pri gradnji izpolnjujejo predpisane pogoje – osnovne pogoje za opravljanje dela (28., 29., 31. in 45. člen ZGO-1).

Poleg nadzora nad izpolnjevanjem predpisanih pogojev in kvaliteto dela je gradbena inšpekcija v letu 2016 stremela k čim bolj učinkovitemu preprečevanju nedovoljenih gradenj in nadaljevala sistematični nadzor nad novogradnjami, in sicer, ali je bilo za nameravano oz. že začeto gradnjo pridobljeno gradbeno dovoljenje, z namenom, da bi preprečila gradnje brez gradbenega dovoljenja (3. člen ZGO-1). V tem okviru je predvsem nadzorovala gradnje, pri katerih je zaradi njihove nevarnosti prizadet javni interes. V tem okviru je še posebej nadzorovala odkrivanje nedovoljenih gradenj predvsem na varovanih območjih, pa tudi na drugih območjih. Tako so gradbeni inšpektorji z rednimi pregledi območij, ki jih nadzirajo, preverjali, ali se gradnje objektov izvaja na podlagi izdanih gradbenih dovoljenj. V primeru, ko je gradbeni inšpektor ugotovil, da je gradnja dovoljena, je preveril tudi, ali je objekt skladen z izdanim gradbenim dovoljenjem. Gradbeni inšpektorji so redno opravljali tudi kontrolne preglede na terenu, tako po lastni presoji kot tudi po prejemu prijav o domnevno nedovoljenih delih, informacijah medijev ipd., predvsem z namenom, da bi čim hitreje odkrili nedovoljene gradnje in druge nepravilnosti po ZGO-1, pa tudi zaradi preventivnega delovanja. Nadzorovali so tudi izvajanje vzdrževalnih del, saj se pod pretvezo izvajanja vzdrževalnih del velikokrat izvaja rekonstrukcija objekta, za katero pa je pred začetkom treba pridobiti gradbeno dovoljenje.

O nedovoljeni gradnji stanovanj ali enostanovanjskih stavb, ki jih investitor trži ali obstaja možnost, da jo bo tržil, gradbeni inšpektor lahko obvesti stanovanjsko inšpekcijo in ji zaradi uvedbe postopkov po Zakonu o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb posreduje razpoložljive podatke. V letu 2016 tovrstnih primerov ni bilo.

Leta 2016 je poleg zgoraj naštetih nalog gradbena inšpekcija povečala tudi nadzor nad gradnjo in uporabo stavb, namenjenih javni rabi, saj je pri teh stavbah posebej močno izražen javni interes po izpolnjevanju bistvenih zahtev objekta pri gradnji in uporabi. Objekt v javni rabi je objekt, katerega raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem in se glede na način rabe deli na javne površine in nestanovanjske stavbe, namenjene javni rabi (2. člen ZGO-1). Nadzor je bil predvsem usmerjen v tiste

objekte, v katerih se zadržuje večje število ljudi. Poleg ukrepa v primeru, da se objekt uporablja brez uporabnega dovoljenja, je ZGO-1 uvedel tudi ukrep v zvezi z uporabo objekta v druge namene, kot je dovoljena – če gre za spremembo namembnosti brez pridobljenega dovoljenja. Hoteli smo preprečiti uporabo tistih objektov, ki nimajo pridobljenega uporabnega dovoljenja (5. člen ZGO-1). Gradbena inšpekcija je povečala tudi nadzor nad gradnjo in uporabo hotelskih stavb in drugih gostinskih stavb za kratkotrajno nastanitev, ki je bila s koordinirano akcijo predvsem usmerjena v hotele, motele, gostišča in podobne nastanitvene objekte, v katerih se zadržuje večje število ljudi.

Gradbena inšpekcija je leta 2016 tudi nadzorovala izpolnjevanje predpisanih bistvenih zahtev za objekte, predvsem pri stanovanjskih objektih, javnih objektih in poslovnih stavbah, pri tistih objektih, ki vplivajo na okolje, pri tistih, ki so po predpisih o graditvi objektov zahtevni objekti in nad rekonstrukcijami starih objektov, predvsem v mestnih jedrih in drugih gosto naseljenih območjih. Naš cilj je bil zagotoviti izpolnjevanje bistvenih zahtev objektov (9. člen ZGO-1) in bistvenih lastnosti objektov (9. in 13. člen ZGO-1).

Ravno tako je v zvezi z zagotavljanjem izpolnjevanja predpisanih bistvenih zahtev za objekte gradbena inšpekcija tudi povečala nadzor nad izpolnjevanjem zahtev Pravilnika o gradbiščih, uveljavljenega leta 2008, predvsem v delu, ki se nanaša na delo odgovornih nadzornikov pri nadzoru gradnje. Obveznosti nadzornika obsegajo vse, od ugotavljanja skladnosti gradnje s projekti in dovoljenji, do nadzora uporabe gradbenih proizvodov pri vgrajevanju v objekt. Z nadzorom nad delom nadzornika in odgovornega nadzornika smo zasledovali cilj, da se delo gradbenih inšpektorjev lahko omeji le na redne kontrolne preglede na gradbiščih, saj je popoln nadzor nad kvaliteto gradnje in spoštovanjem predpisov pri gradnji objektov naloga nadzornikov. Preverili smo tudi, ali nadzorniki in odgovorni nadzorniki izpolnjujejo z zakonom določene pogoje za opravljanje svojega dela.

V zvezi s Pravilnikom o gradbiščih je gradbena inšpekcija v letu 2016 usmerjeno nadzorovala tudi označitev in zaščito gradbišč. Tako investitor kot izvajalec imata v 82. členu Zakona o graditvi objektov zapisane obveznosti, ki jih morata izpolniti pred začetkom izvajanja del. Med obveznosti, ki jih je pred začetkom gradnje dolžan izpolniti investitor, sodi pridobitev načrta organizacije gradbišča in varnostnega načrta, izvajalec pa je med drugim dolžan gradbišče urediti v skladu z varnostnim načrtom in organizirati izvajanje del tako, da ni ogrožena varnost.

Ustrezni gradbeni proizvodi so eden glavnih pogojev za doseganje oziroma izpolnjevanje bistvenih zahtev za objekte. Zakon določa, da gradbeni inšpektor vgrajevanje gradbenih proizvodov, ki ne izpolnjujejo predpisanih pogojev, prepove. Nova ureditev trga po priključitvi Slovenije EU in s tem enostavnejši pretok blaga, storitev in delovne sile v okviru EU je povzročila še večji interes oseb iz tretjih držav za nastop na slovenskem trgu. Posledično mora biti gradbena inšpekcija pri nadzoru nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov (kontrolirali bomo predvsem opremljenost proizvodov z dokazili o ustreznosti) in pri opravljanju storitev s področja graditve objektov, tako pri pravnih osebah kot tudi fizičnih osebah držav iz EU in iz tretjih držav, še bolj pozorna. Tako kot prejšnja leta smo pri tem sodelovali s tržno inšpekcijo. V zvezi z nadzorom nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov smo želeli zagotoviti kvalitete gradbenih proizvodov (9. člen ZGO-1) in s tem zagotoviti bistvene lastnosti objektov (13. člen ZGO-1). V ta namen smo leta 2016 ponovno izvedli akcijo preverjanja ustreznosti vgrajenih gradbenih proizvodov v objekte.

Gradbena inšpekcija je nadaljevala sistematični nadzor nad novogradnjami, in sicer: ali je bilo za nameravano oz. že začeto gradnjo pridobljeno gradbeno dovoljenje, z namenom, da bi preprečili gradnjo brez gradbenega dovoljenja (3. člen ZGO-1).

V postopkih gradbene inšpekcije je treba opozoriti na določene težave v zvezi s spremembo namembnosti objektov, predvsem pri spreminjanju stanovanjskih objektov v večstanovanjske objekte. Razlog je predvsem v možnosti, da se etažna lastnina razdeli in da se v uradne evidence vpiše novo stanje (tudi lastniško), ne glede na legalnost izvedenih del. Vzrok navedenim zapletom so predpisi s področja geodetskih dejavnosti, saj so spremembe v uradnih evidencah geodetske uprave in posledično zemljiške knjige mogoče ne glede na legalnost novega stanja.

Opozoriti je treba še na pristojnost gradbene inšpekcije, ki nadzira, ali so enostavni objekti, za katere sicer gradbeno dovoljenje ni potrebno, zgrajeni oziroma postavljeni v skladu z občinskimi prostorskimi akti, oziroma ali so za postavitev pridobljena ustrezna soglasja ipd. Če namreč pogoji, določeni v občinskem prostorskem aktu, za postavitev enostavnega objekta, za katerega po zakonu gradbeno dovoljenje ni potrebno, niso izpolnjeni, mora gradbeni inšpektor uvesti postopek in ukrepati, kot da gre za nelegalno gradnjo.

Gradbena inšpekcija je leta 2016 v zvezi z ugotavljanjem kršitev Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno ugotovila eno kršitev in o tem seznaniła policijo. Gradbena inšpekcija pa je s preverjanjem pogodb med udeleženci pri graditvi, pooblastil odgovornih vodij del, posameznih del, odgovornih nadzornikov itd v okviru rednih in izrednih pregledov gradbišč posredno nadzorovala tudi to področje dela.

Na podlagi Energetskega zakona je gradbena inšpekcija pristojna za nadzor nad že izdanimi energetskimi izkaznicami, kadar pristojno Ministrstvo za infrastrukturo pri svojem strokovnem nadzoru ugotovi nepravilnosti in o tem obvesti gradbeno inšpekcijo. V zvezi z inšpekcijskim nadzorom nad energetskimi izkaznicami je gradbeni inšpektor dolžan le-tega izvesti najkasneje v roku petih mesecev od prejema zahteve, kot to določa Energetski zakon. Gradbena inšpekcija je od Ministrstva za infrastrukturo v letu 2016 prejela štiri pobude v zvezi z že izdanimi energetskimi izkaznicami, v zvezi s katerimi smo uvedli postopke, saj je Ministrstvo za infrastrukturo v postopku strokovnega nadzora podvomilo v njihovo pravilnost. Gradbena inšpekcija je v zvezi z navedenimi izkaznicami uvedla inšpekcijske postopke, ki še niso končani.

V zvezi z nadzorom nad energetskimi izkaznicami, ki se ne nanaša na strokovni nadzor nad energetskimi izkaznicami skladno s 461. členom EZ-1, pa gradbena inšpekcija v letu 2016 ni obravnavala nobene zadeve oziroma ni izrekla ukrepov.

Z dnem uveljavitve Zakona o rudarstvu (ZRud-1, Uradni list RS, št. 61/10, 62/10 popr., 76/10, 57/12, 111/13, 14/14) so prenehale veljati določbe in deli ZGO-1, ki so obravnavali nelegalne kope. Inšpekcijski postopki, začeti pred začetkom uporabe ZRud-1, pa se dokončajo po predpisih, ki so veljali ob njihovi uvedbi. Nadzor nad nezakonitim izvajanjem rudarskih del na stavbnih zemljiščih tako od 1. januarja 2011 po ZRud-1 izvajamo gradbeni inšpektorji, vendar so bili ukrepi gradbenega inšpektorja v primeru nelegalnega kopa iz ZGO-1 sprejetjem ZRud-1 črtani. S spremembo ZRud-1 (Uradni list RS, št. 111/13), ki je začel veljati dne 28. decembra 2013, so določeni tudi ukrepi posameznih inšpektorjev (tudi gradbenih) v primeru nezakonitega izvajanja rudarskih del. Posebnosti in izjeme pri inšpekcijskem nadzoru nad Zakonom o rudarstvu določajo, da inšpekcijski nadzor opravljajo gradbeni inšpektorji, in to z vidika nezakonitega izvajanja rudarskih del na stavbnih zemljiščih in nadzorstvo nad gradnjo dodatne rudarske infrastrukture izven rudniških prostorov, v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov. Nezakonita rudarska dela so raziskovanje mineralnih surovin brez dovoljenja za raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin brez koncesije za izkoriščanje. Nelegalni kop pomeni, da se na določenem območju izvaja ali je bilo izvedeno nezakonito rudarsko delo. Mineralne surovine so rudno bogastvo, ki je kot naravni vir v lasti Republike

Slovenije. Gradbeni inšpektorji so v letu 2016 v 10 zadevah opravili postopkovna dejanja v zvezi z nelegalnimi kopi.

Na podlagi petega odstavka 20. člena, šestega odstavka 70. člena in prvega odstavka 115. člena Zakona o varstvu okolja je Vlada Republike Slovenije dne 6. februarja 2014 sprejela Uredbo o odlagališčih odpadkov, ki je začela veljati 22. februarja 2014. Uredba o odlagališčih odpadkov v tretjem odstavku 53. člena določa, da ministrstvo odloči o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja iz prvega odstavka 53. člena, če iz poročila inšpektorata, pristojnega za graditev, izhaja, da so izpolnjene gradbene zahteve v zvezi z zaprtjem odlagališča, in iz poročila inšpektorata izhaja, da so vse zahteve v zvezi z zapiranjem odlagališča v skladu s to uredbo izpolnjene. Leta 2016 je gradbena inšpekcija Agenciji RS za okolje v zvezi z odločanjem o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja iz prvega odstavka 53. člena Uredbe o odlagališčih odpadkov posredovala 17 poročil, iz katerih izhaja, ali so izpolnjene vse zahteve v zvezi z zapiranjem odlagališča v skladu s to uredbo.

Izvajanje upravnih izvršb inšpekcijskih odločb po drugi osebi je gradbena inšpekcija opravljala skladno z zakonodajo in prioritetami gradbene inšpekcije v izvršilnih postopkih in vrstnim redom pri izvršbah. Skladno s prioritetami dela gradbene inšpekcije pri izvršilnih postopkih in vrstnim redom pri izvršbah so bile izvršbe opravljene, ko so prišle na vrsto. V metodologiji so pri upravnih izvršbah navedeni določeni parametri za točkovanje objektov, pri katerih je upoštevan javni interes, zdravje in varnost ljudi ... Z izvajanjem izvršb smo zasledovali cilj zmanjšanja števila nelegalnih gradenj in drugih nezakonitosti ter s tem preprečevali nastajanje novih nelegalnih gradenj in drugih nezakonitosti. Gradbena inšpekcija je skladno s prioritetami dela pri izvršilnih postopkih v letu 2016 nadaljevala in končala izvršbo po drugi osebi zahtevnega energetskega objekta, ki je bila začeta leta 2014, vendar zaradi vremenskih razmer ter obsežnosti in zahtevnosti same izvršbe v letih 2014 in 2015 ta ni bila končana. Prav tako sta bili leta 2016 opravljeni še dve izvršbi nevarnih objektov po drugi osebi.

Leta 2016 je bila v 151 zadevah izvršba opravljena po prvi osebi, torej so jo izpeljali inšpekcijski zavezanci. V 127 zadevah pa je bilo pridobljeno upravno dovoljenje oz. so bili objekti legalizirani.

Zakon o splošnem upravnem postopku v drugem odstavku 297. člena določa, da lahko organ, ki opravlja izvršbo, s sklepom naloži zavezancu, naj znesek, ki je potreben za kritje izvršilnih stroškov, za poznejši obračun založi. Izdaja sklepov o založitvi sredstev je bila leta 2016 skladno z Usmeritvami za delo obvezna za prvih 100 zadev z osnovnega seznama izvršilnih postopkov (10. januarja tekočega leta), ki še niso imeli izdanega sklepa o založitvi sredstev – razen nevarnih gradenj. Ker je bilo ugotovljeno, da je v teh 100 zadevah veliko takih, ki niso izpolnjevali pogojev za izdajo sklepov o založitvi sredstev (legalizirani objekti, izvršba po prvi osebi, odlog izvršbe ...), je bil ta seznam leta 2016 razširjen na prve 302 zadeve z osnovnega seznama izvršilnih postopkov.

Gradbena inšpekcija je leta 2016 tako pregledala prvi 302 zadevi s seznama za izdajo sklepov o založitvi sredstev. V teh zadevah je bilo ugotovljeno, da je v 44 izdan sklep o založitvi sredstev v letu 2016, 52 zadev je izvršenih po prvi osebi oziroma legaliziranih, v 112 zadevah je bil odobren odlog izvršbe, v 43 zadevah niso izpolnjeni pogoji za izdajo sklepa o založitvi sredstev (prekinitev postopka, denarna prisila, izredna pravna sredstva so bila uspešna ...), v treh zadevah je bila opravljena izvršba po drugi osebi v letu 2016, v 40 zadevah SOZS še ni izdan, saj postopek pred izdajo SOZS še poteka – bil pa je že opravljen ogled z izvajalcem, v eni zadevi se še odloča o nadaljnjem postopanju, v štirih je izdan sklep o založitvi sredstev pred letom 2016 in v treh zadevah, ki so nevarne gradnje, inšpekcijski postopek poteka brez izdaje sklepa o založitvi sredstev.

Gradbena inšpekcija izvaja izvršbe skladno z zakonodajo in prioritetmi dela gradbene inšpekcije v izvršilnih postopkih. Izvršba po drugi osebi se opravi, ko na izvršilnem seznamu pride na vrsto. Obseg

in količino izvršb po drugi osebi narekuje predvsem količina s proračunom zagotovljenih denarnih sredstev, namenjena izvršbam, kakor tudi velikost in zapletenost izvršbe same. Odlogi izvršb po 156.a členu ZGO-1 in 293. členu ZUP prav tako podaljšujejo postopke izvršb. Leta 2016 je bil na izvršbah po drugi osebi sprejet proračun v višini 817.898,00 EUR in veljavni proračun v višini 914.335,52 EUR. V letu 2016 je bilo vseh izplačil v višini 914.255,16 EUR, od tega je bilo za rušenje nedovoljeno zgrajenih objektov porabljenih 24.540,59 EUR, preostala sredstva v višini 889.714,57 EUR pa so bila porabljena za okoljske izvršbe (prevzem, prevoz in predelava izrabljenih gum ...).

Leta 2016 je gradbena inšpekcija izvrševanje inšpekcijskih odločb zagotavljala tudi z izrekanjem denarnih kazni, da je kršitelje prisilila k spoštovanju in izvrševanju inšpekcijskih ukrepov, da bizagotovili upoštevanje inšpekcijskih ukrepov. Tako smo izdali 176 sklepov z denarno prisilo in 47 sklepov z izrečeno denarno kaznijo v skupnem znesku 195.352,00 EUR.

V letu 2016 je bilo izrečenih 382 opozoril na podlagi 33. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru, ki določa, da če inšpektor pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora odkrije nepravilnosti in oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep, najprej le ustno opozori na nepravilnosti ter na njihove posledice in določi rok za njihovo odpravo. Inšpektor svoje ugotovitve, izrečeno opozorilo in rok za odpravo pomanjkljivosti navede v zapisniku.

Izvajali smo tudi nadzor nad priključevanjem nedovoljenih gradenj na gospodarsko javno infrastrukturo, saj zakon določa, da gradbeni inšpektor z odločbo naloži upravljavcu infrastrukture, da izvrši odklop. Če je nedovoljena gradnja priključena preko legalne gradnje, naloži odklop tudi te. Z odklopi oziroma preprečevanjem priklopov nedovoljenih objektov želimo zmanjšati število nedovoljenih gradenj. V šestih zadevah je bil odrejen tudi odklop nedovoljene gradnje z gospodarske javne infrastrukture.

ZGO-1 določa, da se na nedovoljenih gradnjah označi izrečeni inšpekcijski ukrep in prepoved, kar je bilo v dveh zadevah tudi opravljeno. V letu 2016 smo redno obveščali javnost in posamezne osebe o inšpekcijskih ukrepih in o delu inšpekcije.

4.1.3 PREKRŠKOVNI POSTOPEK

Z uveljavitvijo Zakona o prekrških o prekrških odločajo prekrškovni organi. Prekrškovni organi so upravni in drugi državni organi in nosilci javnih pooblastil, ki nadzorujejo izvrševanje zakonov in uredb, s katerimi so prekrški določeni. Postopek o prekršku se začne po uradni dolžnosti, ko opravi prekrškovni organ v okviru svoje pristojnosti v ta namen kakršnokoli dejanje, ali z vložitvijo pisnega predloga oškodovanca, državnega tožilca ali državnega organa, nosilca javnih pooblastil ali samoupravne lokalne skupnosti. V primeru ugotovljene storitve prekrška se storilcu izreče globa, vendar pa lahko pooblaščen uradna oseba prekrškovnega organa namesto izreka sankcije kršitelja samo opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če pooblaščen uradna oseba oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep.

Vodenje prekrškovnih postopkov je bilo redno delo. Leta 2016 je bilo prejetih 66 predlogov za uvedbo postopka o prekršku, uvedenih je bilo 569 postopkov o prekršku in rešenih 631 prekrškovnih postopkov.

Gradbeni inšpektorji so tako leta 2016 uvedli 569 prekrškovnih postopkov, v sklopu katerih so izdali globe v skupnem znesku 496.350,00 EUR. Od tega je bilo izdanih 49 odločb o prekršku, skupni znesek izrečenih glob je bil 114.800,00 EUR in izdanih je bilo 335 plačilnih nalogov po ZP-1, skupna višina izrečenih glob je znašala 381.550,00 EUR.

V prekrškovnih postopkih je gradbena inšpekcija prejela 69 odločitev o zahtevi za sodno varstvo, v katerih je sodišče v 19 zadevah zahtevo za sodno varstvo zavrnilo in potrdilo odločitev gradbene inšpekcije (27,54 odstotka), v petih zadevah zahtevo za sodno varstvo zavrglo (7,25 odstotka), v osmih zadevah spremenilo globo (11,59 odstotka), v 18 zadevah je sodišče globo spremenilo v opomin (20,09 odstotka), v šestih zadevah je sodišče odpravilo odločitev in samo odločilo (8,7 odstotka) in v 13 zadevah je postopek ustavilo (18,84 odstotka).

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov v letu 2016 je razvidno iz spodnje tabele:

Tabela 9: Dejanja in ukrepi gradbene inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov leta 2016

Št. prekrškovnih postopkov	Št. opozoril	Št. PN	Št. odl. – GLOBA	Št. odl – OPOMIN	Št. ZSV
569	109	335	49	66	43

V spodnji tabeli je prikazana skupna višina izrečenih glob, prikazana kot Nastanek terjatve, višina izvedenih plačil izrečenih glob kot Plačilo terjatve in višina izvršenih plačil izrečenih glob s priznanim 50-odstotnim popustom kot Priznan 50 % popust.

Tabela 10: Terjatve v prekrškovnih postopkih gradbene inšpekcije leta 2016

	Prekrškovna globa (v eurih)
Nastanek terjatve	496.350,00
Plačilo terjatev	161.380,00
Plačilo s 50-% popustom	156.500,00

4.1.4 AKCIJE V LETU 2016

Leta 2016 je bilo opravljenih več skupnih akcij gradbene inšpekcije, to je preverb stanja, da bi ugotovili in preprečili večji obseg kršitev in zaščitili javni interes. Tako je bilo leta 2016 izvedenih šest akcij nadzora, in sicer:

- nadzor nad nedovoljeno gradnjo objektov;
- nadzor nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov;
- nadzor nad delom nadzornikov in odgovornih nadzornikov;
- nadzor nad označitvijo in zaščito gradbišč;
- nadzor nad gradnjo in uporabo hotelskih stavb in drugih gostinskih stavb za kratkotrajno nastanitev;
- nadzor nad uporabo objektov v javni rabi.

V nadaljevanju podajamo kratek opis posamezne akcije in poročilo o stanju oziroma ukrepih.

4.1.4.1 AKCIJA NADZORA NAD NEDOVOLJENO GRADNJO OBJEKTOV

Leta 2016 je bila načrtovana koordinirana akcija gradbene inšpekcije v zvezi z nadzorom preprečevanja nedovoljenih gradenj objektov, za katere ni bilo podanih prijav oz. pobud. Akcija je bila izvedena v časovnem okviru od 1. marca 2016 do 16. decembra 2016 in je bila usmerjena v

odkrivanje nedovoljenih gradenj predvsem na varovanih območjih, pa tudi na drugih območjih. Gradbeni inšpektorji so z rednimi pregledi območij, ki jih nadzirajo, preverjali, ali se gradnje objektov izvajajo na podlagi izdanih gradbenih dovoljenj. V primerih, ko je bilo ugotovljeno, da je gradnja dovoljena, smo preverili tudi skladnost objekta z izdanim gradbenim dovoljenjem.

Od 396 načrtovanih inšpekcijskih pregledov oz. nadzorov je bilo izpeljanih 925, kar pomeni, da je načrt izpolnjen.

V okviru akcije je bilo uvedenih 612 postopkov, od teh 565 upravnih inšpekcijskih postopkov in 47 prekrškovnih postopkov. Inšpekcijski nadzor je bil usmerjen predvsem v gradnjo zahtevnih in manj zahtevnih objektov, katerih nadzor je v širšem javnem interesu.

V sklopu akcije je bilo opravljenih 925 inšpekcijskih rednih pregledov in 191 zaslišanj. V zvezi z akcijo so gradbeni inšpektorji pripravili tudi 279 drugih zapisnikov. V primeru ugotovljenih lažjih nepravilnosti so bili zavezanci v 33 primerih na podlagi 33. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru opozorjeni na ugotovljene nepravilnosti in odrejen jim je bil rok za njihovo odpravo. Opozorili so jih, da v kolikor nepravilnosti ne bodo odpravljene v navedenem roku, bodo v skladu z ZGO-1 izrekli druge ukrepe. Gradbeni inšpektorji so v štirih primerih na zapisnik izrekli tudi ukrepe in izdali 2 ustni odločbi na zapisnik. Natančnejši podatki na dan 14. decembra 2016 o opravljenih dejanjih v zvezi z zapisniki so razvidni iz tabele 11.

Tabela 11: Podatki o opravljenih dejanjih v zvezi z zapisniki

2016	Akcija nadzora nad preprečevanjem nedovoljenih gradenj
Zapisnik: redni pregled	601
Zapisnik: redni pregled z zaslišanjem	121
Zapisnik: redni kontrolni pregled	203
Zapisnik: zaslišanje	191
Zapisnik: ugotovitveni	279
Zapisnik: izvršba po l.osebi (izvršitev odločbe)	18
Zapisnik: izvršba po l.osebi (legalizacija)	7
Ustna odločba na zapisnik	2
Ukrep na zapisnik	4
Ustavitev postopka na zapisnik	136
Izrek opozorila po ZIN na zapisnik	33

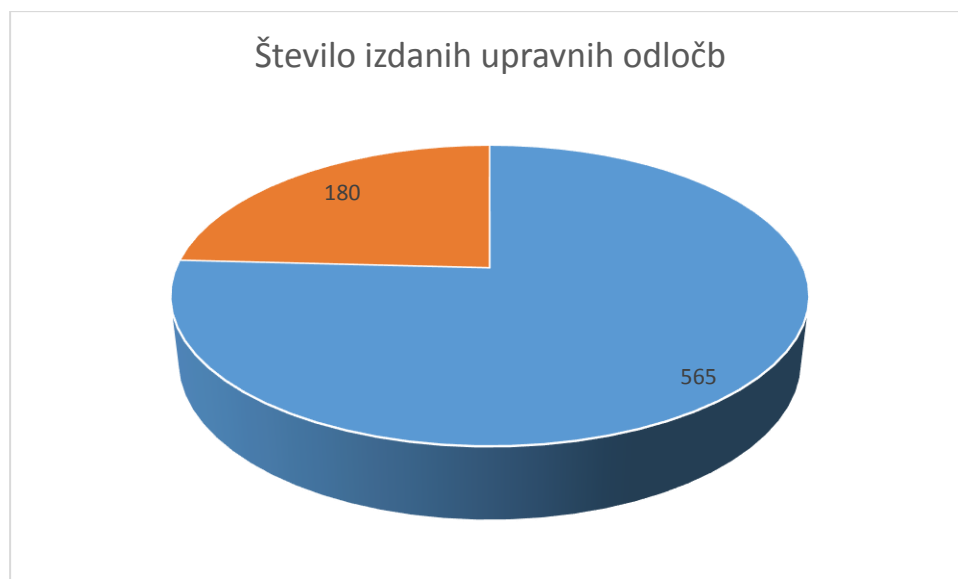
V zadevah, ki so bile predmet nadzora v okviru akcije in pri njih niso ugotovili nepravilnosti, oziroma so bile v času, ko je potekala akcija, že odpravljene, so gradbeni inšpektorji postopke ustavili. Tako je bilo 14. decembra 2016 izdanih 119 sklepov o ustavitvi postopkov, trije sklepi o ustavitvi izvršbe in 136 ustavitev postopkov glede na zapisnik. V 18 zadevah je bilo na zapisniku ugotovljeno, da so inšpekcijski zavezanci sami izvršili odločbe. V sedmih zadevah pa je bilo glede na zapisnik ugotovljeno, da so inšpekcijski zavezanci objekte legalizirali.

V sklopu akcije so gradbeni inšpektorji poslali 745 vabil, poizvedb, pozivov, dopisov, obvestil, odgovorov ali drugih zahtev za dostavo dokumentacije in izjave ter opravili 472 vpogledov v uradne evidence. Podatki na dan 14. decembra 2016 o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru izvedene akcije nadzora nad preprečevanjem nedovoljenih gradenj za leto 2016 so razvidni iz tabele 12.

Tabela 12: Podatki o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru izvedene akcije

2016	Akcija nadzora nad preprečevanjem nedovoljenih gradenj
Odločba: opomin	5
Odločba: plačilni nalog	26
Odločba: prekrškovna	8
Odločba: upravna	180

V akciji preprečevanja nedovoljenih gradenj 2016 je bilo skupno izdanih 180 inšpekcijskih odločb.

Slika 1: Število izdanih odločb v akciji

Odkritih je bilo 134 nelegalnih gradenj, za katere so bile na podlagi 152. člena Zakona o graditvi objektov izdane odločbe, s katerimi so gradbeni inšpektorji odredili ustavitev gradnje in rok za odstranitev objektov. Gradbeni inšpektorji so v sklopu akcije odkrili tudi 20 neskladnih gradenj in zanje na podlagi 153. člena ZGO-1 izdali odločbe. V sklopu akcije je bilo ugotovljenih tudi deset nevarnih gradenj, za katere so bile na podlagi 154. člena ZGO-1 odrejene takojšnje prepovedi uporabe objektov in rok za njihovo odstranitev. V sklopu akcije je bila na podlagi določbe 158. člena ZGO-1 izdana tudi ena odločba za odklop objekta z elektrodistribucijskega omrežja. V eni zadevi, v kateri je inšpekcijski zavezanec izvajal rekonstrukcijo ostrešja na objektu, zaradi požara, pa je bila na podlagi 156. člena ZGO-1 izdana odločba, s katero je bilo odrejeno, da mora inšpekcijski zavezanec v določenem roku vložiti popolno zahtevo za izdajo uporabnega dovoljenja. Na podlagi prve alineje tretje točke prvega odstavka 150. člena ZGO-1 so gradbeni inšpektorji izdali šest odločb, s katerimi so prepovedali uporabo objektov, ker so jih začeli uporabljati brez pridobljenega uporabnega dovoljenja.

V zvezi z ugotovljenimi nepravilnostmi pri sami gradnji pa so gradbeni inšpektorji IRSOP izdali tudi 8 odločb za odpravo pomanjkljivosti na podlagi prve točke prvega odstavka 150. člena ZGO-1. Ugotovljene nepravilnosti so se nanašale na to, da gradbišča niso ogradili, na nepravilnosti pri zakoličbi objekta, da pri graditvi niso zagotovili obveznega nadzora in niso predložili projekta za izvedbo, po katerem izvajalec na gradbišču dela izvaja.

V vseh zadevah, vključenih v akcijo, pa še niso bili pridobljeni vsi podatki, na osnovi katerih bi lahko ugotovili dejansko stanje, zato bodo ugotovitveni postopki potekali tudi po predvidenem časovnem okvirju akcije.

V zvezi z vodenjem prekrškovnih postopkov je bilo v sklopu akcije izdanih devet pisnih opozoril po ZP-1, pet odločb po ZP-1 z izrečenim opominom, osem odločb o prekršku v skupni višini izrečenih glob 7.450,00 EUR in 26 plačilnih nalogov po ZP-1 v skupni višini izrečenih glob 47.450,00 EUR.

4.1.4.2 AKCIJA NADZORA NA GRADBIŠČIH – VGRAJEVANJE GRADBENIH PROIZVODOV

Izvedba koordinirane akcije nadzora na gradbiščih nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov je bila planirana z letnim načrtom nalog gradbene inšpekcije Inšpektorata RS za okolje in prostor za leto 2016 in je potekala od marca do novembra 2016 na območju celotne Republike Slovenije.

Cilji akcije je bil ugotoviti stanje na področju vgrajevanja gradbenih proizvodov – ali izvajalec gradbenih del dobavlja in vgrajuje izključno gradbene proizvode, ki ustrezajo nameravani uporabi in ki so bili dani v promet v skladu s predpisi za dajanje gradbenih proizvodov v promet in katerih skladnost je potrjena z ustreznimi listinami o skladnosti v skladu s peto točko prvega odstavka 83. člena ZGO-1.

Predmet nadzora in kratka obrazložitev: preverjala so se večja gradbišča s poudarkom na naslednjih gradbenih proizvodih:

- jekleni elementi in sklopi
- ETICS – toplotnoizolacijski fasadni sklopi
- okna in vrata
- drugo.

Preverjali smo:

- ali ima vgrajeni proizvod oznako CE oz. izjavo o lastnostih;
- ali vgrajeni proizvod dejansko ustreza napisanemu v priloženi izjavi o lastnostih;
- ali se v izjavah nanaša na veljavne in primerne tehnične specifikacije (npr. (SIST) EN, ETA, STS);
- ali je certifikat o nespremenljivosti lastnosti proizvoda (oz. certifikat o skladnosti tovarniške kontrole proizvodnje) veljaven;
- ali je dejanski namen uporabe skladen z napisanim v izjavi;
- ali proizvod s svojimi lastnostmi ustreza projektnim zahtevam;
- ali je izjava o lastnosti popolna (6. člen ZGPro-1).

Ukrepanje: inšpektorji ukrepajo v skladu s pooblastili v inšpekcijskem in prekrškovnem postopku.

Zakonodaja:

- Zakon o gradbenih proizvodih – ZGPro-1 Ur. l. RS. 82/13;
- EU Uredba št. 305/2011 z dne 9. marca 2011 o določitvi usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Direktive sveta 89/106/EGS (veljavna z dnem 24. aprila 2011, v celoti z dnem 1. julija 2013).

Ugotovitve:

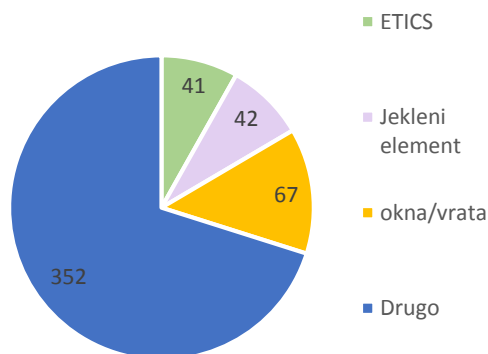
gradbena inšpekcija je leta 2016 opravila koordinirano akcijo v zvezi z nadzorom nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov. Od 264 načrtovanih inšpekcijskih pregledov oz. nadzorov jih je bilo realiziranih 304, kar pomeni, da je načrt izpolnjen. V to številko so vključeni lastni in izhodni zapisniki (redni pregled, kontrolni pregled, redni pregled z zaslišanjem), pridobljeni iz baze INSPIS.

Preostali izsledki so bili pridobljeni na podlagi izpolnjene tabele po poteku akcije. Pregledana sta bila skupaj 502 gradbena proizvoda. Ugotovljenih je bilo 56 administrativnih nepravilnosti, za katere so inšpektorji izdali 56 opozoril po 33. členu ZIN. Izdali so tudi dve odločbi po 150 členu ZGO-1 (ki jih ne bi smeli, saj niso bile ugotovljene kršitve). Večina nepravilnosti je bila odpravljenih. Vodenih so bili trije prekrškovni postopki, v katerih je bilo izdanih deset prekrškovnih opozoril.

Tabela 13: Podatki o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru izvedene akcije

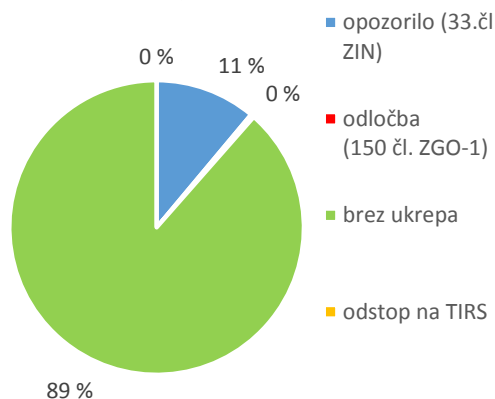
Proizvod	Število pregledanih proizvodov	Izdani ukrepi			Odstop na TIRS
		Opozorilo (33. člen ZIN)	Odločba (150. člen ZGO-1)	Brez ukrepa	
ETICS	41	1	0	41	0
Jekleni element	42	13	1	29	0
Okna/vrata	67	9	0	59	0
Drugo	352	33	1	319	0
Skupaj	502	56	2	447	0

število pregledanih proizvodov

Slika 2: Število pregledanih proizvodov

Delež ukrepov od pregledanih proizvodov

Slika 3: Delež ukrepov od pregledanih proizvodov

➤ Okna in vrata

Ena od izbranih skupin gradbenih proizvodov so okna in vrata. Med pregledanimi 67 izdelki so inšpektorji ugotovili devet administrativnih nepravilnosti.

Ugotovljene nepravilnosti:

- oznaka CE je pomanjkljiva (ni vseh podatkov, ni navedenih lastnosti ...);
- izjava o lastnostih je napačna (ni podpisana);
- ni izjave o lastnostih.

➤ Kovinski elementi kovinskih konstrukcij

Naslednja izbrana skupina gradbenih proizvodov, ki je bila predmet nadzora, so bili nosilni kovinski elementi kovinskih konstrukcij. Med pregledanimi 41 izdelki so inšpektorji ugotovili trinajst administrativnih nepravilnosti.

Ugotovljene napake:

- izjava o lastnostih ni ustrezna (neustrezen datum, ni podpisana ...);
- oznaka CE je pomanjkljiva (ni navedbe projekta, ni navedbe certifikata ...);
- ni oznake CE in izjave o lastnostih.

Pri jeklenih konstruktivnih elementih je veliko nedoslednih oznak CE in izjav o lastnostih. Največkrat manjka sledljivost do projektne dokumentacije in specifikacije elementa.

➤ ETICS – fasadni sklop

Tretji izbrani gradbeni proizvod je bil sklop proizvodov ETICS. Med 41 pregledanimi proizvodi je bilo 11 fasadnih sklopov, preostalih 30 pa je bilo posameznih izdelkov, ki so sestavni del sklopa.

Pri nekaterih posameznih objektih ni bil nikjer določen način vgradnje proizvodov v fasadni sklop. Pri teh primerih je bila izvedba in izbira materialov prepuščena izvajalcem.

Ostale nepravilnosti niso bile ugotovljene. Izdano je bilo eno opozorilo, ker ni bilo dokumentacije na gradbišču (v takih primerih se ne bi smela izdati opozorila, ker še ni bilo ugotovljene nepravilnosti).

➤ Drugo

Poleg zgoraj navedenih gradbenih proizvodov so bili pregledani še nekateri drugi. Med 352 tovrstnimi proizvodi je bilo ugotovljenih 33 administrativnih nepravilnosti.

Splošne ugotovitve:

Ugotavljamo, da še veliko proizvajalcev ni dovolj seznanjenih z zahtevami za dajanje svojega proizvoda na trg, zato so bile ugotovljene administrativne nepravilnosti. Ker so bile nemudoma odpravljene, gradbeni inšpektorji niso odstopili zadev na tržno inšpekcijo, ki je pristojna za nadzor nad dajanjem proizvodov na trg.

Ugotovili smo, da veliko projektov za izvedbo slabo določa ali sploh ne določa načina izvedbe fasadnega sklopa, zato je izbira materialov in način vgradnje prepuščen izvajalcem. Pri sanacijah projektov ni niti zavezujočih zahtev za doseganje kvalitetnih fasadnih sklopov. Poleg tega tovrstne fasade ne zagotavljajo enake kontrole kvalitete in primernosti kot tiste, ki jih predpiše strokovna oseba ali jih zagotovi proizvajalec s svojim sistemom notranje kontrole. V teh primerih gradbeni inšpektorji, kljub očitno nekontrolirani kakovosti, ne morejo ukrepati.

4.1.4.3 AKCIJA NADZORA NA GRADBIŠČIH – NADZOR NAD DELOM NADZORNIKOV IN ODGOVORNIH NADZORNIKOV

Gradbena inšpekcija je leta 2016 opravila koordinirano akcijo v zvezi z nadzorom nad delom nadzornikov in odgovornih nadzornikov, predvsem pri gradnji zahtevnih ali manj zahtevnih objektov. Akcija je bila usmerjena v to, ali nadzorniki in odgovorni nadzorniki izpolnjujejo z zakonom določene pogoje za opravljanje svojega dela. Z nadzorom nad nadzorniki in odgovornimi nadzorniki smo želeli omejiti delo gradbenih inšpektorjev le na redne kontrolne preglede na gradbiščih, saj je popolna kontrola nad kvaliteto gradnje in spoštovanjem predpisov pri gradnji objektov naloga nadzornikov.

Akcija je bila izvedena od 1. marca do 6. decembra 2016 in je bila usmerjena v temeljno nalogo gradbene inšpekcije, ki jo utemeljuje ključna beseda G2 – BISTVENE ZAHTEVE IN IZPOLNJEVANJE POGOJEV.

Nadzornik je tako pravna ali fizična oseba, njegova gospodarska dejavnost pa je nadzorovanje gradnje. Odgovorni nadzornik je posameznik, ki nadzorniku odgovarja za skladnost gradnje s pogoji iz gradbenega dovoljenja in za kvaliteto izvedenih del v skladu z gradbenimi predpisi.

Skladno s 85. členom Zakona o graditvi objektov (ZGO-1) mora investitor zagotoviti gradbeni nadzor najpozneje z dnem, ko se začnejo na gradbišču pripravljati dela. Gradbeni nadzor se zaupa nadzorniku, ki je lahko projektant ali izvajalec, ki pa ne izvaja gradnje na istem objektu. Investitor, ki izpolnjuje s tem zakonom predpisane pogoje za nadzornika, lahko gradbeni nadzor opravlja sam ali pa ga poveri drugi pravni ali fizični osebi, ki izpolnjuje pogoje za nadzornika po določbah tega zakona. Gradbeni nadzor nad gradnjo objektov v lastni režiji se lahko poveri posamezniku, ki po določbah tega zakona izpolnjuje pogoje za odgovorno vodenje del ali odgovorno projektiranje. Določbe o obveznem zagotavljanju gradbenega nadzora ne veljajo za gradnjo enostavnih objektov. Za nadzor mora imeti investitor sklenjeno pisno pogodbo.

86. člen ZGO-1 določa pogoje za odgovornega nadzornika. Nadzornik mora za vsako gradbišče, na katerem opravlja gradbeni nadzor, imenovati odgovornega nadzornika. Gradbeni nadzor nad gradnjo zahtevnih objektov lahko opravlja samo posameznik, ki izpolnjuje s tem zakonom predpisane pogoje za odgovornega projektanta ali odgovornega vodjo del pri gradnji zahtevnih objektov. Gradbeni nadzor nad gradnjami manj zahtevnih objektov pa lahko opravlja posameznik, ki po določbah tega zakona izpolnjuje pogoje za odgovorno projektiranje manj zahtevnih objektov ali za odgovorno vodenje del. Odgovorni nadzornik lahko za izvajanje posameznih del, ki so v zvezi z opravljanjem gradbenega nadzora, imenuje svoje pomočnike – odgovorne nadzornike posameznih del. Odgovorni nadzornik posameznih del je lahko posameznik, ki po določbah tega zakona izpolnjuje pogoje za odgovorno vodenje posameznih del. Iz navedenega sledi, da je imenovanje odgovornega nadzornika posameznih del izključna pravica odgovornega nadzornika in posledično nadzornika, ne pa investitorja. Odgovornega nadzornika posameznih del odgovorni nadzornik imenuje po svojem preudarku, z imenovanjem pa mu mora določiti tudi obseg nadzora. ZGO-1 ne določa kdaj, za katera dela, za katere objekte je tako imenovanje potrebno, ali medsebojnih obveznosti med odgovornim nadzornikom in odgovornim nadzornikom posameznih del. Za odgovorne nadzornike se v skladu z Zakonom o graditvi objektov zahteva vpis v imenik pri pristojni zbornici, z upoštevanjem prehodnih določb ZGO-1, tj. 230. in 231. člena.

88. člen ZGO-1 določa obseg opravljanja del odgovornega nadzora. Odgovorni nadzornik nadzoruje, ali se v projekt za izvedbo sprti vnašajo vse tiste spremembe in dopolnitve, ki nastajajo med gradnjo, in ali se s takšnimi spremembami strinja investitor in projektant. Če odgovorni nadzornik med gradnjo ugotovi neskladje s projektom za izvedbo in gradbenimi predpisi, ali pa, da kakovost vgrajenih gradbenih in drugih proizvodov, napeljav, tehnoloških naprav in opreme ter uporabljenih postopkov ni dokazana z ustreznimi dokumenti, mora o tem takoj obvestiti gradbenega inšpektorja in investitorja, ugotovitve in predloge, kako stanje popraviti, pa tudi brez odlašanja vpisati v gradbeni dnevnik. Če odgovorni nadzornik ugotovi, da izvajalec krši dogovorjene roke gradnje, mora o tem obvestiti investitorja ter ugotovitve in predloge, kako nastalo stanje izboljšati, brez odlašanja vpisati v gradbeni dnevnik. Odgovorni nadzornik mora svoje ugotovitve vpisovati v gradbeni dnevnik. S podpisom gradbenega dnevnika odgovorni nadzornik potrdi, da so podatki oziroma vpisi, vneseni v gradbeni dnevnik, resnični.

Pri zasledovanju cilja, da se delo gradbenih inšpektorjev lahko omeji le na redne kontrolne preglede na gradbiščih, saj je popolna kontrola nad kvaliteto gradnje in spoštovanjem predpisov pri gradnji objektov naloga nadzornikov, so gradbeni inšpektorji tudi preverjali, ali odgovorni nadzornik preverja, če je kakovost vgrajenih gradbenih proizvodov dokazana z ustreznimi listinami. Šesta točka prvega odstavka 83. člena ZGO-1 pravi, da mora izvajalec investitorju oz. nadzorniku sprti izročati vso dokumentacijo, ateste, dokazila o pregledih in meritvah ustrezne izvedbe del, ki se nanašajo na vgrajene materiale in proizvode. Iz tega sledi, da se nadzornik ne more izgovarjati, da dokumentacije ni prejel, če je izvajalec izpolnil obveznost po šesti točki prvega odstavka 83. člena ZGO-1.

Kvalificiran gradbeni nadzor in s tem obveznost zagotovitve sodelovanja nadzornika in odgovornega nadzornika je obvezen v vseh primerih gradenj, tudi v primeru gradnje v lastni režiji, razen pri graditvi enostavnih objektov. Če investitor ne poskrbi za gradbeni nadzor, je to tudi prekršek (prvi odstavek 85. člena) in zanj je zagrožena denarna kazen tako, kot če investitor poveri gradbeni nadzor osebi, ki ne izpolnjuje pogojev za nadzornika (30. člen).

Nadzornik mora imeti še pred začetkom opravljanja dejavnosti zavarovano svojo odgovornost za škodo, ki bi utegnila nastati investitorjem in tretjim osebam v zvezi z opravljanjem njihove dejavnosti, saj neposredno odgovarja za škodo, ki nastane tretjim osebam in izvira iz njegovega dela in njegovih

pogodbenih obveznosti. Zakon torej predpisuje zavarovanje odgovornosti, ki je povezano s pravno ali fizično osebo kot nosilcem dejavnosti in ne z odgovornim posameznikom/udeležencem. Višina letne zavarovalne vsote se v skladu s predpisi o zavarovalništvu za posamezni zavarovalni primer ali za vse zavarovalne primere v posameznem letu dogovori med zavarovalnico in udeležencem pri graditvi, torej nadzornikom, pri čemer višina zavarovalne vsote v zavarovalni pogodbi ne sme biti nižja od 41.000 EUR.

Kot nadzornik lahko nastopa na trgu samo pravna ali fizična oseba, ki v zvezi z gradnjo istega objekta hkrati ne nastopa kot izvajalec del. Kot odgovorni nadzornik ali odgovorni nadzornik posameznih del lahko nastopa samo posameznik, ki v zvezi z gradnjo istega objekta ne nastopa kot odgovorni vodja del ali odgovorni vodja posameznih del. Pogoje za opravljanje storitev in dejavnosti za tuje nadzornike ureja drugi del šestega poglavja ZGO-1.

Gradbeni inšpektorji so v sklopu akcije Nadzor nad delom nadzornikov in odgovornih nadzornikov preverjali, ali nadzornik, ki opravlja gradbeni nadzor, izpolnjuje predpisane pogoje (30. člen ZGO-1); ali ima pred začetkom opravljanja dejavnosti in ves čas svojega poslovanja zavarovano svojo odgovornost za škodo (33. člen); ali je pri opravljanju gradbenega nadzora na gradbišču imenoval odgovornega nadzornika (prvi odstavek 86. člena); ali je pri opravljanju gradbenega nadzora na gradbišču zahtevnega objekta imenoval odgovornega nadzornika, ki izpolnjuje predpisane pogoje (drugi odstavek 86. člena); ali je pri opravljanju gradbenega nadzora na gradbišču manj zahtevnega objekta imenoval odgovornega nadzornika, ki izpolnjuje predpisane pogoje (drugi odstavek 86. člena).

V zvezi z delom odgovornega nadzornika so gradbeni inšpektorji preverjali, ali odgovorni nadzornik nastopa kot gradbeni nadzornik nad gradnjo objekta v lastni režiji, pa ne izpolnjuje predpisanih pogojev (tretji odstavek 85. člena); ali nastopa kot odgovorni nadzornik nad gradnjo zahtevnega objekta, pa ne izpolnjuje predpisanih pogojev (drugi odstavek 86. člena); ali nastopa kot odgovorni nadzornik nad gradnjo manj zahtevnega objekta, pa ne izpolnjuje predpisanih pogojev (drugi odstavek 86. člena); ali je za izvajanje posameznih del imenoval odgovorne nadzornike posameznih del, ki ne izpolnjujejo predpisanih pogojev (tretji odstavek 86. člena) in ali pri opravljanju nadzora ne ravna v skladu z določbami 88. člena ZGO-1.

Ugotovitve akcije:

Od 264 načrtovanih inšpekcijskih pregledov oz. nadzorov je bilo realiziranih 320, kar pomeni, da je plan izpolnjen.

V okviru akcije je bilo uvedenih 335 postopkov, od teh 326 upravnih inšpekcijskih postopkov in devet prekrškovnih postopkov. V sklopu akcije je bilo opravljenih 320 inšpekcijskih rednih pregledov in 48 zaslišanj. V zvezi z akcijo so gradbeni inšpektorji izdelali tudi 140 drugih zapisnikov. V primeru ugotovljenih lažjih nepravilnosti so bili zavezanci v 21 primerih na podlagi 33. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru opozorjeni na ugotovljene nepravilnosti. Odrejen jim je bil rok za njihovo odpravo, z opozorilom, da v kolikor nepravilnosti ne bodo odpravljene v navedenem roku, bodo izrečeni drugi ukrepi v skladu z ZGO-1. Gradbeni inšpektorji so v dveh primerih na podlagi zapisnika izrekli tudi ukrep. Natančnejši podatki na dan 8. decembra 2016 o opravljenih dejanjih v zvezi z zapisniki so razvidni iz tabele 14.

Tabela 14: Podatki o opravljenih dejanjih v zvezi z zapisniki

2016	Akcija nadzora nad delom nadzornikov in odgovornih nadzornikov
Zapisnik: redni pregled	225
Zapisnik: redni pregled z zaslišanjem	58
Zapisnik: redni kontrolni pregled	37
Zapisnik: zaslišanje	48
Zapisnik: ugotovitveni	140
Ukrepi na zapisnik	2
Ustavitev postopka na zapisnik	75
Izrek opozorila po ZIN na zapisnik	21

V 200 zadevah, ki so bile predmet nadzora v okviru akcije, nepravilnosti niso bile ugotovljene, oziroma so bile v času, ko je potekala akcija, že odpravljene, zato je bilo do 8. decembra 2016 izdanih 125 sklepov o ustavitvi postopkov in 75 ustavitve postopkov na podlagi zapisnika.

V sklopu akcije so gradbeni inšpektorji poslali 309 vabil, poizvedb, pozivov, dopisov, obvestil, odgovorov ali drugih zahtev za dostavo dokumentacije in za izjave ter opravili 157 vpogledov v uradne evidence. Natančnejši podatki na dan 8. decembra 2016 o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru izvedene akcije nadzora nad delom nadzornikov in odgovornih nadzornikov za leto 2016 so razvidni iz tabele 15.

Tabela 15: Podatki o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru izvedene akcije

2016	Akcija nadzora nad delom nadzornikov in odgovornih nadzornikov
Dopis: drugemu organu	1
Dopis: el. pošta	9
Dopis: splošni	14
Obvestilo: o prekršku z zahtevo za izjavo	6
Obvestilo: splošno	8
Odgovor: splošni	1
Odločba: plačilni nalog	5
Odločba: prekrškovna	1
Odločba: upravna	11
Odstop: izterjava FURS	1
Odstop: splošno	3
Opozorilo: prekrškovno (pisno)	1
Opozorilo: prekrškovno (ustno)	1
Poizvedba	4
Poziv: dopolnitev vloge	2
Poziv: po ZIN	259
Sklep: upravni	4
Sklep: ustavitev postopka	125
Uradni zaznamek: splošno	47
Uradni zaznamek: ustavitev postopka po 51. čl. ZP	1
Uradni zaznamek: vpogled v uradne evidence	157
Vabilo: splošno	5

V akciji nadzora nad delom nadzornikov in odgovornih nadzornikov 2016 je bilo skupno izdanih 11 inšpekcijskih odločb. Odkrita je bila ena nelegalna gradnja, za katero je bila na podlagi 152. člena ZGO-1 izdana odločba, s katero je gradbeni inšpektor odredil ustavitev gradnje in določil rok za odstranitev objekta. V sklopu akcije je bila ugotovljena tudi ena neskladna gradnja, za katero je bila na podlagi 153. člena ZGO-1 izdana odločba, s katero je gradbeni inšpektor gradnjo ustavil in inšpekcijskega zavezanca napotil, da v enem mesecu na pristojni upravni enoti vloži novo vlogo za spremembo gradbenega dovoljenja.

V zvezi z ugotovljenimi nepravilnostmi nad delom nadzornikov in odgovornih nadzornikov so gradbeni inšpektorji IRSOP izdali tudi devet odločb za odpravo pomanjkljivosti na podlagi prve točke prvega odstavka 150. člena ZGO-1. Ugotovljene nepravilnosti so se nanašale na nezagotavljanje obveznega nadzora pri gradnji objektov, neustrezen strokovni nadzor, nepravilnosti pri zavarovanju nadzornikov in obsegu zavarovanja, neizpolnjevanje pogojev za odgovorne nadzornike in nepravilnosti pri dokazovanju vgrajenih gradbenih materialov. Bistvene ugotovitve nadzora so bile, da investitorji pri gradnji v glavnem zagotovijo ustrezen strokovni nadzor, kot to določa ZGO-1. Tudi imenovanje odgovornih nadzornikov in ugotavljanje zavarovanja odgovornosti je bilo v veliki večini primerov, ki so jih obravnavali, ustrezno. V večini zadev tako ni bilo ugotovljenih pomanjkljivosti, iz česar je mogoče sklepati, da nadzorniki v glavnem upoštevajo zakonska določila, ki so jih v okviru akcije nadzirali. V vseh zadevah, vključenih v akcijo, pa še niso bili pridobljeni vsi podatki, na osnovi katerih bi lahko ugotovili dejansko stanje, zato bodo ugotovitveni postopki potekali tudi po predvidenem časovnem okvirju akcije.

V sklopu akcije so bili izdani dve opozorili po ZP-1, in sicer eno ustno in eno pisno, ena odločba o prekršku v skupni višini izrečenih glob 1.650,00 EUR in pet plačilnih nalogov po ZP-1 v skupni višini izrečenih glob 3.000,00 EUR.

4.1.4.4 AKCIJA NADZORA NA GRADBIŠČIH – NADZOR NAD OZNAČITVIJO IN ZAŠČITO GRADBIŠČ

V letu 2016 je bila načrtovana koordinirana akcija gradbene inšpekcije v zvezi z nadzorom nad označitvijo in zaščito gradbišč. Akcija je bila izvedena od 1. marca do 8. decembra 2016 in je bila usmerjena v temeljno nalogo gradbene inšpekcije, ki jo utemeljuje ključna beseda G2 – BISTVENE ZAHTEVE IN IZPOLNJEVANJE POGOJEV.

V akciji je sodelovalo 59 gradbenih inšpektorjev Inšpektorata RS za okolje in prostor (v nadaljevanju: IRSOP). Gradbeni inšpektorji so v zvezi z akcijo odprli 439 postopkov, od tega 409 upravnih inšpekcijskih in 30 prekrškovnih. Inšpekcijski nadzor je bil zlasti usmerjen v gradnjo zahtevnih in manj zahtevnih objektov, katerih nadzor je v širšem javnem interesu. Akcija nadzora nad označitvijo in zaščito gradbišč je bila usmerjena predvsem na nadzor spoštovanja določb Zakona o graditvi objektov (ZGO-1) in podzakonskih predpisov, izdanih na njegovi podlagi, med katere sodi tudi Pravilnik o gradbiščih. Tako investitor kot izvajalec imata v 82. členu ZGO-1 zapisane obveznosti, ki jih morata izpolniti pred začetkom izvajanja del. Med obveznosti, ki jih je pred začetkom gradnje dolžan izpolniti investitor, sodi pridobitev načrta organizacije gradbišča in varnostnega načrta, izvajalec pa je med drugim dolžan gradbišče urediti v skladu z varnostnim načrtom in organizirati izvajanje del tako, da ni ogrožena varnost.

Gradnja se torej začne, ko je na zemljišču urejeno gradbišče in se dejansko začne graditi, npr. izkop temeljev ali izkop gradbene jame. Sečnja dreves še ne pomeni začetka gradnje, praviloma tudi ne zemeljski izkop ali nasipavanje zemljišča. Prav tako začetek gradnje ni zakoličba, saj se ta skladno z določbami 80. člena ZGO-1 izvede pred začetkom gradnje.

82. člen ZGO-1 določa, da mora investitor poskrbeti za ustrezen načrt organizacije gradbišča, izdelan v skladu s pogoji iz gradbenega dovoljenja in za izdelavo varnostnega načrta v skladu s predpisi o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu in zagotoviti mora, da bo gradbišče urejeno v skladu z varnostnim načrtom. Izvajalec oziroma v primeru, če je več izvajalcev, tisti izvajalec, ki ga imenuje investitor, mora gradbišče urediti v skladu z varnostnim načrtom in izvajanje del organizirati tako, da zaradi njih na gradbišču ne bodo ogroženi varnost objekta, življenje in zdravje ljudi, promet, sosednji objekti ali okolje. Pravilnik o gradbiščih v poglavju 2.2 (od 6. do 8. člena) podrobneje ureja organizacijo ureditve gradbišča.

Investitor mora poskrbeti za označitev gradbišča s tablo, na kateri so navedeni vsi udeleženci pri graditvi objekta, imena, priimki, nazivi in funkcija odgovornih oseb ter podatki o gradbenem dovoljenju. Investitor mora pri gradnji nezahtevnega objekta poskrbeti le za označitev gradbišča s tablo na vidnem mestu, na kateri so podatki o gradbenem dovoljenju.

Pravilnik o gradbiščih v prvem odstavku 2. člena določa, da mora investitor gradbišče označiti z gradbiščno tablo pred začetkom del pri vseh gradnjah, za katere je bilo izdano gradbeno dovoljenje. Za vzdrževanje objekta gradbeno dovoljenje ni potrebno, torej tudi ni treba urediti gradbišča, kot to določata ZGO-1 in omenjeni pravilnik. Skladno s 5. členom Pravilnika o gradbiščih mora biti gradbiščna tabla postavljena takoj po uvedbi izvajalca v delo oziroma najpozneje v štirinajstih dneh po začetku gradbenih del in se jo lahko odstrani šele, ko je objekt zgrajen, oziroma ko so dela končana.

3. člen Pravilnika o gradbiščih določa obliko in vsebino gradbiščne table. Gradbiščna tabla mora biti izdelana iz obstojnega materiala in barv ter tako, da so podatki na njej čitljivi. Na njej morajo biti po vrsti napisane naslednje: podatki o vrsti objekta glede na namen in o vrsti gradnje, kot je navedeno v gradbenem dovoljenju; številka gradbenega dovoljenja ter datum izdaje gradbenega dovoljenja in naziv organa, ki ga je izdal; podatki o investitorju; podatki o projektantih in podatek o odgovornem projektantu, oziroma če je odgovornih projektantov več, podatek o odgovornem vodji projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja ter projekta za izvedbo; podatki o izvajalcih in podatek o odgovornem vodji del, oziroma če je odgovornih vodij del več, podatek o odgovornem vodji gradbišča in podatki o nadzorniku in podatki o odgovornem nadzorniku. Podatki na tabli morajo biti zapisani v slovenskem jeziku, na območju, kjer živi italijanska in madžarska narodna skupnost, pa tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku.

V zvezi z gradnjo v lastni režiji pa 4. člen Pravilnika o gradbiščih določa izjeme in posebnosti, in sicer »ne glede na določbe prvega odstavka 2. člena tega pravilnika se gradbišče, na katerem poteka gradnja v lastni režiji, in gradbišče nezahtevnih objektov označi samo z listom formata A4, na katerem so samo podatki iz prve, druge in tretje točke drugega odstavka prejšnjega člena«. Torej ko gre za gradnjo v lastni režiji, zadostuje, da je pred gradbiščem izobešen le list formata A4, na katerem so podatki o vrsti objekta glede na namen in o vrsti gradnje, kot je navedeno v gradbenem dovoljenju, številka gradbenega dovoljenja ter datum izdaje gradbenega dovoljenja in naziv organa, ki ga je izdal, ter podatki o investitorju.

Pri izvedbi akcije v zvezi z označitvijo in zaščito gradbišč so gradbeni inšpektorji preverjali, ali je gradbišče urejeno v skladu z varnostnim načrtom, ali je izvajanje del organizirano tako, da zaradi del niso ogroženi varnost objekta, življenje in zdravje ljudi, promet, sosedni objekti in okolje, ali je gradbišče označeno na predpisani način in ali se na gradbišču ravna v skladu s predpisanimi obveznostmi iz 1. točke prvega odstavka 83. člena ZGO-1, torej ali je bilo pravočasno ukrenjeno, kar je treba za varnost delavcev, mimoidočih, prometa in sosednjih objektov ter varnost same gradnje in del, ki se izvajajo na gradbišču, opreme, materiala in strojnega parka.

Ugotovitve akcije:

Od 264 načrtovanih inšpekcijskih pregledov oz. nadzorov je bilo realiziranih 685, kar pomeni, da je načrt izpolnjen.

Gradbeni inšpektorji so v zvezi z akcijo uvedli 439 postopkov, od teh 409 upravnih inšpekcijskih in 30 prekrškovnih postopkov. V zvezi z akcijo so gradbeni inšpektorji izdelali tudi 163 drugih zapisnikov. V primeru ugotovljenih lažjih nepravilnosti so bili zavezanci v 126 primerih na podlagi 33. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru opozorjeni na ugotovljene nepravilnosti in jim je bil odrejen rok za njihovo odpravo, z opozorilom, da če nepravilnosti ne bodo odpravili v navedenem roku, bodo izrečeni drugi ukrepi v skladu z ZGO-1. Gradbeni inšpektorji so v devetih primerih na podlagi zapisnika izrekli tudi ukrepe in izdali eno ustno odločbo na podlagi zapisnika. Natančnejši podatki na dan 8. decembra 2016 o opravljenih dejanjih v zvezi z zapisniki so razvidni iz tabele 16.

Tabela 16: Podatki o opravljenih dejanjih v zvezi z zapisniki

2016	Akcija nadzora nad označitvijo in zaščito gradbišč
Zapisnik: redni pregled	394
Zapisnik: redni pregled z zaslišanjem	66
Zapisnik: redni kontrolni pregled	225
Zapisnik: zaslišanje	68
Zapisnik: ugotovitveni	163
Ustna odločba na zapisnik	1
Ukrep na zapisnik	9
Ustavitev postopka na zapisnik	125
Izrek opozorila po ZIN na zapisnik	126

V 269 zadevah, ki so bile predmet nadzora v okviru akcije, nepravilnosti niso bile ugotovljene, oziroma so bile v času, ko je potekala akcija, že odpravljene, tako je bilo do 8. decembra 2016 izdanih 144 sklepov o ustavitvi postopkov in 125 ustavitve postopkov na podlagi zapisnika.

V sklopu akcije so gradbeni inšpektorji poslali 287 vabil, poizvedb, pozivov, dopisov, obvestil, odgovorov ali drugih zahtev za dostavo dokumentacije in izjave ter opravili 202 vpogleda v uradne evidence. Natančnejši podatki na dan 8. decembra 2016 o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru izvedene akcije nadzora nad označitvijo in zaščito gradbišč za leto 2016 so razvidni iz tabele 17.

Tabela 17: Podatki o dejanjih in ukrepih gradbene inšpekcije v okviru izvedene akcije

2016	Akcija nadzora nad označitvijo in zaščito gradbišč
Dopis: drugemu organu	9
Dopis: el. pošta	7
Dopis: splošni	17
Obvestilo: o prekršku z zahtevo za izjavo	12
Obvestilo: splošno	9
Odgovor: drugemu organu	1
Odgovor: splošni	2
Odločba: opomin	3
Odločba: plačilni nalog	20
Odločba: prekrškovna	1

Odločba: upravna	47
Odstop: izterjava FURS	2
Odstop: pravnega sredstva	2
Odstop: splošno	2
Opozorilo: prekrškovno (pisno)	12
Opozorilo: prekrškovno (ustno)	1
Poizvedba	11
Poziv: dopolnitev vloge	8
Poziv: po ZIN	186
Sklep: obročno plačilo	1
Sklep: upravni	3
Sklep: ustavitev postopka	144
Uradni zaznamek: splošno	49
Uradni zaznamek: vpogled v uradne evidence	202
Vabilo: splošno	25

V akciji nadzora nad označitvijo in zaščito gradbišč 2016 je bilo skupno izdanih 47 inšpekcijskih odločb. Odkritih je bilo pet nelegalnih gradenj, za katere so bile na podlagi 152. člena Zakona o graditvi objektov izdane odločbe, s katerimi so gradbeni inšpektorji odredili ustavitev gradnje in rok za odstranitev objektov.

V zvezi z ugotovljenimi nepravilnostmi glede označitve in zaščite gradbišč so gradbeni inšpektorji IRSOP izdali 40 odločb za odpravo pomanjkljivosti na podlagi prve točke prvega odstavka 150. člena ZGO-1. Ugotovljene nepravilnosti so se nanašale na neustrezno ograditev in zaščito gradbišča oziroma na neograditev gradbišča, na neustrezno oziroma nepopolno označitev gradbišča z gradbiščno tablo, na neoznačitev gradbišča z gradbiščno tablo, na neustrezen načrt organizacije gradbišča, oziroma da tega sploh ni bilo, na neurejenost gradbišča v skladu z varnostnim načrtom, na neizpolnjevanje pogojev za odgovornega vodjo del, na nepredložitev listin za izkazovanje izpolnjevanja pogojev za odgovornega vodjo del, na nepredložitev projekta za izvedbo, po katerem izvajalec na gradbišču izvaja dela, na nepravilnosti pri zavarovanju odgovornosti udeležencev in obsegu ter njegovi ustreznosti, na nepravilnosti pri zakoličbi objekta in na nepravočasno vpisovanje odgovornega vodje del v gradbeni dnevnik o izvajanju del.

Ker ugotovljene nepravilnosti v zvezi z nepredložitvijo projekta za izvedbo, po katerem izvajalec na gradbišču dela izvaja, in v zvezi z neizpolnjevanjem pogojev za izvajalca in neimenovanjem odgovornega vodje del v določenem roku niso bile odpravljene, sta bili izdani tudi dve odločbi na podlagi druge točke prvega odstavka 150. člena ZGO-1, s katerima sta bili odrejeni ustavitvi gradnje.

Bistvene ugotovitve nadzora so bile, da veliko gradbišč individualnih gradenj glede na zahteve Pravilnika o gradbiščih ni oziroma ni ustrezno označenih in ograjenih, vendar so bile pomanjkljivosti med akcijo tudi odpravljene, kar kaže, da je bil namen akcije nadzora nad označitvijo in zaščito gradbišč v letu 2016 dosežen.

V vseh zadevah, vključenih v akcijo, pa še niso bili pridobljeni vsi podatki, na osnovi katerih bi lahko ugotovili dejansko stanje, zato bodo ugotovitveni postopki potekali tudi po predvidenem časovnem okvirju akcije.

V zvezi z vodenjem prekrškovnih postopkov je bilo v sklopu akcije izdanih 13 opozoril po ZP-1 in sicer eno ustno in 12 pisnih, tri odločbe po ZP-1 z izrečenim opominom, ena odločba o prekršku v skupni

višini izrečenih glob 1.650,00 EUR in 20 plačilnih nalogov po ZP-1 v skupni višini izrečenih glob 22.650,00 EUR.

4.1.4.5 AKCIJA NADZORA NAD GRADNJO IN UPORABO HOTELSKIH STAVB IN DRUGIH GOSTINSKIH STAVB ZA KRATKOTRAJNO NASTANITEV

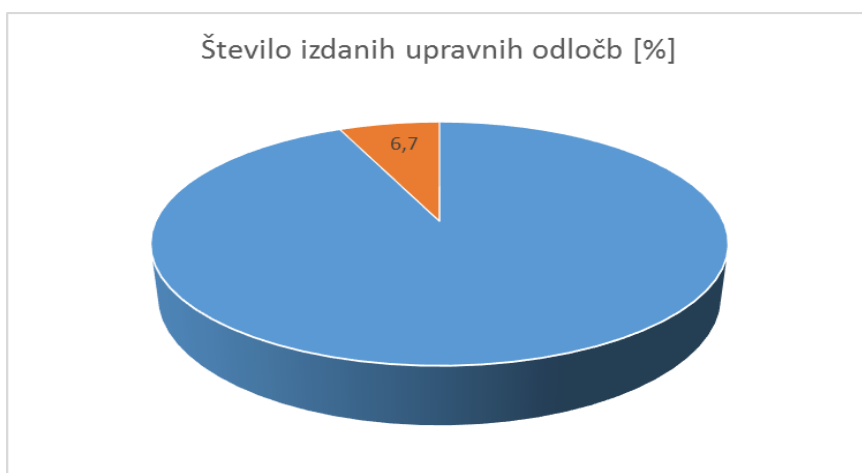
Gradbena inšpekcija je od marca do oktobra letos izvajala akcijo nadzora nad gostinskimi stavbami. Akcija je bila usmerjena predvsem v inšpekcijski nadzor nad uporabo hotelov, motelov, penzionov, gostišč in podobnih stavb za nastanitev, pa tudi drugih gostinskih objektov, namenjenih strežbi hrane in pijače (okrepčevalnice, samopostrežne restavracije, slaščičarne, kavarne, bari, bifeji ipd.) ter objektov za kratkotrajno nastanitev (mladinska prenočišča, planinske koče, gorska zavetišča in domovi, počitniški domovi in bungalovi), v katerih se zadržuje večje število ljudi. Tovrstne stavbe so v Uredbi o klasifikaciji vrst objektov in o objektih državnega pomena (Uradni list RS, št. 109/11) klasificirane pod 121. Namen akcije je preprečiti uporabo teh objektov brez uporabnega dovoljenja.

Gradbeni inšpektorji so v okviru inšpekcijskega nadzora pregledali zlasti:

- ali so izpolnjeni pogoji za začetek uporabe objektov po zakonu;
- ali se objekt uporablja na podlagi uporabnega dovoljenja oziroma ima pridobljeno uporabno dovoljenje po samem zakonu.

Ugotovitve akcije:

V okviru akcije je bilo pregledanih 357 gostinskih stavb oziroma lokalov. Od 396 načrtovanih inšpekcijskih pregledov oz. nadzorov je bilo realiziranih 396, kar pomeni, da je načrt izpolnjen. V 155 primerih večjih kršitev ni bilo ugotovljenih in so bili postopki ustavljeni. V 16 primerih so inšpektorji ugotovili, da obravnavana gostinska stavba oziroma lokal nima ustreznega uporabnega dovoljenja, zato so z odločbo uporabo stavbe oziroma njenega dela prepovedali. V petih primerih so ugotovili, da obravnavana gostinska stavba oziroma lokal nima ustreznega gradbenega dovoljenja, zato so z odločbo odredili odstranitev stavbe oziroma njenega dela, v enem primeru je bila ugotovljena neskladna gradnja in zato so odredili pridobitev spremembe gradbenega dovoljenja, v dveh primerih pa je bila gradnja nevarna. Inšpektorji so ugotovili tudi 23 manjših nepravilnosti in zavezance nanje opozorili. Odstotek izdanih upravnih odločb glede na celotno število pregledanih objektov oziroma delov objektov je predstavljen na sliki 4.

Slika 4: Odstotek izdanih upravnih odločb glede na celotno število pregledanih objektov.

Glede na sliko 4 lahko ugotovimo, da je stanje na terenu zadovoljivo, saj je inšpekcijska odločba zaradi ugotovljene kršitve izdana le v slabih 7 odstotkih postopkov.

4.1.4.6 AKCIJA NADZORA NAD UPORABO OBJEKTOV V JAVNI RABI

Gradbena inšpekcija je v letu 2016 izvajala akcijo nadzora nad objekti v javni rabi. Akcija je bila usmerjena predvsem v objekte, katerih raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem; glede na način rabe se delijo na javne površine in nestanovanjske stavbe, namenjene javni rabi.

Objekt v javni rabi je objekt, katerega raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem in se glede na način rabe deli na javne površine in nestanovanjske stavbe, namenjene javni rabi (1.5. točka 2. člena ZGO-1).

Javna površina je površina, katere raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem, kot so javna cesta, ulica, trg, tržnica, igrišče, parkirišče, pokopališče, park, zelenica, rekreacijska površina in podobne površine (1.5.1. točka 2. člena ZGO-1).

Nestanovanjska stavba, namenjena javni rabi, je tista, katere raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem, kot so hotel, motel, gostilna in podobne nastanitvene stavbe, banka, pošta, urad in podobne poslovne stavbe, stavba za trgovino in storitve, stavba železniške in avtobusne postaje, letališča in pristaniškega terminala, postaja žičnice, garažna stavba in podobne stavbe za promet in komunikacije, stavba za razvedrilo, muzej, knjižnica, šolska stavba in druge stavbe za izobraževanje, stavba za bolnišnično ali zavodsko oskrbo, športna dvorana, stavba za čaščenje in opravljanje verskih dejavnosti in podobne nestanovanjske stavbe (1.5.2. točka 2. člena ZGO-1).

Za naše delo v zvezi z dostopnostjo sta bistvena ZGO-1 in Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb (Ur. l. št. 97/2003 in 77/09 Odl. US: U-I-138/08-9, v nadaljevanju: pravilnik). ZGO-1 v 17. členu določa, da morajo vsi objekti v javni rabi zagotavljati funkcionalno oviranim osebam dostop, vstop in uporabo brez grajenih in komunikacijskih ovir. Zagotavljanje neoviranega gibanja funkcionalno oviranih oseb je ena izmed bistvenih lastnosti, ki jih morajo izpolnjevati vsi objekti v javni rabi. Natančnejša opredelitev zahtev za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe, ki morajo biti upoštevane pri projektiranju, gradnji in vzdrževanju vseh vrst objektov v javni rabi in pri nekaterih stanovanjskih stavbah je določena v pravilniku. Posebej opozarjamo, da je 4. člen pravilnika, ki je obveznost dostopnosti grajenega okolja zožil le na posamezne objekte, Ustavno sodišče RS razveljavilo septembra 2009 – dostopnost grajenega okolja je od takrat dalje obvezna za vse objekte v javni rabi.

Cilji akcije so bili:

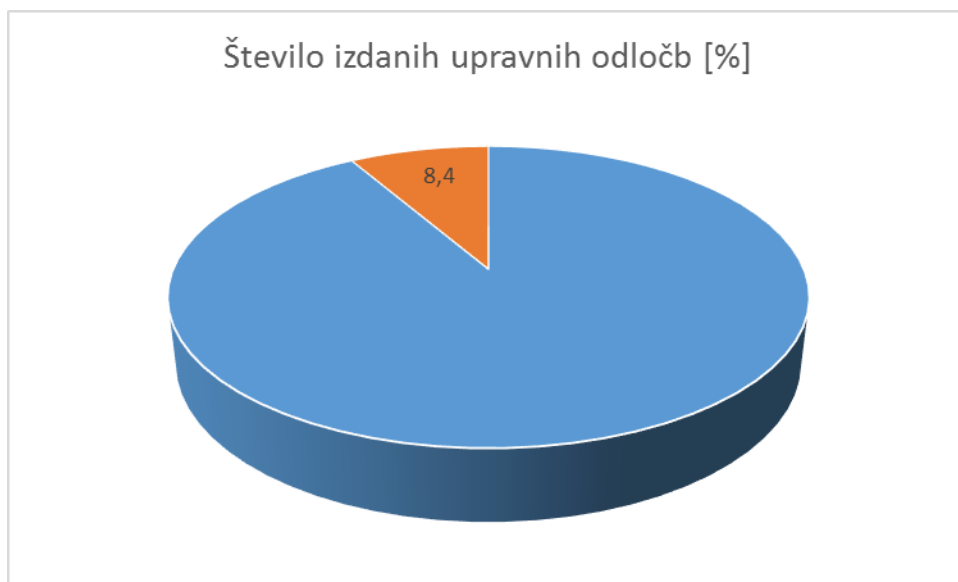
- preprečiti uporabo objektov v javni rabi brez uporabnega dovoljenja;
- zagotoviti izpolnjevanje bistvenih zahtev objektov in bistvenih lastnosti objektov;
- ugotoviti, ali objekte v javni rabi projektirajo tako, da zagotavljajo dostopnost grajenega okolja;
- ugotoviti, ali objekte v javni rabi gradijo in rekonstruirajo tako, da zagotavljajo dostopnost grajenega okolja;
- ugotoviti, ali objekte v javni rabi vzdržujejo tako, da zagotavljajo dostopnost grajenega okolja;
- odpraviti obstoječe grajene ovire;
- preprečiti nastanek novih grajenih ovir.

V akciji smo nadzirali:

- ali je za objekt ali del objekta v javni rabi pridobljeno gradbeno dovoljenje;
- ali je objekt zgrajen skladno z izdanim gradbenim dovoljenjem;
- ali se objekt ali del objekta uporablja na podlagi uporabnega dovoljenja;
- ali je za objekt v javni rabi oziroma stanovanjsko stavbo iz 6. člena pravilnika zagotovljena dostopnost grajenega okolja.

Ugotovitve akcije:

V okviru akcije je bilo uvedenih 405 upravnih in šest prekrškovnih postopkov. Od 396 načrtovanih inšpekcijskih pregledov oz. nadzorov je bilo realiziranih 443, kar pomeni, da je načrt izpolnjen. Inšpektorji so v zvezi z ugotovljenimi kršitvami na zapisnik izdali 17 opozoril po ZIN, 34 upravnih odločb, en prekrškovni opomin, eno prekrškovno opozorilo in en plačilni nalog. Od 34 upravnih odločb je bila v 20 primerih uporaba objekta prepovedana, v sedmih primerih je bila odrejena odprava nepravilnosti, v šestih primerih odstranitev objekta in v enem primeru odrejena pridobitev uporabnega dovoljenja. Postopki so bili ustavljeni v 186 primerih, od tega 128 na podlagi zapisnika in 58 s sklepom o ustavitvi. V delu postopkov dejansko stanje še ni dokončno ugotovljeno. Odstotek izdanih upravnih odločb glede na celotno število upravnih postopkov je predstavljen na sliki 5.

Slika 5: Odstotek izdanih upravnih odločb glede na celotno število upravnih postopkov

Glede na sliko 5 lahko ugotovimo, da je stanje na terenu zadovoljivo, saj je bila inšpekcijska odločba zaradi ugotovljene kršitve izdana le v 8,4 odstotka postopkov. Ponekod pa smo ugotovili, da so objekti v javni rabi v zasebni lasti za invalidne oziroma delno invalidne osebe dostopni, medtem ko je precej objektov v javni lasti neustreznih.

4.1.5 SKUPNE AKCIJE V LETU 2016

4.1.5.1 SKUPNA AKCIJA NADZORA Z DELOVNO INŠPEKCIJO NA PODROČJU NADZORA GRADBIŠČ

Gradbeni inšpektorji so leta 2016 sodelovali z regijskimi koordinacijami inšpekcij, z lokalnimi skupnostmi oziroma občinskimi in medobčinskimi inšpektorji, drugimi inšpekcijskimi službami, s policijo, drugimi državnimi organi itd. Glede na v preteklosti ugotovljene potrebe po skupnih akcijah je gradbena inšpekcija IRSOP v letu 2016 organizirala z delovno inšpekcijo skupno akcijo nadzora gradbišč.

V času od 30. maja do 3. junija 2016 je potekala koordinirana skupna akcija nadzorov gradbene inšpekcije ter inšpekcije za varstvo pri delu Inšpektorata RS za delo (v nadaljevanju: IRSD) na izbranih gradbiščih po Sloveniji. Akcija je bila usmerjena v temeljno nalogo gradbene inšpekcije v zvezi z bistvenimi zahtevami in izpolnjevanjem pogojev.

V njej je sodelovalo 15 gradbenih inšpektorjev, ki so opravili 23 skupnih pregledov na 16 gradbiščih. Na podlagi ugotovljenih manjših nepravilnosti so gradbeni inšpektorji izrekli na podlagi zapisnika devet ustnih opozoril po določilu 33. člena ZIN in eno inšpekcijsko odločbo.

Pretežno je šlo za nepravilnosti glede obvezne dokumentacije in dokazil o vgrajevanih proizvodih na gradbišču, označitve in ureditve gradbišč, dela udeležencev pri graditvi, v enem primeru pa je ugotovljena neskladna gradnja in tam je bila izdana tudi ustrezna odločba po 153. členu ZGO-1.

Skupni nadzori gradbene inšpekcije IRSOP in inšpektorjev za varstvo pri delu IRSD so pokazali koristno sodelovanje med inšpekcijama na gradbišču. Sodelovanje v smislu skupnega nadzora na večjih gradbiščih ali medsebojnega seznanjanja oz. obveščanja v primeru kršitev predpisov iz pristojnosti druge inšpekcije je pomembno zaradi zagotavljanja predpisanih ukrepov za zagotavljanje varnosti delavcev, mimoidočih, prometa in sosednjih objektov, ... (prvi odstavek 83. člena ZGO-1), na kar na nekaterih gradbiščih pogosto pozabijo, predvsem zaradi manjšanja stroškov gradnje.

Gradbeni inšpektorji so v okviru skupne akcije poleg nadzora ureditve gradbišč usmerili pozornost tudi na druge vidike nadzora, med drugim tudi na varnost in kakovost gradnje.

4.1.6 DRUGO

Gradbena inšpekcija je imela 31. decembra 2016 v reševanju 11.784 upravnih inšpekcijskih zadev. V 3.290 zadevah je bila izdana inšpekcijska odločba po 152. členu ZGO-1 (inšpekcijski ukrepi pri nelegalni gradnji – odstranitev objekta/vzpostavitev v prejšnje stanje). Med temi zadevami je 2.084 zadev z uvedenim izvršilnim postopkom, saj je bil že izdan sklep o dovolitvi izvršbe po drugi osebi. Od tega je v 1.645 zadevah izdan sklep o dovolitvi izvršbe izvršljiv in pravnomočen. To pomeni, da v teh primerih zavezanci nimajo več na voljo rednih pravnih sredstev. Inšpekcijski zavezanci kljub uvedenemu izvršilnemu postopku niso izvršili določb iz inšpekcijskih odločb, zato morajo gradbeni inšpektorji glede na predvideni način izvršbe (izvršba po drugi osebi, izvršba s prisilo) izvršiti tudi to. Gradbeni inšpektorji imajo zavedenih tudi 6.636 upravnih zadev, v katerih teče ugotovitveni postopek oz. v teh zadevah še ni bilo odločeno.

Iz analize prijav izhaja, da je bilo v informacijskem sistemu 31. decembra 2016 na gradbeni inšpekciji zavedenih 3.484 neobdelanih prijav in 7.433 obdelanih prijav (skupaj 10.917).

* V analizi obdelanih in neobdelanih prijav so dokumenti tipa prijava splošno, prijava tujega organa in zapisnik o prijavi, in sicer tisti dokumenti, ki so v tipu zadev evidentiranje prijav in pobud, upravna gradbena zadeva in prekrškovna zadeva.

Na IRSOP je bilo 31. decembra 2016 zaposlenih 178 javnih uslužbencev, od tega 129 inšpektorjev, med katerimi je 70 gradbenih inšpektorjev. Iz navedenih števil je razvidno, da je nemogoče voditi vse inšpekcijske postopke na področju gradbene inšpekcije istočasno in v zakonsko predpisanih rokih, kakor tudi, da je fizično nemogoče zagotoviti sprotno obravnavo vseh prijav, ki jih inšpektorat prejme na področju gradbene inšpekcije.

Na oglasni deski Inšpektorata RS za okolje in prostor je v zvezi s prioriteta dela gradbene inšpekcije objavljena splošna informacija prijaviteljem domnevnih kršitev predpisov o graditvi objektov in splošna informacija investitorjem gradnje.

http://www.iop.gov.si/si/delovna_podrocja/gradbena_geodetska_in_stanovanjska_inspekcija/

V skladu z 2. točko sklepa Vlade RS, št. 06100-4/2015/15 z dne 2. aprila 2015, ima Inšpektorat RS za okolje in prostor na svoji spletni strani objavljene Kriterije za določanje prioriteten inšpekcijskih nadzorov:

http://www.iop.gov.si/fileadmin/iop.gov.si/pageuploads/5_O_INSPEKTORATU/Strateske_usmeritve/Kriteriji_za_dolocanje_prioritetnih_insp.nadzorov_10.1.2017.pdf

Gradbena inšpekcija se že dlje časa sooča z velikim številom prijav, zahtev in drugih vlog pravnih in fizičnih oseb, kakor tudi odprtih inšpekcijskih zadev in nerealiziranih izvršilnih postopkov. Gradbena inšpekcija ima določene Prioritete za razvrščanje (prioritete za obravnavanje prijav, prioritete za nadaljevanje začelih inšpekcijskih postopkov in prioritete v izvršilnih postopkih). Namen interne metodologije razvrščanja in določanja prioritete je zagotoviti učinkovitejše delovanje gradbene inšpekcije pri izvajanju njene glavne naloge, to je zagotavljanja spoštovanja zakonov in podzakonskih predpisov na področju prostora, in sicer poenoteno, glede na pomembnost po celi Sloveniji, brez morebitnih zunanjih vplivov in pritiskov na inšpekcijske postopke. Gradbeni inšpektorji pri inšpekcijskih postopkih in pri opravljanju upravnih izvršb po določilih veljavne zakonodaje upoštevajo predvsem javno korist in javni interes. Prioritete dela gradbene inšpekcije jasno opredeljujejo načine ravnanja v zvezi z obravnavo prijav, vodenjem inšpekcijskih postopkov in prednostno izvedbo izvršb ter imajo jasno določene kriterije za vrstni red obravnave prijav, zadev in izvršb.

Dne 20. maja 2013 so bile sprejete Prioritete za razvrščanje (prioritete za obravnavanje prijav, prioritete za nadaljevanje začelih inšpekcijskih postopkov in prioritete v izvršilnih postopkih). Dne 9. septembra 2015 so bile sprejete dopolnjene Usmeritve za vrstni red obravnave prijav, usmeritve za vrstni red obravnave že začelih inšpekcijskih postopkov in usmeritve za izvajanje izvršb po drugi osebi, vse na področju dela gradbenih inšpektorjev. Te usmeritve so bile 17. novembra 2016 v zvezi z obravnavanjem pobud glede nadzora nad energetskimi izkaznicami ponovno dopolnjene.

Pri obravnavi prijav in pri vodenju inšpekcijskih postopkov so bili upoštevani naslednji parametri:

- faznost gradnje (ko je ogroženo zdravje in življenje ljudi, javna varnost ali premoženje večje vrednosti (nujni ukrepi v javnem interesu, kjer je upravičena tudi ustna odločba – 144. člen in 211. člen ZUP); objekti v gradnji: nelegalne gradnje, neskladne gradnje, nadzor nad udeleženci gradnje, gradbeni proizvodi; zgrajeni/dokončani objekti ali objekti v uporabi: nelegalne gradnje, neskladne gradnje, uporaba objektov; drugo: objekti, kjer je izdano

gradbeno dovoljenje, vzdrževalna dela, posegi v prostor, spremembe namembnosti brez gradbenih posegov, spremembe rabe ...);

- vrsta kršitve (nelegalna gradnja, neskladna gradnja, uporaba objektov, nadzor nad udeleženci gradnje, gradbeni proizvodi);
- zahtevnost objekta (zahtevni objekt, manj zahtevni objekt, nezahtevni objekt, enostavni objekt);
- vrsta objekta (gradnje javnih objektov, kot so šole, bolnišnice, vrtci in drugi objekti za javne prireditve; industrijski objekti; gradnje v območju javnih površin in komunalnih vodov; večstanovanjski objekti; poslovni objekti; stanovanjski objekti; nestanovanjski objekti; inženirski objekti);
- nevarnost (potencialno nevarni javni objekti; ogrožanje javne površine v državni lasti; ogrožanje javne površine v občinski lasti; objekti v zasebni lasti);
- in druge karakteristike (gradnja za trg; ponovitveno dejanje; objekti, ki jih prijavlja večje število ljudi, npr. več prijav različnih oseb, civilne iniciative); začetek gradnje (izkop gradbene jame), kjer je možno gradnjo še ustaviti; na zaščitene območjih (nacionalni park, krajinski park, zaščiteno mestno jedro in spomeniško zaščiteni objekti, vodovarstveno območje, vodno zemljišče, priobalni pasovi, gozdno zemljišče, prvo kmetijsko zemljišče); objekti z vplivi na okolje.

Gradbeni inšpektorji izvršbe inšpekcijskih odločb izvajajo na podlagi vrstnega reda, ki ga določajo sprejete prioritete za razvrščanje izvršilnih postopkov. Prioritete pri razvrščanju upoštevajo zlasti stopnjo javnega interesa za izvršitev odločbe z upoštevanjem naslednjih kriterijev:

- pravno stanje (pravnomočnost, izvršljivost) izdanih upravnih aktov, na podlagi katerih se opravlja izvršba;
- fizične karakteristike objekta – zahtevnost objekta po Uredbi o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje (zahtevni, manj zahtevni, nezahtevni, enostavni objekt);
- nevarnost (potencialno nevarni javni objekti; ogrožanje javne površine v državni lasti; ogrožanje javne površine v občinski lasti; objekti v zasebni lasti);
- vpliv objekta na ljudi in okolje (objekt, za katerega je s predpisi o varstvu okolja določeno, da je zanj presoja vplivov na okolje obvezna, in objekt, za katerega s predpisi o varstvu okolja ni obvezna presoja vplivov na okolje, z onesnaževanjem in obremenjevanjem pa vpliva na kvaliteto bivanja v določenem okolju);
- objekt na zaščitene območjih – kršitve glede na lego objekta v prostoru (nacionalni/narodni park, regijski park, krajinski park, Natura 2000, naravne vrednote in spomeniki, ekološko pomembna območja in posebna varstvena območja, naravni rezervat, zaščiteno mestno jedro in spomeniško zaščiteni objekti, vodovarstveno območje, vodno zemljišče, zemljišča s podzemnimi vodami, priobalni pasovi, gozdno zemljišče, prvo kmetijsko zemljišče, naravna zdravilna sredstva, varovalni pas posameznih objektov gospodarske javne infrastrukture, zemljišča, na katerih je območje izključne rabe letališča, vzletišča oziroma infrastrukturnega objekta navigacijskih služb zračnega prometa ter zemljišča, nad katerimi je na podlagi predpisov, ki urejajo letalstvo, določeno območje nadzorovane rabe in območje omejene rabe, območja s področja obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter drugi varovani pasovi ali katera druga zaščitena območja, ki so razvidna iz PUP-a);
- objekti v javni rabi;
- objekti, v katerih se opravlja dejavnost;
- možnost legalizacije objekta.

Pri izvršilnih postopkih so imele prednost tiste zadeve, pri katerih so upravni akti pravnomočni.

Z notranjo ureditvijo razvrščanja prijav/zadev po pomembnosti inšpektorat zagotavlja učinkovito izvajanje nalog, ki jih je po zakonu dolžan zagotavljati, ob tem pa varovati javni interes, ki zahteva izvajanje nujnih ukrepov in v prvi vrsti obravnavo težjih nepravilnosti. Ocenjujemo, da s takšnim delom inšpektorat zagotavlja ne le bolj učinkovito represivno politiko, ampak tudi preventivno politiko, kajti s tem naj bi preprečili ne le nadaljevanje kršitev, ampak bi zagotovili tudi večjo varnost.

Prioritete za razvrščanje prijav, inšpekcijskih postopkov in izvršilnih postopkov glede na pomembnost kršitve in določanje stopnje pomembnosti obravnave ter posledično vrstni red reševanja prijav, vodenja inšpekcijskih postopkov in izvedbe izvršbe (v nadaljevanju: prioritete za razvrščanje) v skladu z enajsto točko prvega odstavka 6. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ) štejemo kot izjemo v prostem dostopu do informacij javnega značaja. Metodologija obravnavanja prijav in razvrščanje izvršilnih postopkov se nanaša na notranje poslovanje organa. Z razkritjem Prioritet za razvrščanje bi Inšpektorat RS za okolje in prostor utrpel resne in vsebinske motnje pri delovanju organa, ki bi bile večje kot pravica javnosti, da se seznani s Prioritetami za razvrščanje. To je z instančnimi odločbami že potrdila tudi informacijska pooblaščenka.

Gradbeni inšpektorji so tudi leta 2016 reševali stare zadeve z namenom, da bi zmanjšali število aktivnih spisov.

V letu 2016 je gradbena inšpekcija aktivno sodelovala z Ministrstvom za okolje in prostor pri pripravi nove gradbene in prostorske zakonodaje na področju graditve objektov in urejanja prostora predvsem s podajanjem pripomb.

Inšpektorat RS za okolje in prostor je 1. februarja 2013 prešel na novi informacijski sistem INSPIS, s čimer so bile tudi leta 2016 povezane dodatne aktivnosti gradbenih inšpektorjev za njegovo čim boljše delovanje. V letu 2016 se je v INSPIS integrirala povezava v CPR – Centralni register prebivalstva. Začeli smo tudi dejavnosti, povezane z integracijo INSPIS-a v Prostorski informacijski sistem (PIS). Dodana so bila področja uporabe na področju definiranja predpisov (predvsem inšpekcija za okolje), vezana na področno zakonodajo. V maju so se začele dejavnosti, povezane z obdelavo prijav.

V zvezi z delom Gradbene, geodetske in stanovanjske inšpekcije je leta 2016 predstojnik organa poslal 437 dopisov, odgovorov, obvestil in poročil.

Leta 2016 je bilo s področja dela Gradbene, geodetske in stanovanjske inšpekcije medijskim hišam oz. novinarjem posredovano 299 sklopov odgovorov na novinarska vprašanja.

4.2 PODROČJE GEODETSKE INŠPEKCIJE

4.2.1 PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA

Delo geodetske inšpekcije opravlja en geodetski inšpektor, ki ima pooblastilo za nadzor za območje celotne Slovenije. Geodetska inšpekcija opravlja nadzor nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov s področja geodetske dejavnosti, izvajanjem geodetskih dejavnosti in izvajanjem geodetskih storitev. Temeljni zakon, ki opredeljuje pristojnosti geodetske inšpekcije, je Zakon o geodetski dejavnosti – ZGeoD-1 (Uradni list RS, št. 77/10). Po tem zakonu geodetska inšpektorica nadzoruje zlasti izpolnjevanje pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti za geodetsko podjetje, odgovornega geodeta in geodeta. V primeru ugotovljenih nepravilnosti po tem zakonu geodetska inšpektorica poleg prekrškovnega postopka odredi prepoved opravljanja geodetske dejavnosti in izbris iz ustreznih imenikov.

Poleg Zakona o geodetski dejavnosti geodetska inšpekcija izvaja tudi nadzor nad drugimi zakoni s področja geodetske dejavnosti:

- Zakon o evidentiranju nepremičnin – ZEN (Uradni list RS, št. 47/06, 65/07 – odl. US in 79/12 – odl. US),
- Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin – ZMVN (Uradni list RS, št. 50/06, 87/11, 40/12 – ZUJF in 22/14 – odl. US),
- Zakon o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb – ZDOIONUS (Uradni list RS, št. 25/08),

skupaj s številnimi podzakonskimi akti.

Osnovna naloga geodetskega inšpektorja je nadzor v zvezi z izpolnjevanjem zakonsko določenih pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti za geodetska podjetja, odgovorne geodete in geodete. Pri opisanem gre predvsem za opravljanje nadzora nad:

- izpolnjevanjem pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti, ki jo lahko opravlja fizična ali pravna oseba, ki ima v Poslovni register Slovenije vpisano geodetsko dejavnost in mora imeti zavarovano poslovno odgovornost ter na podlagi pogodbe o zaposlitvi zagotovljeno sodelovanje odgovornega geodeta;
- vpisom v imenik geodetskih podjetij;
- izpolnjevanjem pogojev za odgovorne geodete in
- izpolnjevanjem pogojev za geodete (geodetska izkaznica).

V letu 2016 je geodetska inšpekcija zasledovala zlasti naslednje cilje:

- zagotavljanje večje pravne varnosti lastnikov nepremičnin, večje varnosti vlaganj v nepremičnine ter investicij, povezanih z nepremičninami in nepremičninskim trgom;
- zagotavljanje izpolnjevanja pogojev podjetij in v njih zaposlenih posameznikov za opravljanje geodetske dejavnosti;
- splošni nadzor nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov s področja geodetske dejavnosti, izvajanjem geodetskih dejavnosti in izvajanjem geodetskih storitev;
- nadzor nad evidencami nepremičnin;
- zagotavljanje pravilnega označevanja ulic in stavb.

Osnovne cilje geodetske inšpekcije določajo tri temeljne naloge, in sicer:

Geo1 – Nadzor nad izpolnjevanjem pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti za geodetska podjetja, odgovorne geodete in geodete,

Geo2 – Nadzor nad evidencami nepremičnin,

Geo3 – Zagotavljanje pravilnega označevanja ulic in stavb.

Šifranti temeljnih nalog so povezani s področno zakonodajo, ki jo inšpekcija pokriva. Spodnja tabela prikazuje uporabo šifrantov temeljnih nalog pri posamezni temeljni nalogi na ravni zadev in ključnih dokumentov za Geodetsko inšpekcijo.

Tabela 18: Šifrant temeljne naloge, ki opredeljuje temeljno nalogo

GEODETSKA INŠPEKCIJA		Šifrant temeljne naloge, ki opredeljuje temeljno nalogo
Nadzor nad izpolnjevanjem pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti za geodetska podjetja, odgovorne geodete in geodete	Ukrepi po ZGeoD-1 (Zakon o geodetski dejavnosti)	Geo1 – GEODETI
Nadzor nad evidencami nepremičnin	Ukrepi po ZEN in ZMVN (Zakon o evidentiranju nepremičnin, Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin)	Geo2 – EVIDENCE NEPREMIČNIN
Zagotavljanje pravilnega označevanja ulic in stavb	Ukrepi po ZDOIONUS (Zakon o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb)	Geo3 – OZNAČEVANJE

Šifranti temeljnih nalog, ki so opredeljeni na ravni zadev in ključnih dokumentov ter opredeljujejo temeljne naloge, temeljijo na naslednjih tipih zadev in na pripadajočih ključnih dokumentih:

- upravna – geodetska,
- prekrškovna zadeva,
- akcija.

Vsa dejanja in postopki geodetske inšpekcije so namenjeni doseganju teh osnovnih ciljev, s tem namenom inšpektor tudi dosledno vodi inšpekcijske in prekrškovne postopke.

4.2.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR

Geodetska inšpekcija je leta 2016 prejela 36 prijav. Večina se jih še vedno nanaša na opravljanje geodetskih storitev na terenu in njihove domnevne nepravilnosti, čeprav se vprašanje nestrinjanja z vzpostavitev katastrske meje v naravi rešuje v sodnem postopku določitve meje, kar pa je povezano s precejšnjimi stroški. Za skladnost izdelka oz. dela s predpisi geodetske stroke je odgovoren odgovorni geodet, ki s svojim podpisom in identifikacijsko številko na izdelku potrdi njegovo pravilnost. V vseh obravnavanih primerih se preveri, ali ima geodetsko podjetje pridobljeno dovoljenje za izvajanje geodetskih storitev in ali je posamezne storitve, ki so podlaga za urejanje mej zemljišč in parcelacijo, opravil geodet z ustrezno strokovno izobrazbo in z opravljenim posebnim strokovnim izpitom.

Po uradni dolžnosti je bilo leta 2016 uvedenih 268 postopkov, od tega je bilo uvedenih 22 inšpekcijskih in 240 prekrškovnih postopkov. Šest drugih splošnih postopkov pa se je nanašalo na delovanje geodetske inšpekcije.

Tabela 19: Število prejetih prijav in inšpekcijskih postopkov

2016	Inšpekcijski nadzor na geodetskem področju
Število prejetih prijav	36
Število inšpekcijskih postopkov	22

Leta 2016 je bilo rešenih 26 inšpekcijskih zadev (upravna geodetska), 329 prekrškovnih zadev in 6 drugih splošnih zadev.

Geodetska inšpekcija je tako imela 31. decembra 2016 odprtih 158 zadev, od katerih je 16 upravnih geodetskih, 133 prekrškovnih in 9 drugih splošnih zadev.

Leta 2016 je geodetska inšpektorica v zvezi s postopki poslala 400 dopisov, odgovorov, obvestil in pojasnil strankam, prijaviteljem in drugim.

Na delovnem področju geodetske inšpekcije v letu 2016 ni bilo izdanih inšpekcijskih odločb za odpravo nepravilnosti.

Geodetska inšpekcija prejme tudi posamezne prijave oz. pritožbe, ki se nanašajo na konkretne akte geodetskih uprav ali pa na "napake", ki so jih stranke zaznale v arhivskih podatkih geodetskih uprav. Za reševanje takih in podobnih prijav geodetska inšpekcija ni pristojna.

Pogoste so tudi prijave v zvezi z odstranitvijo oz. poškodovanjem mejnih znamenj, vendar geodetska inšpekcija v materialnem predpisu nima podlage za izdajo ureditvenih odločb, temveč lahko uvede le prekrškovni postopek.

Tudi leta 2016 opazamo, da se je povečalo število prijav v zvezi z domnevno nepopolnimi ali nepravilnimi podatki v registru nepremičnin. Zakon o evidentiranju nepremičnin predpisuje obvezno evidentiranje stavb v kataster stavb in register nepremičnin. V primerih, ko Geodetska uprava ugotovi, da stavba ni evidentirana v katastru stavb ali registru nepremičnin in zavezanec tega ne stori niti po opozorilu Geodetske uprave, ta geodetski inšpekciji poda le predlog za uvedbo postopka o prekršku, saj v materialnem predpisu ni podlage za izdajo ureditvenih odločb.

Ker je osnovna naloga geodetske inšpekcije nadzor nad izpolnjevanjem pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti v skladu z Zakonom o geodetski dejavnosti za geodetska podjetja, odgovorne geodete in geodete, je geodetska inšpekcija v letu 2016 intenzivno izvajala nadzor nad podjetji, ki opravljajo geodetsko dejavnost.

V letnem načrtu dela 2016 za geodetsko inšpekcijo smo za doseganje cilja splošnega nadzora nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov s področja geodetske dejavnosti, izvajanjem geodetskih dejavnosti in izvajanjem geodetskih storitev predvideli le 70 inšpekcijskih pregledov oz. prekrškovnih postopkov. Geodetska inšpektorica jih je leta 2016 na področju geodetske dejavnosti od 70 načrtovanih inšpekcijskih pregledov oz. prekrškovnih postopkov za leto 2016 realizirala 293*, kar pomeni, da je načrt izpolnjen.

* Sem štejejo zapisniki (redni, kontrolni in izredni) ter obvestilo o prekršku z zahtevo za izjavo, v zadevah upravna – geodetska, prekrškovna in akcija.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih geodetske inšpekcije v okviru postopkov v letu 2016 je razvidno iz spodnje tabele:

Tabela 20: Dejanja in ukrepi geodetske inšpekcije v letu 2016

Oznake vrstic	Evidentiranje prijav in pobud	Prekrškovna zadeva	Upravna – geodetska	Skupaj
Redni pregledi	0	0	0	0
Izredni pregledi	0	1	1	2
Kontrolni pregledi	0	0	0	0
Obvestilo o prekršku z zahtevo	0	291	0	291
Zaslišanja	0	0	0	0
Ostali zapisniki	0	21	22	43

Oznake vrstic	Upravna – geodetska	Skupna vsota
Sklep: ustavitev postopka	19	19
Skupna vsota	19	19

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih geodetske inšpekcije v okviru postopkov: upravna – geodetska, prekrškovna zadeva in akcija v letu 2016, ki so bili opravljeni v zasledovanju treh ciljev: Geo1 – GEODETI, Geo2 – EVIDENCE NEPREMIČNIN in Geo3 – OZNAČEVANJE, je razvidno iz spodnje tabele:

Tabela 21: Dejanja in ukrepi geodetske inšpekcije po temeljnih nalogah v letu 2016

Oznake vrstic	Geo1 – GEODETI	Geo2 – EVIDENCE NEPREMIČNIN	Geo3 – OZNAČEVANJE	Skupna vsota
Zapisnik: izredni pregled			2	2
Zapisnik: ugotovitveni	22	3	1	26
Sklep: ustavitev postopka	19			19
Odločba: odprava ODL (prekrškovna)		3		3
Odločba: opomin		86		86
Odločba: prekrškovna	1	67	1	69
Sklep: splošno		2		2
Obvestilo: o prekršku z zahtevo za izjavo	3	286	2	291

Opomba: En dokument ima lahko tudi več temeljnih nalog.

Iz spodnje tabele je razvidno predvideno število inšpekcijskih pregledov oz. prekrškovnih postopkov po temeljnih nalogah geodetske inšpekcije v letu 2016 in doseganje načrta po temeljnih nalogah:

Tabela 22: Realizirani inšpekcijski pregledi v letu 2016

Temeljna naloga – geodetska inšpekcija	Predvideni inšpekcijski pregledi v letu 2016	Realizirani inšpekcijski pregledi v letu 2016
Geo1 – Nadzor nad izpolnjevanjem pogojev za opravljanje geodetske dejavnosti za geodetska podjetja, odgovorne geodete in geodete	20 inšpekcijskih pregledov oz. prekrškovnih postopkov	3 inšpekcijski pregledi = 15 % izpolnitev plana

Geo2 – Nadzor nad evidencami nepremičnin	50 inšpekcijskih pregledov oz. prekrškovnih postopkov	286 inšpekcijskih pregledov = 572 % izpolnitev plana
Geo3 – Zagotavljanje pravilnega označevanja ulic in stavb	10 inšpekcijskih pregledov oz. prekrškovnih postopkov	4 inšpekcijski pregledi = 40 % izpolnitev plana

Opomba: * En zapisnik ima lahko tudi več temeljnih nalog.

** V okviru postopkov: upravna – geodetska, prekrškovna zadeva in akcija, na dokumentih zapisniki ter obvestilo o prekršku z zahtevo za izjavo.

4.2.3 PREKRŠKOVNI POSTOPEK

Prekrškovni organi odločajo v postopkih za prekrške prekrškovnega organa oziroma v t. i. hitrih postopkih, ki se začnejo po uradni dolžnosti ali z vložitvijo pisnega predloga oškodovanca, državnega tožilca ali državnega organa, nosilca javnih pooblastil ali samoupravne lokalne skupnosti. V primeru ugotovljene storitve prekrška se storilcu izreče globa, vendar pa lahko pooblaščen uradna oseba prekrškovnega organa namesto izreka sankcije kršitelja samo opozori.

Geodetska inšpekcija v okviru prekrškovnega postopka razmeroma pogosto obravnava prijave v zvezi z odstranitvijo oz. poškodovanjem mejnih znamenj. Prijave običajno temeljijo na obtožbah "sosedu" in domnevemu kršitelju storjenega prekrška mnogokrat ni mogoče dokazati. V primerih, ko je kršitelju dokazano, da je z odstranitvijo oz. poškodovanjem mejnikov bil storjen prekršek iz malomarnosti ali namerno, se izda odločba o prekršku. V vseh primerih prejetih prijav je bil uveden postopek o prekršku.

Vodenje prekrškovnih postopkov je redno delo. Leta 2016 je bilo prejetih skupno 266 predlogov za uvedbo postopka o prekršku, predvsem zaradi neevidentiranja stavbe v kataster stavb in zaradi posredovanja nepravilnih ali nepopolnih podatkov o posameznih delih stavb v register nepremičnin. Geodetska inšpektorica je leta 2016 uvedla 240 prekrškovnih postopkov in rešila 329 prekrškovnih postopkov. Izdanih je bilo 69 odločb o prekršku, skupna višina izrečenih glob je 3.963,20 EUR.

V prekrškovnih postopkih je geodetska inšpekcija v letu 2016 izdala 291 obvestil o prekršku, 104 opozorila in 86 odločb z opominom. V zadnjem času opažamo, da se kršitelji po prejemu obvestila o uvedbi postopka o prekršku ustrezno odzovejo in uredijo vse potrebno za vpis stavbe v kataster stavb. V prekrškovnih postopkih na geodetski inšpekciji leta 2016 nismo prejeli nobene odločitve o ZSV.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih geodetske inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov v letu 2016 je razvidno iz spodnje tabele:

Tabela 23: Dejanja in ukrepi geodetske inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov leta 2016

Število prekrškovnih postopkov	Število obvestil o prekršku	Število opozoril	Število PN	Št. odl. – GLOBA	Št. odl. – OPOMIN	Število ZSV
240	291	104	0	69	86	0

V spodnji tabeli je prikazana skupna višina izrečenih glob, prikazana kot Nastanek terjatve, višina izvršenih plačil izrečenih glob kot Plačilo terjatve in višina izvršenih plačil izrečenih glob s priznanim 50-odstotnim popustom kot Priznan 50 % popust:

Tabela 24: Terjatve v prekrškovnih postopkih geodetske inšpekcije v letu 2016

	Prekrškovna globa (v eurih)
Nastanek terjatve	3.963,20
Plačilo terjatev	1.836,05
Plačilo s 50-% popustom	917,74

4.2.4 AKCIJE V LETU 2016

Leta 2016 sta bili opravljeni dve akciji geodetske inšpekcije z namenom ugotavljanja in preprečevanja večjega obsega kršitev in zaščite javnega interesa, in sicer za:

- doseganje cilja večje pravne varnosti lastnikov nepremičnin, večje varnosti vlaganj v nepremičnine in investicij, povezanih z nepremičninami in nepremičninskim trgov;
- zagotavljanje izpolnjevanja pogojev podjetij in v njih zaposlenih posameznikov za opravljanje geodetske dejavnosti.

V nadaljevanju podajamo kratek opis posamezne akcije in poročilo o stanju oziroma ukrepih.

4.2.4.1 DOSEGANJE CILJA VEČJE PRAVNE VARNOSTI LASTNIKOV NEPREMIČNIN, VEČJE VARNOSTI VLAGANJ V NEPREMIČNINE TER INVESTICIJ, POVEZANIH Z NEPREMIČNINAMI IN NEPREMIČNINSKIM TRGOM

Geodetska inšpekcija Inšpektorata RS za okolje in prostor je leta 2016 izvedla akcijo v zvezi z evidentiranjem nepremičnin v katastru stavb (KS). Kataster stavb je poleg zemljiškega katastra temeljna evidenca o stavbah. Preostale evidence, ki jih vodijo različni organi državne uprave, se povezujejo z zemljiškim katastrom po identifikacijski oznaki parcele (parcelna številka), s katastrom stavb pa z identifikacijsko oznako stavbe oz. dela stavbe.

Ker je kataster stavb temeljna evidenca o stavbah, ji je tudi geodetska inšpekcija posvetila posebno pozornost.

Investitor gradnje mora vložiti zahtevo za vpis stavbe v kataster stavb najpozneje v 30 dneh po vseh končanih gradbenih delih. Če začne stavbo uporabljati pred izvedbo vseh končanih gradbenih del, mora investitor gradnje vložiti zahtevo za vpis stavbe v kataster stavb ob začetku uporabe stavbe ali dela stavbe. Investitor gradnje mora vložiti zahtevo za vpis stavbe v kataster stavb pred prvo prijavo stalnega bivališča ali sedeža pravne osebe v stavbi.

Evidenco katastra stavb nadzoruje geodetska uprava. Če ugotovi, da stavba ali del stavbe ni evidentiran v katastru stavb in so pogoji za evidentiranje v kataster stavb izpolnjeni, pozove investitorja gradnje, da v treh mesecih po prejemu poziva vloži zahtevo za vpis stavbe v kataster stavb. Če investitor gradnje tega v določenem roku ne stori, geodetska uprava poda geodetski inšpekciji predlog za uvedbo prekrškovnega postopka.

Leta 2016 je geodetska inšpekcija obravnavala 281 zadev zaradi neevidentiranja stavb v kataster stavb. Uvedli so prekrškovne postopke. Pri tem so ugotovili različne okoliščine prekrška. Izdanih je bilo 56 odločb o prekršku z izrečeno globo, 72 odločb z izrekom opomina in 100 opozoril.

Glede na stanje v preteklih letih je opaziti večji in hitrejši odziv investitorjev gradnje objektov na delo geodetske inšpekcije. V večini primerov takoj po prejemu obvestila geodetske inšpekcije naročijo pri

pooblaščenih geodetskih podjetjih potreben elaborat za evidentiranje stavbe v kataster stavb in evidentiranje zemljišča pod stavbo v zemljiški kataster.

4.2.4.2 DOSEGANJE CILJA ZAGOTAVLJANJA IZPOLNJEVANJA POGOJEV PODJETIJ IN V NJIH ZAPOSLENIH POSAMEZNIKOV ZA OPRAVLJANJE GEODETSKE DEJAVNOSTI

Geodetska inšpekcija Inšpektorata RS za okolje in prostor je leta 2016 izvedla z letnim načrtom načrtovano akcijo nadzora nad geodetskimi podjetji, da bi zagotovila izpolnjevanje pogojev podjetij in v njih zaposlenih posameznikov za opravljanje geodetske dejavnosti. V okviru akcije so ugotavljali, ali izbrana geodetska podjetja izpolnjujejo pogoje za opravljanje geodetske dejavnosti.

Geodetsko dejavnost lahko opravlja pravna ali fizična oseba, ki ima kot gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik v Poslovnem registru Slovenije vpisano geodetsko dejavnost. Poleg tega mora izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima zavarovano odgovornost za škodo v skladu z zakonom;
- da ima na podlagi pogodbe o zaposlitvi zagotovljeno sodelovanje posameznika, ki izpolnjuje s tem zakonom predpisane pogoje za odgovornega geodeta.

Iz Poslovnega registra Slovenije je bilo naključno izbranih 20 geodetskih podjetij, ki imajo registrirano kot glavno dejavnost 71.121 (geofizikalne meritve, kartiranje). Izbrana podjetja so enakomerno razpršena po celotni Sloveniji.

Med obravnavanimi podjetji je bilo dvanajst samostojnih podjetnikov in osem družb z omejeno odgovornostjo.

Glede pogojev, ki jih posamezno geodetsko podjetje mora izpolnjevati v zvezi z opravljanjem geodetske dejavnosti, so ugotovili, da pet podjetij ne opravlja geodetske dejavnosti, ampak druga dela (kartiranje, računalniško obdelavo podatkov ali posamezna tehnična opravila v okviru geodetskih postopkov). Med njimi je eno podjetje že izvedlo izbris iz Ajpesa, drugo pa spremembo dejavnosti.

V 15 primerih so geodetska podjetja posredovala skupaj z izjavo vso zahtevano dokumentacijo. Iz zavarovalnih polic je razvidno, da imajo podjetja zavarovano odgovornost za škodo, ki bi utegnila nastati naročniku ali tretjim osebam in izvira iz opravljanja geodetske dejavnosti. Višina zavarovalne vsote je 41.000 EUR ali več. Ta podjetja so posredovala tudi dokazila o sodelovanju odgovornega geodeta na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Iz obrazcev M-1 Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (potrdilo o prijavi in podatkih o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju) je razvidno, da ima kar devet obravnavanih geodetskih podjetij zaposlenega odgovornega geodeta za skrajšan delovni čas.

4.3 PODROČJE STANOVANJSKE INŠPEKCIJE

4.3.1 PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA

Pristojnosti stanovanjske inšpekcije so določene v zakonih (Stanovanjski zakon, Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb) in v podzakonskih aktih.

V Stanovanjskem zakonu določene pristojnosti nalagajo stanovanjski inšpekciji, da skrbi za uresničevanje javnega interesa na stanovanjskem področju, kar pomeni zagotavljanje takšnega stanja v večstanovanjskih stavbah, da je omogočena njihova normalna raba in so zagotavljeni pogoji za njihovo učinkovito upravljanje.

V ta namen so se izvajali ukrepi zoper etažne lastnike, da bi zagotovili vzdrževanje skupnih delov v skladu z normativi za vzdrževanje stanovanjskih stavb in določili začasnega upravnika tam, kjer je ta obvezen. Potem so izvajali ukrepe zoper posamezne etažne lastnike, da bi zagotovili vzdrževanje stanovanja tako, da se prepreči škoda, ki nastaja drugim stanovanjem ali skupnim delom, ali da se najemniku omogoči normalna uporaba stanovanja. Prepovedali so opravljanje dejavnosti v stanovanju in izvajanje posegov v skupne dele z vgradnjo naprav, če zanje niso izpolnjeni pogoji, določeni v zakonu.

Po določbi 153.a člena Stanovanjskega zakona nadzor nad neprofitnimi stanovanjskimi organizacijami izvaja Stanovanjska inšpekcija. Poslovanje neprofitnih organizacij urejajo členi od 151 do 153 Stanovanjskega zakona in Pravilnik o posebnih pogojih delovanja neprofitnih stanovanjskih organizacij. Stanovanjska inšpekcija je leta 2016 opravila nadzor nad poslovanjem neprofitnih stanovanjskih organizacij glede izvajanja določil stanovanjskih predpisov, kot bo sledilo v nadaljevanju.

Zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb (ZVKSES) je začel veljati 1. avgusta 2004. Namen zakona je zavarovanje kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb pred finančno nesposobnostjo investitorjev, ko ti še pred končanjem graditve začnejo prodajati nepremičnine, pri čemer se kupci zavežejo, da bodo del kupnine plačali pred izročitvijo predmeta prodaje. Nadzor nad tem, ali prodajalci pri prodaji stanovanjskih stavb in stanovanj potrošnikom ravna v skladu z določbami o prodaji, ki so urejene v drugem poglavju zakona, opravljajo stanovanjski inšpektorji. Če prodajalec sklepa prodajne pogodbe oziroma oglašuje prodajo v nasprotju z določbami tega zakona, mu stanovanjski inšpektor glede na vsebino kršitve sklepanje prodajnih pogodb oziroma oglaševanje prepove ali odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti. Kadar inšpektor oceni, da je zaradi načina in obsega kršitve to potrebno za zaščito kupcev, svojo odločbo objavi tudi javno.

Zastavljeni cilji na področju stanovanjskih zadev leta 2016 so bili:

- zagotavljanje vzdrževanja skupnih delov v večstanovanjskih stavbah;
- zagotavljanje popravil in odprava napak v posameznih delih večstanovanjskih stavb;
- prepoved opravljanja dejavnosti v stanovanju in izvajanje posegov v skupne dele z vgradnjo naprav, če zanje niso izpolnjeni vsi pogoji;
- nadzor upravnikov;
- kontrola poslovanja prodajalcev stanovanj in enostanovanjskih stavb v fazi prodaje posameznim kupcem;
- nadzor neprofitnih stanovanjskih organizacij;
- nadzor etažnih lastnikov in najemnikov.

Osnovne cilje stanovanjske inšpekcije v letu 2016 določa šest temeljnih nalog, in sicer:

- S1 – Zagotavljanje vzdrževanja skupnih delov in popravil v posameznih delih večstanovanjskih stavb,
- S2 – Kontroliranje opravljanja dejavnosti v stanovanju in izvajanja posegov v skupne dele,
- S3 – Učinkovito upravljanje in nadzor upravnikov,
- S4 – Kontrola poslovanja prodajalcev stanovanj in enostanovanjskih stavb v fazi prodaje posameznim kupcem in kontrola zavarovanja plačil kupnine,
- S5 – Nadzor neprofitnih stanovanjskih organizacij,
- S6 – Nadzor etažnih lastnikov in najemnikov.

Šifranti temeljnih nalog so povezani s področno zakonodajo, ki jo inšpekcija pokriva. Spodnja tabela prikazuje uporabo šifrantov temeljnih nalog pri posamezni temeljni nalogi na ravni zadev in ključnih dokumentov za Stanovanjsko inšpekcijo.

Tabela 25: Šifrant temeljne naloge, ki opredeljuje temeljno nalogo

STANOVANJSKA INŠPEKCIJA		Šifrant temeljne naloge, ki opredeljuje temeljno nalogo
Zagotavljanje vzdrževanja skupnih delov in popravil v posameznih delih večstanovanjskih stavb	Vzdrževanje skupnih delov 125. člen SZ-1	S1 – VZDRŽEVANJE
	Popravila v lastnem stanovanju 126. člen SZ-1	
	Vzdrževanje skupnih in posameznih delov stavbe	
Kontroliranje opravljanja dejavnosti v stanovanju in izvajanja posegov v skupne dele	Opravljanje dejavnosti – 14. člen, 129. člen SZ-1	S2 – DEJAVNOSTI IN SKUPNI DELI
	Odstranitev naprav in posegi v skupne dele – 15. člen, 126.a člen SZ-1	
Učinkovito upravljanje in nadzor upravnikov	Začasna določitev upravnika – 128. člen SZ-1	S3 – UPRAVLJANJE
	Prekrškovni nadzor upravnikov – 171. člen SZ-1 Vse v zvezi s poslovanjem upravnika (sklic zbora, zapisnik zbora, vpogled v listine, izvedba primopredaje, zbiranje ponudb itd)	
Kontrola poslovanja prodajalcev stanovanj in enostanovanjskih stavb v fazi prodaje posameznim kupcem in kontrola zavarovanja plačil kupnine	Prepoved sklepanja prodajnih pogodb in oglaševanja – 5. člen, 12. oz. 13.–94. člen ZVKSES	S4 – VARSTVO KUPCEV STANOVANJ
	Prekrškovni nadzor investitorjev oz. vmesnih kupcev – 96. člen ZVKSES	
Nadzor neprofitnih stanovanjskih organizacij	Nadzor nad poslovanjem neprofitnih stanovanjskih organizacij – 153.a člen SZ-1	S5 – NEPROFITNE ORGANIZACIJE
Nadzor etažnih lastnikov in najemnikov	Prekrškovni nadzor etažnih lastnikov – 168., 169., 170. člen SZ-1	S6 – ETAŽNI LASTNIKI IN NAJEMNIKI
	Prekrškovni nadzor najemnikov – 172. člen SZ-1	

Šifranti temeljnih nalog, ki so opredeljeni na ravni zadev in ključnih dokumentov ter določajo temeljne naloge, so razloženi na naslednjih tipih zadev in na pripadajočih ključnih dokumentih:

- upravna – stanovanjska,
- prekrškovna zadeva,
- akcija.

Vsa dejanja in postopki stanovanjske inšpekcije so namenjeni doseganju teh osnovnih ciljev. S tem namenom inšpektorji tudi dosledno vodijo inšpekcijske in prekrškovne postopke.

4.3.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR

Stanovanjski inšpektorji so leta 2016 prejeli 1.054 prijav. Po uradni dolžnosti je bilo leta 2016 uvedenih 622 postopkov, od tega je bilo 296 inšpekcijskih in 71 prekrškovnih postopkov, 255 drugih splošnih postopkov pa se je nanašalo na delovanje stanovanjske inšpekcije.

Tabela 26: Število prejetih prijav in inšpekcijskih postopkov

2016	Inšpekcijski nadzor na stanovanjskem področju
Število prejetih prijav	1.054
Število inšpekcijskih postopkov	296

Leta 2016 so bile rešene 304 inšpekcijske zadeve (upravna stanovanjska), 45 prekrškovnih zadev in 102 drugi splošni zadevi.

Stanovanjska inšpekcija je tako imela 31. decembra 2016 odprtih 463 zadev, od katerih je 149 upravnih stanovanjskih, 121 prekrškovnih in 193 drugih splošnih zadev.

Leta 2016 so stanovanjski inšpektorji v zvezi s postopki poslali 1.455 dopisov, odgovorov, obvestil in pojasnil strankam, prijaviteljem in drugim.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih stanovanjske inšpekcije v okviru postopkov leta 2016 je razvidno iz spodnje tabele:

Tabela 27: Dejanja in ukrepi stanovanjske inšpekcije v letu 2016

Oznake vrstic	Evidentiranje prijav in pobud	Prekrškovna zadeva	Upravna stanovanjska	Skupaj
Redni pregledi	0	0	1	1
Izredni pregledi	0	2	160	162
Kontrolni pregledi	0	1	13	14
Ugotovitveni zapisnik	11	0	77	88
Zaslišanja	0	0	3	3
Ostali zapisniki	4	3	0	7

Oznake vrstic	Upravna –	Skupna
----------------------	------------------	---------------

	stanovanjska	vsota
Odločba: upravna	74	74
Sklep: dovolitev izvršbe (PRISILITEV)	19	19
Sklep: denarna kazen	24	24
Sklep: ustavitev postopka	129	129
Sklep: o rednem pravnem sredstvu	1	1
Sklep: odlog izvršbe	1	1
Sklep: upravni	19	19

Natančnejše stanje s podatki o dejanjih in ukrepih stanovanjske inšpekcije v okviru inšpekcijskih postopkov: upravna – stanovanjska, prekrškovna zadeva in akcija v letu 2016, ki so bili opravljeni v zasledovanju šestih ciljev: S1 – VZDRŽEVANJE, S2 – DEJAVNOSTI IN SKUPNI DELI, S3 – UPRAVLJANJE, S4 – VARSTVO KUPCEV STANOVANJ, S5 – NEPROFITNE ORGANIZACIJE in S6 – ETAŽNI LASTNIKI IN NAJEMNIKI, so razvidni iz spodnje tabele:

Tabela 28: Dejanja in ukrepi stanovanjske inšpekcije po temeljnih nalogah v letu 2016

Oznake vrstic	S1 – VZDRŽEVANJE	S2 – DEJAVNOSTI IN SKUPNI DELI	S3 – UPRAVLJANJE	S4 – VARSTVO KUPCEV STANOVANJ	S5 – NEPROFITNE ORGANIZACIJE	S6 – ETAŽNI LASTNIKI IN NAJEMNIKI
Zapisnik: rednei pregled	1					
Zapisnik: izredni pregled	155	6	1			
Zapisnik: izredni kontrolni pregled	12	1				1
Zapisnik o zaslišanju	2			1		
Zapisnik: ugotovitveni	3	4	17	4	48	1
Odločba: upravna	61	9	4			
Odločba: odprava ODL (prekrškovna)		1				
Odločba: opomin			3			
Odločba: plačilni nalog						1
Odločba: prekrškovna			3			7

Opomba: En dokument ima lahko tudi več temeljnih nalog.

S spodnje tabele je razvidno predvideno število inšpekcijskih pregledov po temeljnih nalogah stanovanjske inšpekcije v letu 2016 in doseganje načrta po temeljnih nalogah:

Tabela 29: Realizirani inšpekcijski pregledi leta 2016

Temeljna naloga – stanovanjska inšpekcija	Predvideni inšpekcijski pregledi leta 2016	Izpeljani inšpekcijski pregledi leta 2016
S1 – Zagotavljanje vzdrževanja skupnih delov in popravil v posameznih delih večstanovanjskih stavb	100 inšpekcijskih pregledov	171 inšpekcijskih pregledov = 171 % izpolnitev načrta NAČRT JE IZPOLNJEN
S2 – Nadzor opravljanja dejavnosti v stanovanju in izvajanja posegov v skupne dele	15 inšpekcijskih pregledov	11 inšpekcijskih pregledov = 73,3 % izpolnitev načrta

S3 – Učinkovito upravljanje in nadzor upravnikov	20 inšpekcijskih pregledov	18 inšpekcijskih pregledov = 90 % izpolnitev načrta
S4 – Nadzor poslovanja prodajalcev stanovanj in enostanovanjskih stavb v fazi prodaje posameznim kupcem in nadzor zavarovanja plačil kupnine	5 inšpekcijskih pregledov	4 inšpekcijski pregledi = 80 % izpolnitev načrta
S5 – Nadzor neprofitnih stanovanjskih organizacij	50 inšpekcijskih pregledov	Pregledano je bilo stanje vseh NSO – 63 NSO – načrt je izpolnjen
S6 – Nadzor etažnih lastnikov in najemnikov	10 inšpekcijskih pregledov	2 inšpekcijska pregleda = 20 % izpolnitev načrta

Opomba: * En zapisnik ima lahko tudi več temeljnih nalog, zato vsota pregledov po temeljnih nalogah ni enaka številu pregledov, ki štejejo v kvoto 200.

** V okviru postopkov: upravna – stanovanjska, prekrškovna zadeva in akcija, na dokumentih zapisniki redni in izredni, zapisniki kontrolni redni in izredni ter zapisniki redni in izredni z zaslišanjem, ugotovitveni zapisnik.

Leta 2016 je bilo načrtovanih 150 izrednih inšpekcijskih ogledov/pregledov in 50 nadzorov na podlagi koordiniranih akcij oziroma je bilo načrtovanih skupno 200 inšpekcijskih nadzorov (pojasnilo: v Načrtu dela za leto 2016 je bilo pomotoma zapisano 150 rednih pregledov in ne pravilno 150 izrednih inšpekcijskih pregledov). Tako jih je bilo leta 2016 od 200 načrtovanih inšpekcijskih nadzorov realiziranih 251* (v okviru upravno – stanovanjskih zadev) in trije v okviru prekrškovnih zadev, kar pomeni, da je načrt izpolnjen.

*Tu smo šteli: zapisniki redni in izredni, zapisniki kontrolni redni in izredni, zapisniki redni in izredni z zaslišanjem ter ugotovitveni zapisnik.

Ne glede na izpolnjen celotni načrt dela v zvezi z zastavljenimi inšpekcijskimi pregledi pa ugotavljamo, da zastavljen načrt dela v zvezi s temeljnimi nalogami S2, S3, S4 in S6 ni bil v celoti dosežen.

Večina ureditvenih odločb se tudi v tem letu nanaša na vzdrževanje skupnih delov in popravilo napak v posameznem delu. V postopkih v zvezi z ZVKSES letos ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Večina prijav se je nanašala na reševanje reklamacijskih zahtevkov in opustitev izročitve v zakonu določene dokumentacije (npr. bančna garancija, uporabno dovoljenje ipd.) kupcu. Za reševanje teh vprašanj so pristojna le sodišča.

Zoper izrečene inšpekcijske ukrepe lahko stranke v postopku vložijo pravna sredstva. V letu 2016 je stanovanjska inšpekcija prejela 34 pritožb zoper izdane akte v inšpekcijskem postopku in 25 odločitev drugostopenjskega organa, ki se nanašajo na vložena pravna sredstva. Leta 2016 je bila v 12 primerih pritožba zoper upravni akt v celoti zavrnjena (48 odstotkov), v enem primeru je bil akt delno odpravljen (4 odstotki), v enem primeru pa je bil spremenjen (4 odstotki). Tako je bilo leta 2016 za inšpektorat ugodnih 56 odstotkov odločitev instančnega organa.

V šestih primerih je bil akt odpravljen in vrnjen v ponovni postopek (24 odstotkov), v 5 primerih je bil akt v celoti odpravljen (20 odstotkov), kar pomeni, da je bilo leta 2016 44 odstotkov odločitev instančnega organa za inšpektorat neugodnih.

Oznake vrstic	INŠP_Stan	Skupna vsota
Pritožba se zavrne	12	12

Akt delno odpravljen	1	1
Sprememba odločitve v aktu	1	1
Akt odpravljen v celoti in vrnitev v ponovni postopek	6	6
Akt v celoti odpravljen	5	5
Skupna vsota	25	25

V izvršilnih postopkih, ki se vodijo po uradni dolžnosti, je bilo izdanih 19 sklepov o dovolitvi izvršbe z denarno prisilo.

4.3.3 PREKRŠKOVNI POSTOPEK

Po Zakonu o prekrških so tudi stanovanjski inšpektorji uradne osebe prekrškovnega organa, ki vodijo postopke po uradni dolžnosti v tako imenovanem hitrem postopku.

Vodenje prekrškovnih postopkov je redno delo. Leta 2016 je bilo prejetih 10 predlogov za uvedbo postopka o prekršku. Stanovanjski inšpektorji so v letu 2016 uvedli 71 prekrškovnih postopkov. Izdanih je bilo 10 odločb o prekršku v skupni višini izrečenih glob 20.900,00 EUR in en plačilni nalog po ZP-1 z izrečeno globo 500,00 EUR.

V prekrškovnih postopkih je stanovanjska inšpekcija leta 2016 prejela tri odločitve o zahtevi za sodno varstvo – ZSV, v katerih je sodišče v enem primeru globo spremenilo v opomin, v enem primeru postopek ustavilo in v enem primeru zavrglo ZSV.

Natančnejše stanje s podatki o pomembnejših dejanjih in ukrepih stanovanjske inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov leta 2016 je razvidno iz spodnje tabele:

Tabela 30: Dejanja in ukrepi stanovanjske inšpekcije v okviru prekrškovnih postopkov leta 2016

Število prekrškovnih postopkov	Število opozoril	Število PN	Št. odl. – GLOBA	Št. odl. – OPOMIN	Število ZSV
71	14	1	10	3	6

V spodnji tabeli je prikazana skupna višina izrečenih glob, prikazana kot Nastanek terjatve, višina izvršenih plačil izrečenih glob kot Plačilo terjatve in višina izvršenih plačil izrečenih glob s priznanim 50-odstotnim popustom kot Priznan 50 % popust:

Tabela 31: Terjatve v prekrškovnih postopkih stanovanjske inšpekcije v letu 2016

	Prekrškovna globa (v eurih)
Nastanek terjatve	21.400,00
Plačilo terjatev	250,00
Plačilo s 50-% popustom	250,00

Zaradi suma storitve prekrška, so stanovanjski inšpektorji začeli postopek v 71 zadevah. Najpogostejši domnevni kršitvi etažnih lastnikov na podlagi prijav sta bili: izvedbena dela v posameznem delu brez potrebnega soglasja drugih etažnih lastnikov in sklenitev najemnega razmerja brez pisne najemne pogodbe. Zoper upravnike so se prijave nanašale na kršitve v zvezi s sklicevanjem zbora etažnih lastnikov in sestavo zapisnika, predajo poslov novemu upravniku, porabo sredstev rezervnega sklada,

onemogočanje vpogleda v pogodbe, sklenjene s tretjimi osebami, opustitev zbiranja ponudb pri sklepanju poslov s tretjimi osebami in sestavo letnega poročila in poročanjem etažnim lastnikom.

4.3.4 AKCIJE V LETU 2016

Leta 2016 sta bili opravljeni dve akciji stanovanjske inšpekcije z namenom, da bi ugotovili in preprečili večji obseg kršitev in zaščitili javni interes, in sicer za:

- nadzor nad rednimi pregledi dvigal in njihovim vzdrževanjem v večstanovanjskih stavbah;
- koordinirana akcija – nadzor neprofitnih stanovanjskih organizacij.

V nadaljevanju podajamo kratek opis posameznih akcij in poročilo o stanju oziroma ukrepih.

4.3.4.1 NADZOR NAD REDNIMI PREGLEDI DVIGAL IN NJIHOVIM VZDRŽEVANJEM V VEČSTANOVANJSKIH STAVBAH

Stanovanjska inšpekcija Inšpektorata RS za okolje in prostor je leta 2016 izvedla z letnim načrtom planirano akcijo nadzora v zvezi z obveznimi rednimi pregledi dvigal in njihovim vzdrževanjem v večstanovanjskih stavbah, da bi ugotovila in preprečila večji obseg kršitev in zaščitila javni interes.

Za javni interes na stanovanjskem področju se šteje zagotavljanje takšnega stanja večstanovanjske stavbe, da je omogočena njena normalna raba. Stanovanjski zakon v petem členu določa skupne dele večstanovanjske stavbe, v tretji točki pa še podrobneje opredeljuje skupne inštalacije, naprave in opremo, kamor sodijo tudi dvigala. V prvi točki v 125. členu stanovanjski zakon določa, da inšpekcijski organ z odločbo odredi, katera dela je treba izvesti in primeren rok za njihovo izvedbo, če skupni deli večstanovanjske stavbe niso vzdrževani v skladu z normativi za vzdrževanje stanovanj in stanovanjskih stavb, ki jih s pravilnikom predpiše minister, in niso primerni za normalno rabo. Pravilnik o standardih vzdrževanja stanovanjskih stavb in stanovanj v Prilogi I za osebna dvigala določa potrebno vzdrževanje pod šifro 2.8.1.4. in sicer »Osebna dvigala (Letni tehnični pregledi, vzdrževanje in servisiranje. Po navodilu proizvajalca tudi krajši periodični – mesečni kontrolni pregledi)«. Inšpekcijski nadzor nad dvigali je opredeljen tudi v Zakonu o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti ter Pravilniku o varnosti dvigal, pri čemer 15. člen zakona določa, da izvajanje določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov ter Uredbe (ES) št. 764/2008 in Uredbe (ES) št. 765/2008 nadzorujejo inšpekcijski organi, pristojni za posamezno vrsto proizvodov, v skladu s predpisi, ki urejajo organizacijo in delovno področje ministrstev, ter drugimi predpisi, ki določajo pristojnosti in naloge inšpekcijskih organov. Pravilnik o varnosti dvigal v drugi točki 38. člena med drugim določa, da je v stanovanjskih stavbah za nadzor nad dvigali pristojen Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor.

Podlaga za inšpekcijske postopke v teh zadevah je temeljila na podatkih registra SPIN, Uprave RS za zaščito in reševanje, ki med drugim zajema podatke o nujnih intervencijah zaradi nepravilnosti na dvigalih, opravljenih v letu 2016. Akcija je potekala na območju celotne Republike Slovenije, iz evidentiranih zadev pa so bile izločene tiste večstanovanjske stavbe v etažni lastnini z največjim številom intervencij zaradi napak na dvigalih, pri čemer je bilo upoštevano, da se geografsko pokrije čim večji del države.

V akcijo so bili zajeti trije objekti z Jesenic, trije iz Kopra, trije iz Kranja, po dva iz Ljubljane in Maribora in po eden iz Kranjske Gore, Murske Sobote in Raven na Koroškem.

Na podlagi 19. člena ZIN je bila s pozivi od upravnikov zahtevana naslednja dokumentacija:

- zadnje poročilo o periodičnem pregledu dvigala, ki ga opravi pooblaščen organizacija,
- izjava ali so bile morebitno ugotovljene pomanjkljivosti in ali so bile okvare na dvigalu odpravljene,

-
- izjava o razlogih, zakaj morebitno ugotovljene pomanjkljivosti še niso odpravljene.

V poslanih pozivih je bilo tudi opozorilo, če inšpekcijski zavezanec ne omogoči inšpekcijskega pregleda ali ne predloži zahtevanih listin, se po 38. členu Zakona o inšpekcijskem nadzoru z globo 1.500,00 EUR kaznuje za prekršek pravna oseba in z denarno globo 500,00 EUR odgovorno osebo pravne osebe.

Od skupno 16 obravnavanih primerov so bili v vseh 16 primerih postopki s sklepom ustavljeni, ker ni bilo ugotovljenih pomanjkljivosti vzdrževanja dvigal, oziroma so bile po izjavi upravnika in priloženih izjavah pogodbenih serviserjev te že odpravljene.

Ob koncu akcije stanovanjska inšpekcija ugotavlja, da tudi z rednimi pregledi in načrtovanjem akcij v zvezi z vzdrževanjem dvigal v večstanovanjskih objektih pripomoremo, da na tem področju ni večjega obsega kršitev.

4.3.4.2 KOORDINIRANA AKCIJA – NADZOR NEPROFITNIH STANOVANJSKIH ORGANIZACIJ

Akcija nadzora neprofitnih stanovanjskih organizacij je bila usmerjena v temeljno nalogo stanovanjske inšpekcije, ki jo utemeljuje ključna beseda S5 – NEPROFITNE ORGANIZACIJE.

Nadzor neprofitnih stanovanjskih organizacij	Nadzor nad poslovanjem neprofitnih stanovanjskih organizacij – 153.a člen SZ-1	S5 – NEPROFITNE ORGANIZACIJE
---	--	-------------------------------------

Stanovanjska inšpekcija je od marca do oktobra 2016 opravila nadzor neprofitnih stanovanjskih organizacij (NSO). Kršitev, ki bi narekovale, da se NSO po Stanovanjskem zakonu pozove k odpravi nepravilnosti, niso ugotovili.

V registru NSO je na MOP sicer registriranih 63 NSO. V okviru akcije so bili v elektronski evidenci AJPES preverjeni statusni podatki pravnih oseb, ki so vpisane v register NSO. V sklopu akcije je bilo ugotovljeno, da je pet pravnih oseb že bilo izbranih iz registra NSO. Nadaljnjih 34 pravnih oseb je prenehalo obstajati kot pravna oseba. Gre za prenehanje brez pravnega nasledstva (stečaj) ali pripojitev občinskega stanovanjskega sklada matični občini. V enem primeru ni bilo mogoče ugotoviti vpisa v AJPES. Sredstva ene pravne osebe so bila prenesena na Stanovanjski sklad Mestne občine Koper.

Obstoječim pravnim osebam je bila posredovana zahteva po ZIN za dostavo podatkov in 14 pravnih oseb je sporočilo, da ne poslujejo kot NSO, da ne razpolagajo z neprofitnimi stanovanji in da iz naslova NSO niso prejele ugodnosti.

Glede na navedeno je bilo ugotovljeno, da dejansko kot NSO posluje le devet pravnih oseb in pri teh je bila opravljena tudi vsebinska kontrola poslovanja. NSO po zbranih podatkih razpolagajo s 5.782 neprofitnimi stanovanji. NSO nepovratnih sredstev, kreditov pod ugodnejšimi pogoji in zemljišč za gradnjo ter stanovanj v obdobju 2010–2016 niso prejele. Kršitev, ki bi narekovale, da se NSO po SZ pozove k odpravi nepravilnosti, niso ugotovili.

Poleg neprofitnih stanovanj v lasti NSO obstajajo še neprofitna stanovanja v lasti občin, države in javnih stanovanjskih skladov in neprofitna stanovanja v lasti fizičnih in pravnih oseb (stanovanja, ki so bila oddana kot neprofitna in potem denacionalizirana). Podatki o številu teh stanovanj, zasedenosti in

vzdrževanju niso zbrani, saj inšpekcijski postopek v zvezi z oddajanjem teh stanovanj, višino najemnine, izpolnjevanjem pogojev za ohranitev statusa najemnika neprofitnega stanovanja itd. ni predviden. Tudi oddajanje neprofitni stanovanj v lasti civilnih pravnih oseb, ki niso NSO, s predpisi ni regulirano.

Pridobivanje neprofitnih najemnih stanovanj je v javnem interesu Republike Slovenije. Javni interes se udejanja z zagotavljanjem ugodnosti sklada in občin. Zaradi zagotavljanja javnega interesa pridobi pravna oseba status neprofitne stanovanjske organizacije z vpisom v register neprofitnih stanovanjskih organizacij. V register se lahko vpiše pravna oseba, ki je ustanovljena kot gospodarska družba, katere dejavnost je pridobivanje, upravljanje, oddajanje in prodaja stanovanj. Za vpis v register mora gospodarska družba predložiti statut družbe in izjavo, da Ministrstvu za okolje in prostor (MOP) dovoljuje pregled poslovanja z vidika spoštovanja s tem zakonom in pravilnikom predpisanih pogojev. Podrobnejše pogoje, ki se nanašajo na pridobitev statusa neprofitne stanovanjske organizacije, način poslovanja, partnerska razmerja in nadzor nad delovanjem neprofitne stanovanjske organizacije predpiše minister s pravilnikom.

V okviru soinvestitorstva sklad skupaj z občinami skrbi za pridobivanje neprofitnih najemnih stanovanj. Natančnejši pogoji soinvestitorstva se določijo v pogodbi, sklenjeni med skladom in občino. Za pridobivanje neprofitnih in tržnih stanovanj so ustanovili partnerstvo sklada in občine ter zasebnih investorjev. Zasebni investitorji, ki sodelujejo v partnerstvu, so vpisani v register neprofitnih stanovanjskih organizacij.

MOP na podlagi predloga gospodarske družbe za vpis v register neprofitnih stanovanjskih organizacij ugotovi, ali ta izpolnjuje pogoje, predpisane s Pravilnikom o posebnih pogojih delovanja neprofitnih stanovanjskih organizacij. Če MOP ugotovi, da prijavljena gospodarska družba izpolnjuje pogoje, jo vpiše v register neprofitnih stanovanjskih organizacij.

Za nadzor nad poslovanjem NSO z vidika izvajanja določil stanovanjskih predpisov je pristojna stanovanjska inšpekcija. Če stanovanjski inšpektor ugotovi, da NSO ne izpolnjuje več katerega od pogojev, določenega v zakonu ali pravilniku, ali ga krši, jo pozove, da kršitve ali nepravilnosti v določenem roku odpravi. Če jih v tem roku ne odpravi, je skladno s predpisom, ki ureja splošni upravni postopek, izbrisana iz registra. Po izbrisu iz registra preide premoženje neprofitne stanovanjske organizacije, pridobljeno iz naslova partnerstva, na javnega partnerja sorazmerno z deleži dodeljenih ugodnosti. Določbe najemne pogodbe, sklenjene med neprofitno stanovanjsko organizacijo in najemnikom, veljajo tudi po izbrisu te organizacije iz registra NSO ali po prenosu lastništva na pravne naslednike.

Kršitve, ki bi narekovale, da se NSO po Stanovanjskem zakonu pozove k odpravi nepravilnosti, niso bile ugotovljene.

4.3.5 DRUGO

Možnosti za povečano učinkovitost dela vidimo predvsem v spremembi in dopolnitvi stanovanjskega zakona, ki bi jasneje določal in urejal pristojnost in ukrepanje, kar bi prispevalo k učinkovitejšemu delu. V zvezi s tem je stanovanjska inšpekcija v letu 2016 s podajanjem pripomb sodelovala pri pripravi izhodišč za spremembo oziroma za dopolnitev Stanovanjskega zakona.

V zvezi z delom stanovanjske inšpekcije opozarjamo ponovno na problematiko v zvezi z vse številnejšimi vlogami, na katere je treba odgovarjati, čeprav že sama njihova vsebina izkazuje, da za vodenje inšpekcijskega postopka ni podlage. Posledično nezadovoljstvo prijaviteljev in pobudnikov

zaradi neuvedenih postopkov za stanovanjsko inšpekcijo pomeni dodatno pojasnjevanje okvira pristojnosti inšpekcije in razlogov, zakaj postopkov niso uvedli, kar posledično onemogoča učinkovito izvajanje inšpekcijskega nadzora. Zato prav v spremembi zakonodaje na tem področju vidimo velike možnosti za bolj učinkovito delo.

5 INŠPEKCIJA ZA OKOLJE IN NARAVO

5.1 PRISTOJNOST IN ZAKONODAJA

Inšpektorji Inšpekcije za okolje in naravo (ION) opravljajo inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem predpisov in splošnih aktov s področja varstva okolja, ohranjanja narave, voda, industrijskega onesnaževanja in gensko spremenjenih organizmov.

Navedena področja ureja več kot 450 predpisov, ki določajo zahteve za inšpekcijske zavezance. Različnost in kompleksnost zahtev po posameznih področjih zahteva za izvajanje učinkovitega nadzora visoko strokovno usposobljenost inšpektorjev za posamezna področja, hkrati pa integriran nadzor posameznega zavezanca zahteva poznavanje predpisov z različnih področij tega dela.

Leta 2016 je ION izvedel še nadaljnje aktivnosti za povečanje učinkovitosti nadzora. Pripravili in sprejeli so specializacijo inšpektorjev na področju nadzora večjih industrijskih zavezancev, ki se začne izvajati leta 2017, izvedli so nadgradnjo informacijskega sistema, pripravljene so bile usmeritve za inšpektorje za postopanje v primeru nezakonito odloženih odpadkov, usmeritve v primeru insolventnosti ali smrti zavezanca, dopolnili so seznam predpripravljenih vzorcev odločb, sklepov in drugih dokumentov, ki jih lahko inšpektorji uporabijo v postopkih, pripravili so različna izobraževanja idr.

Kljub temu pa enako kot prejšnja leta tudi letos ugotavljamo, da z obstoječo kadrovsko zasedbo ni možno zagotoviti učinkovitega inšpekcijskega nadzora na vseh področjih, za katera zakoni in podzakonski predpisi pooblašajo inšpektorje za okolje.

Glavno vodilo pri pripravi programa dela ION je zato še vedno usmeritev nadzora na obremenitve, ki so za okolje največje tveganje.

5.2 ORGANIZACIJA IN NAČRTOVANJE DELA

5.2.1 ZAPOSLENI

V Inšpekciji za naravo in okolje je bilo 31. decembra 2016 zaposlenih 51 inšpektorjev za okolje, in sicer na Uradu glavnega inšpektorja direktor inšpekcije, dva inšpektorja in trije podsekretarji, v območnih enotah pa 49 inšpektorjev, ki so jim pri delu pomagali trije nadzorniki. Vsi inšpektorji izvajajo inšpekcijski nadzor na področju varstva okolja, 11 jih je specializiranih tudi za delo na področju ohranjanja narave, za delo na področju nadzora gensko spremenjenih organizmov pa sta dodatno strokovno usposobljeni dve inšpektorici. Za delo na področju nadzora urejanja in zaščite voda je na vsaki območni enoti vsaj en strokovno specializiran inšpektor, ki pa izvaja naloge tudi na področju okolja ali narave.

5.2.2 ORGANIZACIJA INŠPEKCIJE ZA NARAVO IN OKOLJE

ION je del Inšpektorata RS za okolje in prostor. Zaradi učinkovitejšega nadzora in lažje organizacije so inšpektorji za okolje razporejeni po območnih enotah:

- Območna enota Celje (sedem inšpektorjev);
- Območna enota Koper (štirje inšpektorji);
- Območna enota Kranj (pet inšpektorjev);
- Območna enota Ljubljana (trinajst inšpektorjev);
- Območna enota Maribor (osem inšpektorjev);
- Območna enota Murska Sobota (štirje inšpektorji);
- Območna enota Nova Gorica (štirje inšpektorji);

– Območna enota Novo mesto (štirje inšpektorji).
ION vodi direktor inšpekcije.

5.2.3 NAČRTOVANJE DELA

Inšpektorat oziroma inšpekcija za zagotavljanje učinkovitega izvajanja nalog inšpekcijskega nadzora sprejme letni program dela, s katerim določi vsebino in obseg izvajanja inšpekcijskega nadzora.

Posameznim področjem dela ION so bile določene prioritete za delo v obdobju 2014–2016. Prva prioriteta pomeni najbolj pomembno področje inšpekcijskega nadzora. To je podlaga za privzem zavezancev v letni program dela glede na kadrovsko kapaciteto ION.

Zakon o varstvu okolja določa, da je treba za obrate večjega tveganja za okolje (SEVESO), za zavezanca za ravnanje z odpadki in za naprave, ki povzročajo onesnaževanje večjega obsega (zavezanci IED; v nadaljevanju: SEVESO, odpadki, zavezanci IED) zagotavljati reden nadzor, zato je načrtovanje nadzora teh zavezancev bolj podrobno in celovito. Merila za razvrščanje inšpekcijskih zavezancev v tri različne kategorije so velikost vira onesnaževanja in tveganje za okolje, ki ga takšna dejavnost povzroča.

Z računalniško aplikacijo se vsako leto izdela program dela s konkretnim seznamom inšpekcijskih zavezancev, razvrščenih po kategorijah in prioritetah, ki so predmet inšpekcijskega nadzora v tekočem letu. Področja, razvrščena v prvo in drugo prioriteto, smo obravnavali prednostno, tretja prioriteta pa je bila namenjena nadzoru okoljsko manj problematičnih zadev. Ocenjevanje zavezancev IED in dela zavezancev za ravnanje z odpadki smo tudi leta 2016 izvedli z računalniško aplikacijo IRAM (Integrated Risk Assessment Method), ki je bila razvita v sklopu organizacije IMPEL (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law; v nadaljevanju: IMPEL).

Izvajanje programa dela se spremlja tedensko. Mesečno se na uradu predstojnika opravi analiza dela, območne enote pa mesečno pripravijo vsebinska poročila o delu.

Leta 2016 se je na področju zavezancev IED in SEVESO izvedla specializacija inšpektorjev. Zavezanci so bili razvrščeni v skupine glede na dejavnost in za nadzor zavezancev v posamezni skupini je bilo določenih od tri do pet inšpektorjev, odvisno od števila zavezancev v posamezni skupini. Konkretno to pomeni, da se bo število inšpektorjev, ki bodo nadzorovali zavezance posameznih dejavnosti, zmanjšalo. Posamezni inšpektorji pa bodo nadzorovali zavezance iz ene dejavnosti in ne več iz različnih dejavnosti, kot so to delali v preteklosti in tako se bodo lahko bistveno bolj izobrazili za posebnosti posamezne dejavnosti. Specializacija inšpektorjev se začne izvajati leta 2017.

5.2.3.1 REDNI PREGLEDI

Redni pregledi so osnova inšpekcijskega nadzora zavezancev na terenu in niso posledica prijav ali akcij nadzora, temveč so načrtovani vnaprej. Pri načrtovanju želimo zagotoviti, da je vsaj 60 odstotkov aktivnosti ION načrtovano delo. Kot je razvidno s slike 6, to razmerje podobno kot prejšnja leta ni doseženo in več kot polovico pregledov še vedno predstavlja izredni nadzor. Glavnina zavezancev, vključenih v redni nadzor, so podjetja, razvrščena v tri kategorije – razrede glede na tveganje za okolje. Tiste, ki so večje potencialno tveganje za okolje, se pregleda vsako leto, manj tvegane vsake dve leti in najmanj tvegane enkrat na tri ali več let.

5.2.3.2 AKCIJE NADZORA

Oblika rednega dela so tudi koordinirane akcije nadzora, s katerimi želimo na območju celotne države sočasno preveriti izvajanje določene zakonsko predpisane obveznosti. Akcije nadzora se načrtujejo glede na širše zaznane neskladnosti na posameznih področjih ali za zagotovitev celovitega pregleda na posameznem področju nadzora. Tako učinkovito in v kratkem času pridobimo informacijo o stopnji implementacije določenih zahtev predpisa na območju celotne države oziroma na relevantnem območju. Istočasno pa tak način dela prispeva k poenotenju dela znotraj ION. Izkazalo se je, da so akcije nadzora kot ena od oblik rednega dela koristne in učinkovite.

Za vsako akcijo se določijo izhodišča in cilji ter se pripravijo usmeritve za delo glede vodenja postopkov in ukrepanja. Akcije potekajo sočasno na področju celotne države, so časovno omejene in imajo jasno določeno vsebino.

Po koncu akcije se izdela analiza in poročilo. Prednosti takega načina dela so v:

- sistematičnem nadzoru področja dela;
- pridobivanju povratnih informacij glede izvršljivosti in stopnje izvajanja predpisa;
- poenotenem nadzoru in ukrepanju.

V tabeli 32 je predstavljen seznam akcij nadzora, ki so bile izvedene v letu 2016.

Tabela 32: Akcije nadzora v letu 2016

Zap. šte.	Akcije nadzora 2016	Področje	Izvedba
1.	Akcija nadzora nad izvajalci obdelave komunalnih odpadkov	okolje	marec, april
2.	Akcije nadzora pošiljanja odpadkov čez meje (16 akcij)	okolje	celo leto
3.	Akcija nadzora malih hidroelektrarn	voda	maj–september
4.	Akcija nadzora nad komunalnimi odpadnimi vodami	okolje	junij–december
5.	Akcija nadzora mokrišč	narava	maj–september
6.	Akcija nadzora posegov na podlagi ZVO, ZON in ZV	narava	junij–november
7.	Akcija nadzora nad živalskimi vrtovi in njim podobnimi prostori	narava	maj–oktober
8.	Akcija nadzora nad ravnanjem z odpadno embalažo	okolje	marec, april
9.	Akcija nadzora odlagališč – obdelava mešanih komunalnih odpadkov	okolje	januar

5.2.3.3 IZREDNI PREGLEDI – ODZIV NA PREJETE PRIJAVE IN POBUDE

Kategorijo izredni nadzori predstavljajo inšpekcijski nadzori, opravljeni kot odziv na prejete prijave in pobude.

ION prejme vsako leto številne prijave kršitev, pobude za ukrepanje in zahteve za razna poročila, katerih vsebina in zahtevnost je zelo različna. Število prijav se je leta 2016 v primerjavi z letom 2015 povečalo za približno 16 odstotkov. Z obravnavo prijav na podlagi sprejetih usmeritev za rangiranje prijav se poskuša zagotoviti, da se lahko ION v vsakem trenutku odzove na prijavo, ki bi pomenila večje tveganje, in tako učinkovito ščiti javni interes.

V najvišjo prioriteto obravnavo sodijo prijave:

- če obstaja nevarnost za zdravje ljudi, za javni red in mir, za javno varnost ali za premoženje večje vrednosti (nujni ukrepi v javnem interesu, kjer je upravičena tudi ustna odločba – 144. člen in 211. člen ZUP);
- prijave v primerih, ko se vsebina prijave nanaša na delovno področje iz I. prioritete načrta dela (veliki industrijski zavezanci, ki imajo lahko velik vpliv na okolje).

Ne glede na te prioritete pa so inšpektorji dolžni zagotavljati odzivnost na prijave v skladu z določili Uredbe o upravnem poslovanju.

Glede na obseg rednega dela, ki ga ION izvaja in bi ga moral še povečati, in če upoštevamo naraščajoče število prijav, je žal ION večkrat v situaciji, da prijav nižjega tveganja za okolje ne uspe sproti obravnavati. To pri prijaviteljih in splošni javnosti vzbuja občutek neodzivnosti, kar pa ni res. Tudi ION je zelo v interesu, da bi se lahko vedno hitro in učinkovito odzval in sproti reševal zaznane situacije na terenu in tako pridobil zaupanje javnosti.

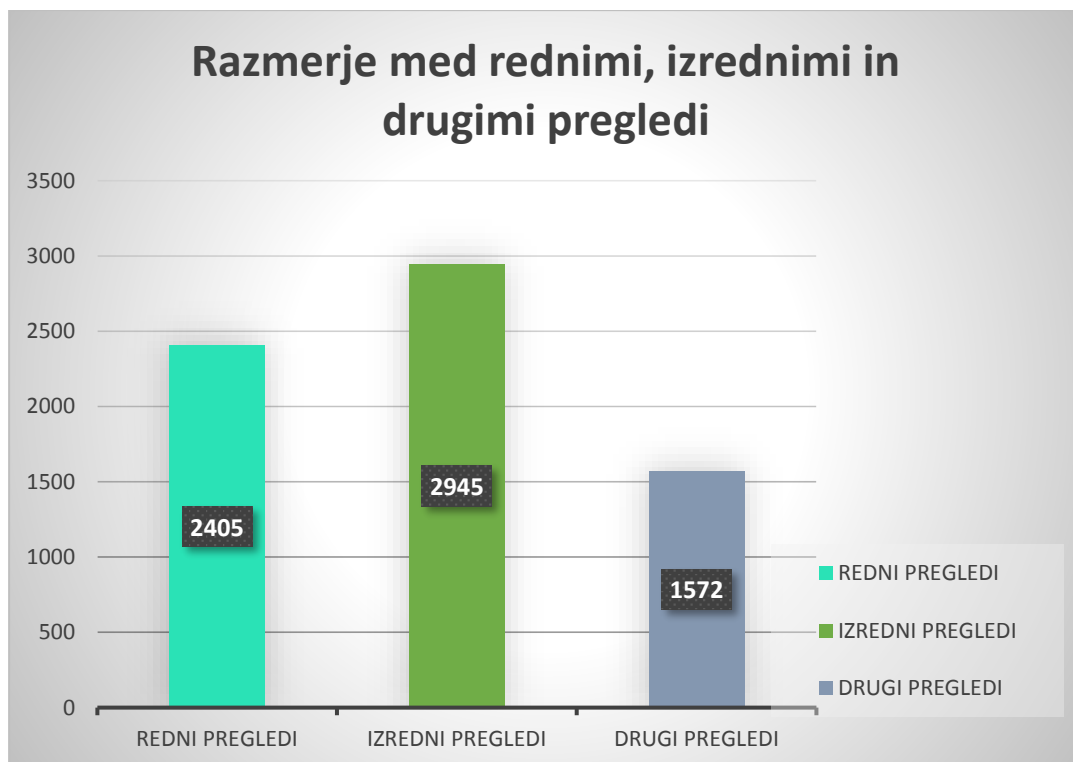
ION si že nekaj let prizadeva z notranjimi organizacijskimi izboljšavami povečati učinkovitost organa in tako izkoristiti notranje rezerve. Kljub temu pa je obseg rednega in izrednega dela glede na kadrovske zmožnosti preobsežen.

Zaradi velike obremenjenosti s prijavami je težko preventivno delovati s programiranim vključevanjem novih potencialnih zavezancev v redni nadzor, kar bi bilo nujno za učinkovit inšpekcijski nadzor na vseh področjih v naši pristojnosti.

5.2.3.4 DRUGI PREGLEDI

V to kategorijo sodijo aktivnosti inšpektorja, ki jih ta ne opravi na terenu oziroma na kraju samem, so pa povezane z nalogami inšpekcijskega nadzora in v samem postopku omogočijo pomembne ugotovitve dejstev in okoliščin za odločanje o zadevi. To so predvsem aktivnosti, povezane z inšpekcijskim in prekrškovnim postopkom, kot so zaslišanja strank in pregledi dokumentacije (npr. poročil, monitoringov ipd.).

Na sliki 6 je predstavljeno razmerje med rednimi, izrednimi in drugimi pregledi.

Slika 6: Razmerje med rednimi, izrednimi in drugimi pregledi v letu 2016

5.2.4 INŠPEKTORSKI INFORMACIJSKI SISTEM

Podobno kot v preteklih letih so inšpektorji pri svojem delu uporabljali informacijski sistem (v nadaljevanju: OIS), ki je namenjen organizaciji in sprotne spremljanju dela inšpektorjev. OIS zagotavlja preglednost in kontinuiteto inšpekcijskega nadzora posameznega zavezanca ter bistveno prispeva k učinkovitosti nadzora. Na podlagi podatkov iz OIS se za interno uporabo opravljajo različne analize (število pregledov, število ukrepov, realizacija dela itd.), ki so pokazatelji, kako uspešno je delo posameznega inšpektorja in posledično tudi delo celotne inšpekcije.

Leta 2016 je precej posodobitev doživel tudi informacijski sistem INSPIS. Tako so v sistem dodali temeljne naloge (delovna področja) na nivoju zadev in na nivoju dokumentov. To pomeni podrobnejše določanje, v katero skupino oziroma podskupino delovnega področja spada posamezna obravnavana zadeva in posledično večjo preglednost, po katerih delovnih področjih so bili pregledani posamezni zavezanci. V nadzoru zavezanca se lahko opravi pregled izpolnjevanja zahtev različnih področji. Na primer hkrati se lahko na nadzoru pri enem zavezancu pregleda zahteve za odpadke, odpadne vode, hrup, emisije v zrak idr., lahko pa se, kot je najbolj pogosto ob prijavah, pregleda le tisto področje, ki je predmet prijave.

5.2.5 ZAKONODAJNI POSTOPEK IN PREDPISI:

Inšpekcija za okolje in naravo izvaja inšpekcijski nadzor nad določbami naslednjih krovnih zakonov in na njihovi podlagi izdanih predpisov:

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1) (Uradni list RS, št. 41/04, z vsemi spremembami);
- Zakon o vodah (ZV-1) (Uradni list RS, št. 67/02, z vsemi spremembami);
- Zakon o ohranjanju narave (ZON) (Uradni list RS, št. 56/99, z vsemi spremembami);

-
- Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi (ZRGSO) (Uradni list RS, št. 67/02, z vsemi spremembami);
 - Zakon o varstvu podzemnih jam (ZVPJ) (Uradni list RS, št. 2/04);
 - Zakon o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1) (Uradni list RS, 52/10, z vsemi spremembami);
 - Zakon o regijskem parku Škocjanske jame (ZRPSJ) (Uradni list RS, št. 57/96, z vsemi spremembami);
 - Zakon o planinskih poteh (ZPlanP) (Uradni list RS, št. 61/07);
 - Zakon o dimnikarskih storitvah (Uradni list RS, št. 68/16);

Na podlagi naštetih krovnih zakonov je sprejetih več kot 450 podzakonskih aktov.

Na leto se po navadi na novo sprejme ali spremeni in dopolni več deset predpisov s področij naštetih zakonov, deloma tudi zaradi obveznosti, ki izhajajo iz članstva Republike Slovenije v Evropski uniji. Pregled in sodelovanje pri pripravi tako velikega števila predlogov predpisov zahteva precejšno aktivnost ION. Kljub temu pa menimo, da je ključno, da se ION aktivno vključuje v te postopke, saj je organ, ki predpise neposredno uporablja in ima zato zelo dobro predstavo o možnosti izvedbe določb in učinkovitosti predpisa ter stopnji in obsegu njegove implementacije. Ugotavljamo, da kljub aktivnemu vključevanju v zakonodajni proces, s predlogi, katerih namen je izboljšanje izvajanja predpisov in s tem stanja v okolju in naravi, naša prizadevanja niso vedno uspešna. Največkrat opozarjamo na nedorečenosti in nedoslednosti v besedilih veljavnih predpisov, na pomanjkanje jasnih opredelitev osnovnih pojmov, kar omogoča zelo različna tolmačenja posameznih določb. Nekatere pomanjkljivosti predpisov pomenijo, da se ne da učinkovito izvajati nadzora, kar v javnosti prevečkrat ustvari vtis neprizadevnosti in ravnodušnosti inšpektorjev. Inšpektorji namreč lahko učinkovito ukrepajo ob jasno opredeljenih pravnih določilih, kjer so natančno določene obveznosti za zavezanca, v primeru ugotovljene kršitve pa morajo imeti tudi jasna pooblastila za ukrepanje. V letu 2016 smo praviloma pregledali vse predloge predpisov, ki jih je ION prejela, s pripombami in komentarji pa smo sodelovali pri pripravi približno 15 predpisov (Zakon o dimnikarskih storitvah ter različne uredbe in pravilniki), deloma tudi na področjih, ki neposredno ne spadajo pod delovno področje ION in ki jih ta le delno nadzoruje (npr. Zakon o kmetijstvu, Zakon o motornih vozilih). Naše pripombe in predlogi so bili delno upoštevani. Poudariti moramo tudi, da priprava pripomb na osnutke predpisov zahteva razmeroma veliko pozornosti in truda, roki za oddajo pripomb na osnutke predpisov pa so bili pri nekaterih predpisih nerazumno kratki.

5.2.6 UPRAVNI AKTI IN STROKOVNA MNENJA

Na podlagi določb področnih zakonov ION nadzoruje tudi skladnost z upravnimi akti, ki so izdani na njihovi podlagi, kot so npr.: okoljevarstvena dovoljenja in soglasja, naravovarstvena dovoljenja in soglasja, dovoljenja za poseg v naravo, vodovarstvena soglasja, vodna dovoljenja, dovoljenja za ravnanje z GSO idr.

Ugotavljamo, da v teh aktih vse zahteve za zavezanca, ki jih predvideva zakonodaja, večkrat niso določene. Včasih tudi niso dovolj konkretizirane. To pa je pri izvajanju inšpekcijskega nadzora in ukrepov velika omejitev.

V pomoč inšpektorjem pri odreditvi nekaterih ukrepov, ki zahtevajo specifična strokovna znanja (npr. sanacije ali povrnitve v prejšnje stanje), so področni zakoni, ki predvidevajo tudi obveznost ali možnost pridobitve strokovnega mnenja po zakonu pristojnih ustanov. Smisel pridobitve strokovnega mnenja je v tem, da je v pomoč inšpekcijskemu organu pri opredelitvi obveznosti inšpekcijskega zavezanca, zato

mora vsebovati temu ustrezne elemente, saj mora biti inšpekcijski ukrep oblikovan tako natančno, da ni nobenega dvoma, kaj mora zavezanec storiti in kako.

V praksi zaznavamo, da strokovna mnenja večkrat ne vsebujejo vseh opisanih elementov, posledično so lahko izreki inšpekcijskih odločb pomanjkljivi in inšpekcijske odločbe na drugi stopnji v primeru pritožbe ne zdržijo. Vedno večji problem so tudi zamude pri pridobivanju mnenj, nanje včasih inšpektorji čakajo več kot eno leto.

5.2.7 SODELOVANJE Z DRUGIMI INŠPEKCIJAMI IN ORGANI

Sodelovanje z drugimi inšpekcijskimi organi je potekalo predvsem v okviru akcij nadzora, ki jih pripravljajo regijske koordinacije in Inšpekcijski svet in po potrebi pri izvajanju rednih in izrednih nadzorov. V okviru regijskih koordinacij so s sodelovanjem z drugimi inšpekcijskimi organi in s sočasno izvedenimi nadzori problematičnih zavezancev zagotovili hitrejšo in učinkovitejšo vzpostavitev zakonitega ravnanja. Sodelovanje je potekalo v smislu izmenjave podatkov in informacij ter po potrebi z izvajanjem skupnih pregledov. ION je najpogosteje sodelovala s tržno inšpekcijo, kmetijsko inšpekcijo, gozdarsko inšpekcijo, gradbeno inšpekcijo, Finančno upravo RS in Policijo. Skupni pristop je v veliko primerih prispeval k hitrejši rešitvi problemov.

Kot zelo učinkovita se je npr. izkazala skupna akcija nadzora odlaganja manjših količin gradbenih odpadkov v naravno okolje na območju Občine Kranj, ki smo jo izvedli s kolegi s Policije. Dežurne policijske patrulje so izvajale obhode in ob odkritju nezakonito odloženih odpadkov podale ION predloge za uvedbo postopkov o prekršku. Čez vse leto se je s takim načinom dela število kršiteljev precej zmanjšalo.

Skupni nadzor z gozdarsko inšpekcijo in policijo se je izvajal tudi v zvezi z vožnjo v naravnem okolju, s policijo pa tudi pri nadzoru nezakonitega odvzema jamskih hroščev iz podzemnih jam. Pri nadzoru obratovanja bioplinarn je potekalo sodelovanje s kmetijsko inšpekcijo, veterinarsko inšpekcijo in občinskimi inšpektorji.

ION je sodelovala s predstavniki lokalnih skupnosti in (med)občinskimi inšpekcijami v nadzorih na področju odlaganja gradbenih odpadkov, na področju poseganja v vodotoke, na območju Triglavskega narodnega parka, nadzoru nad ravnanjem z izrabljenimi motornimi vozili itd.

Na področju pošiljanja odpadkov čez meje so bile v sodelovanju s FURS, Policijo in Agencijo RS za okolje (v nadaljevanju: ARSO) izvedene naključne akcije preverjanja pošiljk odpadkov na mejnih prehodih Obrežje, Dolga vas in Šentilj (tovorni promet), v Luki Koper (pomorski promet), na ranžirni postaji Zalog (železniški promet) in na posameznih avtocestnih odsekih (avtocestna počivališča Podsmreka, Lukovica, Studenec, Voklo, Šempas in Dolinsko).

Sodelovanje z ARSO in z leta 2016 ustanovljeno Direkcijo RS za vode (DRSV) se je pri izmenjavi podatkov in strokovnih stališč nadaljevalo.

V nadzoru čezmejnega pošiljanja odpadkov na mejnih prehodih je bil nadzor izveden v sodelovanju s predstavniki madžarskega in hrvaškega inšpektorata ter s predstavniki avstrijskega ministrstva za okolje.

5.2.8 IZOBRAŽEVANJE INŠPEKTORJEV

Izobraževanje se izvaja na podlagi letnega načrta izobraževanja, ki vključuje izobraževanja tako v tujini kot doma. Strokovna izobraževanja doma so bila izvedena v zvezi z ravnanjem z odpadki, odvajanjem in čiščenjem komunalne odpadne vode, kemijski varnosti itd. Izvedena so bila

izobraževanja v zvezi z Zakonom o integriteti in preprečevanju korupcije, Uredbo o upravnem poslovanju in Zakonu o varstvu osebnih podatkov. Poleg tega so inšpektorji imeli tudi izobraževanje o osnovah samoobrambe.

Inšpektorji so tako doma kot v tujini skupno sodelovali na približno 40 izobraževanjih, seminarjih in delavnicah.

V tujini so se posamezni inšpektorji izobraževali na raznih področjih dela v okviru delavnic ter strokovnih konferenc in projektov, ki so organizirani pod okriljem organizacije IMPEL.

5.2.9 MEDNARODNO SODELOVANJE

Na področju mednarodnega sodelovanja so inšpektorji za okolje vključeni v delovanje mednarodne organizacije IMPEL. To je organizacija evropskih ustanov, pristojnih za izvajanje in uveljavljanje okoljske zakonodaje, katere osnovna cilja sta širjenje uporabe uveljavljene dobre prakse z izmenjavo informacij in promocija preizkušenih postopkov pri izvajanju zakonodaje in pri usposabljanju na področju nadzora. Nov organizacijski okvir je organizacija dobila leta 2007, ko je iz neformalne organizacije postala formalna organizacija. Leta 2015 je organizacija doživela prenovno delovanje, ko je področje dela s področja industrijskega onesnaževanja in odpadkov razširila tudi na druga področja (npr. voda, tla, narava, horizontalne okoljske vsebine ...).

Organizacijo v državi članici predstavljajo nacionalni koordinatorji, ki se sestajajo enkrat ali dvakrat letno na generalni skupščini, ki jo organizira država, predsedujoča EU. V okviru organizacije se vsako leto izvedejo številni projekti, v katerih sodelujejo tudi inšpektorji za okolje. Več informacij o organizaciji IMPEL je na razpolago na spletni strani: <http://www.impel.eu/>.

Delo slovenskih predstavnikov je v organizaciji IMPEL zelo prepoznavno in cenjeno. Leta 2016 je generalna skupščina potrdila predstavnico ION za namestnico vodje ekspertne skupine za naravo, ION ima tudi člana v organizacijskem odboru ekspertne skupine za odpadke in čezmejno pošiljanje odpadkov, nekaj inšpektorjev pa je tudi članov skupin posameznih projektov (npr. Enforcement actions, Implementation of IED idr.)

Inšpektorji ION so leta 2016 sodelovali v naslednjih projektih organizacije IMPEL:

- projekt »Waste shipment inspection planning« (delavnica in zadnji sestanek),
- projekt »Enforcement Actions«,
- projekt »NCP best practice meeting« (dve srečanja),
- projekt »SWETE«,
- Nature protection in permitting and inspection of extractive industry,
- delavnica »CIVIC event«
- Nature protection expert team (dve srečanja),
- projekt »Minimize diffuse nitrate pollution from farms«,
- letna konferenca o čezmejnem pošiljanju odpadkov (konferenca TFS)
- projekt »Implementation of IED directive« (3 srečanja)
- IMPEL Water Conference,
- generalna skupščina organizacije IMPEL.

Poleg zgoraj naštetih projektov in delavnic so se inšpektorji udeležili še:

- MJV Workshop for Seveso Inspectors 2016 (Explosives/Pyrotechnics theme),
- Central European meeting of specialists on environmental crime fight,
- EU – China waste meeting.

Sodelovanje inšpektorjev v mednarodnih projektih in na mednarodnih delavnicah pomeni poleg izmenjave izkušenj in pridobivanja znanj glede načina dela inšpekcij in spoznavanja zakonodaje in ureditve v drugih evropskih državah tudi zagotavljanje pomembne aktivne vloge inšpektorjev za okolje pri podajanju pripomb in predlogov ob spremembah nacionalnih predpisov. Tako lahko primerjajo nacionalno zakonodajo s tisto v drugih državah in poskrbijo za njeno uspešno izvajanje, kar je tudi eden glavnih ciljev projektov, ki se nanašajo na delovanje inšpektorjev za okolje. Zato mora čim več inšpektorjev tudi v prihodnje sodelovati pri raznih mednarodnih projektih in izobraževanjih.

5.3 UGOTOVITVE PRI DELU

5.3.1 SPLOŠNE UGOTOVITVE

Ponovno želimo poudariti, da samo z inšpekcijskim nadzorom ni možno uspešno uveljavljati zakonodaje, zato je nujno aktivirati tudi druge mehanizme, ki bodo pripeljali do uspešne izvedbe predpisanih okoljskih zahtev, omejitev in prepovedi. Obstoječa zakonodaja tudi ne vsebuje mehanizmov, ki bi deležnike motivirala k izvajanju predpisanih norm. Manjkajo tudi instrumenti, s katerimi bi preprečili finančno breme države v primeru zlorabe predpisov ali bankrota podjetij. Številne možnosti izboljšanja učinkovitosti dela in prenosa dobrih praks daje tudi mednarodno sodelovanje, kjer inšpektorji pridobivajo koristne informacije in znanja in jih s pridom vključujejo v delovni proces in inšpekcijske postopke.

Vendar pa prenos in vpeljava pridobljenih informacij in izkušenj v redno delo ni možna brez ustreznega in zadostnega kadra. Ugotavljamo, da z obstoječo kadrovsko zasedbo ni mogoče zagotavljati inšpekcijskega nadzora na vseh področjih, za katera zakoni in podzakonski predpisi pooblašajo inšpektorje za okolje. Glede na izredno različnost in veliko število predpisov je vse težje zagotavljati dobro poznavanje materialnih predpisov, poleg tega pa se s številnimi spremembami obstoječe zakonodaje in novih predpisov ne povečuje samo število inšpekcijskih zavezancev, temveč tudi področje nadzora.

Izjemno široko področje dela, ki ga morajo kljub delni specializaciji obvladovati inšpektorji, je še zlasti v območnih enotah z manjšim številom inšpektorjev neobvladljiv problem.

Ob koncu večine zadnjih letnih poročil smo izpostavili predloge za rešitev opisane situacije:

- prenesti pristojnosti nadzora ravnanja z odpadki, ki izvirajo iz gospodinjstva, vključno z gradbenimi, na občinski nivo;
- v Zakon o varstvu okolja nedvoumno vnesti razmejitve pristojnosti med državnimi in občinskimi nadzornimi organi;
- pooblastiti izvajalce javne službe urejanja voda za izvajanje izvršilnih postopkov inšpektorjev za okolje;
- vzpostaviti delovanje rečne nadzorne službe s polnimi pooblastili;
- vzpostaviti delovanje naravovarstvene nadzorne službe s polnimi pooblastili;
- urediti »informacijski sistem okolja« tako, kot je predpisan v 105. členu ZVO-1.

Še vedno ugotavljamo, da se večina podanih predlogov ni uresničila.

Poleg tega se v zadnjem času vse pogostejše srečujemo z obravnavo starejših posegov na vodna in priobalna zemljišča ali na varovana ali zavarovana območja. Inšpektor mora ugotoviti, kdaj je bil poseg izveden in ali je zavezanec ta poseg izvedel v skladu s takrat veljavno zakonodajo in pridobil zanj ustrezna dovoljenja oziroma soglasja. Ugotovitev teh dejstev pa je zaradi večkratnih reorganizacij področja voda vključno s pristojnostmi izdajanja upravnih aktov izjemno težavna. Pravnih naslednikov organov, ki so v preteklosti izdajali akte, dostikrat tudi ni več, prav tako ne obstajajo evidence izdanih

aktov. Če inšpektor ne uspe ugotoviti dejanskega stanja, ne more ukrepati in postopek ustavi, pri tem pa problema na terenu ne odpravi. Zlasti pereče so situacije s starimi objekti, povezanimi z urejanjem voda, kjer neustrezen ureditev povečuje poplavno nevarnost in/ali ogroženost. Zato zgornjim predlogom dodajamo še predlog za spremembo zakonodaje, ki bi omogočila učinkovito ukrepanje tudi v teh primerih. Večkrat smo opozorili tudi na problem inšpekcijskih postopkov, kadar gre zavezanec v stečaj, čeprav namen inšpekcijskega postopka ni poplačilo iz stečajne mase, ampak vzpostavitev zakonitega stanja na področju okolja. Pri tem je problematičen 29. člen ZVO-1, kjer je med drugim določeno: »Če se zoper povzročitelja obremenitve uvede stečajni postopek, v stečajni masi pa so odpadki, ki jih ni bilo mogoče prodati ali razdeliti upnikom skladno z zakonom, postane imetnik odpadkov država. Ne glede na določbe predpisov o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji postane last države onesnažena premična ali nepremična stvar, ki je ni bilo mogoče prodati ali razdeliti upnikom.« To določilo po mnenju IRSOP privede v praksi tudi do primerov, ko se okoljsko breme izloči iz stečajne mase, z njim pa se obremeni državo, kar zelo verjetno pomeni tudi ureditev, ki ni skladna z direktivami EU. Poleg tega menimo, da trenutna ureditev omogoča, da se z raznimi pravnimi sredstvi preprečuje izvršitev inšpekcijskih ukrepov in se postopki vlečejo toliko časa, da na koncu nimamo več zavezanca in stroške odstranitve okoljskega bremena nosi država. Takšna ureditev pomeni tudi, da so odločitve sodišč nekonsistentne, kar v končni fazi spet pomeni podaljšanje postopkov, kar je v korist zavezancu. Zato je tudi v tem delu nujna sprememba zakonodaje, ki bo tudi v primeru stečajev, prisilnih poravnav, likvidacij, denacionalizacij, lastninjenj podjetij itd. omogočala hitro ukrepanje države, tako da se okoljsko breme naloži kršitelju oz. se ga v teh postopkih upošteva v vrednosti nepremičnin ali premičnin.

Inšpekcijsko delo je vse bolj zahtevno, izpostavljeno raznim pritiskom, verbalnim in fizičnim grožnjam ter stresno, zato ima lahko škodljive posledice za zdravje zaposlenih. Glede na zelo široka pooblastila, ki jih ima inšpektor, vključno s pooblastili v prekrškovnem postopku z zelo visokimi kaznimi, se postavlja tudi vprašanje zagotavljanja primerne osebne varnosti na delovnem mestu.

Med težave, na katere opozarjamo že nekaj let, sodi tudi zakonodaja, ki je v določenih primerih zahtevno napisana, v marsičem nedorečena in nejasna. Pojavlja se problem pristojnosti med posameznimi inšpekcijskimi organi. To posledično dopušča različna tolmačenja, kar povzroča precej težav pri njeni uveljavitvi in prenašanje odgovornosti in pristojnosti med inšpekcijskimi organi.

Zadnja leta ugotavljamo povečan trend vstopanja odvetnikov v postopke kot pooblaščenec zavezancev, kar pomeni dodatno zahtevnost glede vodenja postopkov, pa tudi zavlačevanje in dolgotrajnost postopkov.

Normalno delo je tudi oteženo, ker se vse več težav, ki se dogajajo v okolju, skuša predstaviti kot problem neustreznega nadzora inšpektorjev za okolje, čeprav bi bilo treba zanje (npr. odpadna embalaža, izrabljena motorna vozila) najti ustrezne systemske rešitve. Poleg tega zlasti mediji pričakujejo, da ION zagotovo ve, kaj se dogaja v okolju in pričakujejo takojšnje odgovore in ukrepanje, pri čemer se ne upošteva, da inšpektorji, z izjemo izdaje ustne odločbe, kar je predvideno v izjemnih okoliščinah, nimajo pooblastil za takojšnje ukrepanje. V skladu z zakonodajo morajo izvesti inšpekcijski in/ali prekrškovni postopek in pri tem upoštevati pravice strank v postopkih, vključno z roki.

5.3.2 PRIJAVE

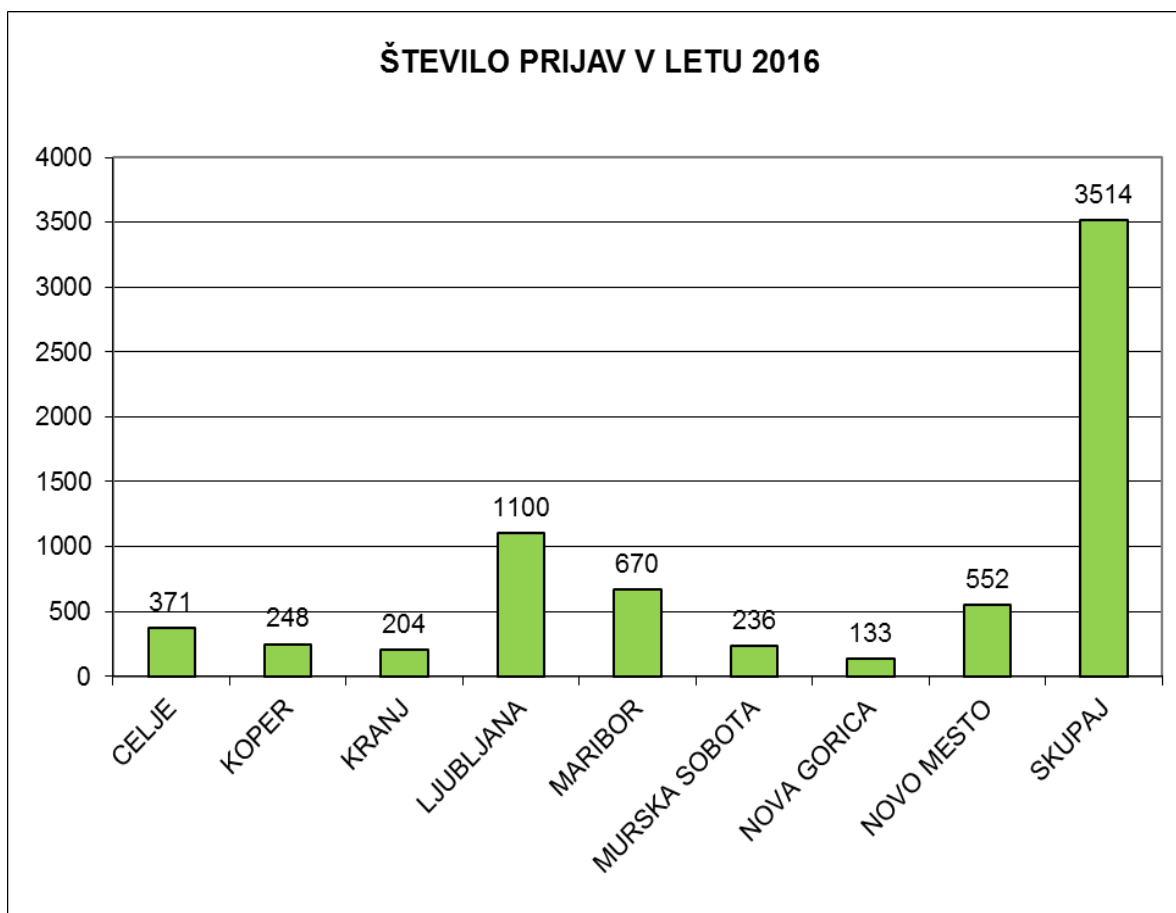
Leta 2016 je ION skupno prejela 3.514 prijav, kar je v primerjavi z letom 2015 za 16 odstotkov več. Prijave so se nanašale zlasti na domnevne nepravilnosti z naslednjih področij:

- ravnanje z odpadki (nezakonito odlaganje odpadkov v okolju, vnos odpadkov – zemeljskega izkopa v tla);

- opravljanje dimnikarskih storitev;
- emisije snovi v zrak;
- emisije snovi v vode;
- emisije hrupa v okolje;
- posege na vodna, priobalna in poplavna zemljišča vodotokov in na območja Nature 2000.

V primeru, če so se prijave nanašale na delovna področja, ki niso v pristojnosti ION, so bile odstopljene ustreznim inšpekcijskim službam oziroma drugim organom.

Leta 2016 je bilo še več časa posvečenega pritožbam in prijavam, ki jih podajajo razne civilne iniciative.

Slika 7: Število prijav v letu 2016

5.3.3 DRUGE VLOGE

Tudi vloge subjektov v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja o postopkih inšpekcije so iz leta v leto številnejše.

Prijavitelji se vse pogosteje obračajo tudi na novinarje in druge ustanove npr. na varuha človekovih pravic, ministrstvo ali na poslance.

Na podlagi različnih vlog je ION v letu 2016 pripravil kar 543 odgovorov, kar je 40 odstotkov več kot lani.

Izrazito se je spet povečalo število odgovorov medijem. Tako smo leta 2016 pripravili že skoraj 400 odgovorov. Okoljska problematika je našla svoj medijski prostor, kar pomeni, da se tudi javnost vse bolj zanima za to področje, kar je vsekakor dobrodošlo, saj pripomore k ozaveščenju zavezancev.

ION je že zaradi narave dela po navadi pozvan k odgovorom, ko se problem že zgodi in je v javnosti za odgovorne organe že prikazan negativno. Kljub temu ugotavljamo, da se nam na podlagi ustreznega ukrepanja in sprotne priprave strokovno korektnih odgovorov ugled v javnosti postopoma dviguje. Opažamo, da vse večkrat nismo več prikazani samo kot »dežurni krivec«, ampak se v medijih korektno navaja naše ukrepanje in zakonski okvir, ki inšpektorjem določa pristojnost ukrepanja in čez katerega ne smejo seči.

Kljub bistveno povečani količini dela na področju odziva medijem ocenjujemo, da gre za pozitiven trend, ki ima dolgoročno pomemben vpliv na naše delo. Pojavljanje pravil ravnanja, kršitev in sankcij s področja okolja v medijih je namreč zelo učinkovit način osveščanja in izobraževanje tarčnih oseb in splošne javnosti.

Število odgovorov na prejeta vprašanja in pobude je razvidno iz tabele 33.

Tabela 33: Število odgovorov na prejeta vprašanja in pobude v letu 2016

Ustanove	Število odgovorov
Varuh človekovih pravic	5
Ministrstvo (MOP)	94
Poslanska vprašanja	8
Računsko sodišče RS	1
Državno pravobranilstvo	4
Informacije javnega značaja	33
Novinarji in druge stranke	398
SKUPAJ	543

5.3.4 INŠPEKCIJSKI POSTOPEK

Na podlagi analize stanja ugotavljamo, da smo načrtovano število rednih inšpekcijskih pregledov za leto 2016 dosegli oziroma presegli, prav tako smo v celoti izpolnili načrtovani obseg dela. Uresničitev programa dela je razvidna iz tabele 34.

Tabela 34: Realizacija programa dela 2016

	I. PRIORITETA	II. PRIORITETA	III. PRIORITETA	SKUPAJ
NAČRT	769	348	189	1.306
REALIZACIJA	769	348	189	1.306
ODSTOTEK	100,00	100,00	100,00	100,00

Število inšpekcijskih pregledov, opravljenih na osnovi prijav, beležimo kot izredne preglede. V rubriki drugi pregledi beležimo zaslišanja strank, preglede predpisanih evidenc, poročil ipd. v inšpekcijskih in prekrškovnih postopkih.

Tabela 35: Številčni podatki o delu inšpektorjev za okolje leta 2016

OBMOČNA ENOTA	ŠTEVILO INŠPEKTORJEV*	ŠTEVILO PREGLEDOV			ŠTEVILO UKREPOV ZIN**
		REDNI	IZREDNI	DRUGI	
CELJE	7	380	335	271	131
KOPER	4	147	203	167	49
KRANJ	5	264	190	109	47
LJUBLJANA	13	702	577	271	212
MARIBOR	8	395	739	410	320
M. SOBOTA	4	102	261	105	87
N. GORICA	4	207	140	145	46
N. MESTO	4	188	217	87	119
SKUPAJ	49	2.385	2.662	1.565	1.011

* Število inšpektorjev (upoštevano število inšpektorjev, ki so dejansko opravljali delo leta 2016).

** Odločbe v inšpekcijskem postopku.

Nadzorniki so leta 2016 opravili 20 rednih pregledov, 287 izrednih pregledov in osem drugih pregledov. Izdanih je bilo 1.011 ureditvenih odločb, kar je kar za 37 odstotkov več kot leta 2015. Poleg navedenih ukrepov so inšpektorji v inšpekcijskih postopkih izrekli še 659 opozoril, kar pa je 27 odstotkov manj kot leta 2015.

Izdanih je bilo še 35 posebnih odločb na podlagi drugega oziroma petega odstavka 157.a člena ZVO-1, ki določata, da če so na zemljišču v lasti države ali občine nezakonito odloženi odpadki, ki niso komunalni odpadki, odredi državna inšpekcija, pristojna za okolje, njihovo odstranitev izvajalcu javne službe ali drugi osebi, pooblaščen za ravnanje z določenimi vrstami odpadkov ter odstranitev odpadkov, ki niso komunalni, lastniku ali drugemu posestniku zemljišča v lasti osebe zasebnega prava, v kolikor so odpadki nezakonito odloženi na navedenem zemljišču.

5.3.5 PRITOŽBE

V zvezi z izrečenimi inšpekcijskimi ukrepi je bilo skupno podanih 74 zahtev za pravno varstvo, od tega o desetih vlogah (nekateri so še iz prejšnjih let) še ni bilo odločeno (tabela 36). Absolutno število pritožb se je sicer povečalo za 5 odstotkov, vendar se je glede na število izdanih ureditvenih odločb zmanjšalo, kar je ugoden trend. V letu 2015 je bila podana pritožba na vsako deseto odločbo, v letu 2016 pa le še na vsako trinajsto. Žal pa se je v 2016 povečalo število ugodenih zahtev, kar pa je neugoden trend.

Tabela 36: Število zahtev za pravno varstvo v letu 2016

Število zahtev za pravno varstvo	Število ugodenih zahtev	Število zavrnjenih zahtev	Število zahtev, o katerih še ni bilo odločeno
74	49	19	10

5.3.6 IZVRŠBE

Leta 2016 so inšpektorji uvedli 257 izvršilnih postopkov, kar je za 25 odstotkov več kot leta 2015. V izvršilnih postopkih so inšpekcijski zavezanci v 94 primerih sami izpolnili odrejene obveznosti in postopek je bil končan brez uporabe prisilnih sredstev, le na podlagi sklepa o dovolitvi izvršbe. Na podlagi 21 odločb je bila opravljena izvršba po drugi osebi, na podlagi 193 odločb pa izvršba s prisilo, z uporabo denarne kazni. Sorazmerno se je najbolj povečal delež izvršilnih postopkov z denarno prisilo.

Nadaljevala pa se je tudi izvršba odstranjevanja odpadnih pnevmatik, na Dravskem polju jih je bilo nezakonito odloženih 28.000 ton. Od marca do konca decembra je bilo odstranjenih in predanih v predelavo 11.500,075 tone izrabljenih gum. S tem so nastali stroški izvršbe v višini 894.073,33 EUR. Sklepi o stroških izvršbe se zavezancu izdajajo sproti, tako kot nastajajo. Po izvršljivosti sklepov o stroških je na FURS podan predlog za izterjavo.

Tabela 37: Izpolnjevanje oziroma izvrševanje inšpekcijskih odločb v letu 2016

Območna enota	Število izvršilnih postopkov	Število odločb, katerih obveznosti so zavezanci izpolnili sami	Število izvršilnih postopkov po drugi osebi	Število izvršilnih postopkov z denarno prisilo
CELJE	19	15	4	5
KOPER	29	9	1	21
KRANJ	15	4	0	11
LJUBLJANA	31	5	0	12
MARIBOR	104	46	14	90
MURSKA SOBOTA	13	10	0	12
NOVA GORICA	8	5	0	6
NOVO MESTO	38	0	2	36
SKUPAJ	257	94	21	193

5.3.7 KONTROLNI MONITORING

Na podlagi četrte alineje prvega odstavka 157. člena ZVO-1 ima inšpektor, če pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora ugotovi, da je kršen zakon, drug predpis ali če naprava ali obrat ne delujeta v okviru dovoljenja, izdanega na podlagi tega zakona, pravico in dolžnost odrediti izvedbo kontrolnega monitoringa. Pravna podlaga za tak ukrep pa je posredno tudi peta alineja prvega odstavka 32. člena ZIN.

Leta 2016 so inšpektorji za okolje odredili izvedbo kontrolnega monitoringa v osmih primerih, in sicer največkrat v obliki meritev hrupa v okolju (petkrat), meritev emisij snovi v vode (dvakrat) in meritev emisij snovi v zrak (enkrat). V tabeli 38 so prikazani izvedeni kontrolni monitoringi v letu 2016.

Tabela 38: Izpeljani kontrolni monitoringi v letu 2016

Vsebina storitve	Zavezanec
Meritev emisij hrupa iz obrata/naprave	BIOVIZIJA, d. o. o., Ljubljana Gostinsko podjetje Ljubljana, d. d., Ljubljana Valter Vidovič, s. p., Piran Salonit Anhovo, d. d., Anhovo Količevo Karton, d. o. o.
Kontrolni monitoring meritev emisije snovi v vode	Albaugh, d. o. o., Rače JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o.
Kontrolni monitoring meritev emisije snovi v zrak	Salonit Anhovo, d. d., Anhovo

V dveh primerih meritve emisij hrupa so kontrolni monitoringi pokazali preseganje predpisanih mejnih vrednosti.

5.3.8 PREKRŠKOVNI POSTOPEK

Z uveljavitvijo Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 7/03), ki se je začel uporabljati v začetku leta 2005, sta se vsebina in obseg dela inšpektorjev za okolje močno spremenila oziroma razširila. Na podlagi drugega odstavka 45. člena tega zakona so namreč upravni in drugi državni organi, ki izvajajo nadzor nad izvrševanjem zakonov in uredb, s katerimi so določeni prekrški, torej tudi IRSOP, postali tudi prekrškovni organi.

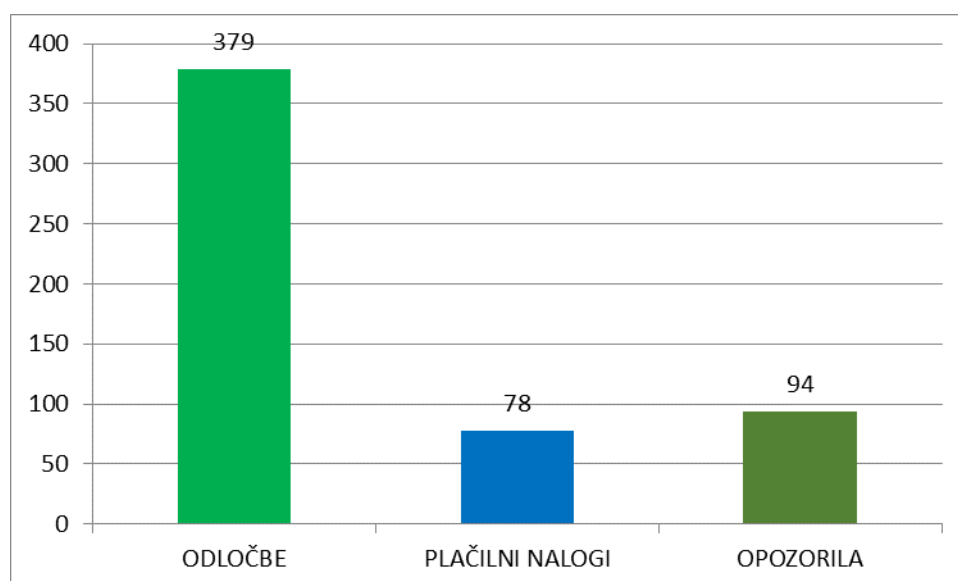
Prekrškovni organi odločajo v postopkih za prekrške prekrškovnega organa oziroma v t. i. hitrih postopkih, ki se začnejo po uradni dolžnosti ali z vložitvijo pisnega predloga oškodovanca, državnega tožilca ali državnega organa, nosilca javnih pooblastil ali samoupravne lokalne skupnosti. V primeru ugotovljene storitve prekrška se storilcu izreče predpisana sankcija ali opozorilo. Sankcije so med drugim globa in opomin, vendar pa lahko torej pooblaščen uradna oseba prekrškovnega organa namesto izreka sankcije kršitelja samo opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če oceni, da je glede na pomen dejanja to zadosten ukrep. Če pa se prekršek osebno zazna ali se ga ugotovi z uporabo ustreznih tehničnih sredstev ali naprav, je kršitelju možno takoj na kraju prekrška izdati in vročiti plačilni nalog.

V primeru storilcev prekrškov, ki deloma ali v celoti ne plačajo globe v določenem roku, se jim lahko po spremembi ZP-1 v letu 2016 določi tudi nadomestni zapor, o katerem odloči pristojno sodišče, sama prisilna izterjava globe in drugih stroškov postopka pa je v pristojnosti Finančne uprave RS.

Določba Zakona o prekrških, ki najbolj neposredno občutno vpliva na povečano skupno količino dela inšpektorjev, je prvi odstavek 55. člena, ki določa, da prekrškovni organ po uradni dolžnosti brez

odlašanja, hitro in enostavno ugotovi tista dejstva in zbere tiste dokaze, ki so potrebni za odločitev o prekršku. V kolikor to predhodno ni bilo mogoče, pa mora inšpektor pred izdajo odločbe o prekršku kršitelja še posebej obvestiti in poučiti, da se lahko izjavi o dejstvih oziroma okoliščinah in da mora navesti vsa dejstva in dokaze v svojo korist, ker jih sicer v postopku ne bo več mogel uveljavljati. Zaradi vse bolj kompleksne zakonodaje inšpektor precej časa v posameznem postopku, v primeru napovedi zahteve za sodno varstvo, upravičeno porabi tudi za oblikovanje, obrazložitev in izdajo pisne odločbe.

Leta 2016 so inšpektorji za okolje izdali 78 plačilnih nalogov in 379 prekrškovnih odločb. V 114 primerih so izdali odločbe z izrečeno globo, v 265 primerih pa so bili izrečeni opomini. Prekrškovne odločbe in plačilni nalogi so bili izdani na podlagi 38 predpisov. V prekrškovnih postopkih so inšpektorji izrekli še 94 opozoril (slika 8). V primerjavi z letom 2015 so inšpektorji izdali za 17 odstotkov več prekrškovnih aktov.

Slika 8: Število izrečenih ukrepov v prekrškovnem postopku v letu 2016

Skupni znesek izrečenih kazni je v letu 2016 znašal 548.791,77 evra. V približno šestih odstotkih izrečenih ukrepov so kršitelji podali zahtevo za sodno varstvo.

V prekrškovnih postopkih je bilo vloženih 26 zahtev za sodno varstvo, od tega je 17 vlog (tudi tiste iz prejšnjih let) še v reševanju na sodišču.

Tabela 39: Število zahtev za sodno varstvo v letu 2016

Število zahtev za sodno varstvo	Število ugodenih zahtev	Število zavrnjenih zahtev	Število zahtev, o katerih še ni bilo odločeno
26	6	6	17

Zakon o prekrških je torej inšpektorjem za okolje prinesel bistveno povečan obseg dela, kar ugotavljamo že ves čas njegove uporabe. Širitev dela na tem področju pa istočasno nujno povzroča zmanjšan obseg na področju inšpekcijskega dela v ožjem pomenu. Prekrškovni postopki namreč zahtevajo natančnost in posebna znanja, nalagajo dolžnosti, pooblastila pa so razmeroma široka. Zelo veliko administrativnih opravil nastaja v postopku izterjave glob in stroškov postopka. Še dodaten obseg dela pa je povezan z uvedbo sodnih taks v prekrškovnih postopkih.

5.3.9 UGOTOVITVE PO PODROČJIH DELA

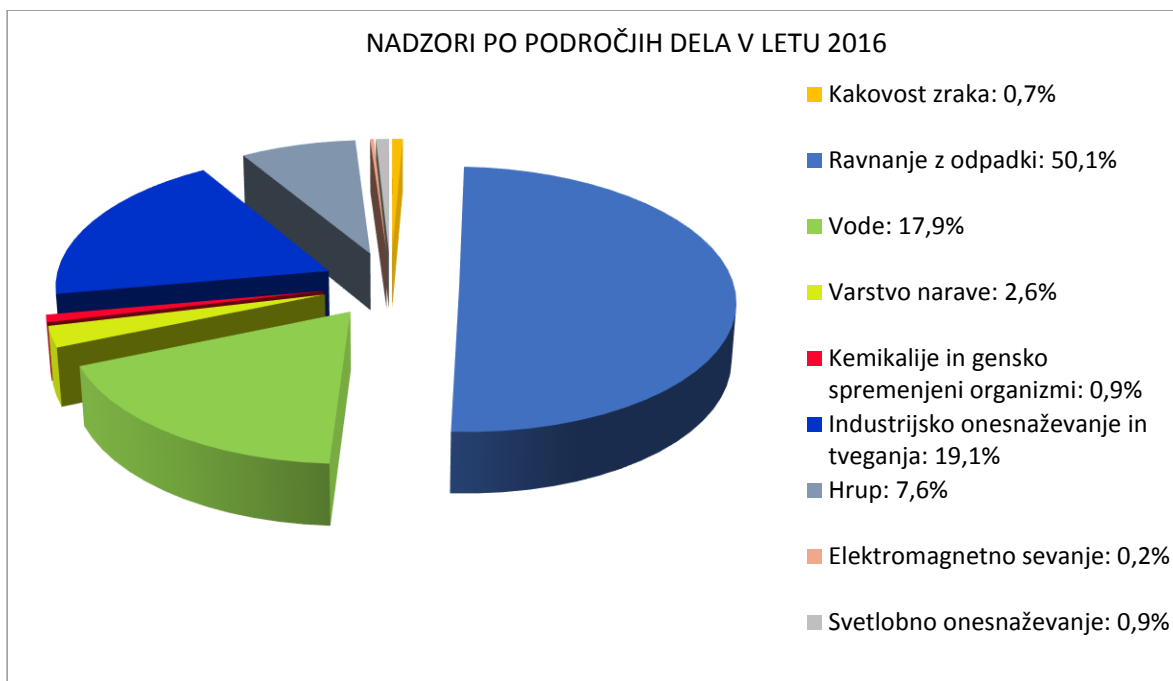
V zadnjih letih ION ugotavlja, da se je število kršitev pri inšpekcijskih zavezancih iz programa dela, ki so razvrščani po prioritetah, znižalo, posebno zavezancev prve in druge prioritete. To je zagotovo tudi posledica izvajanja rednih inšpekcijskih nadzorov teh dveh skupin zavezancev.

Ugotavljamo, da je še vedno večina izrečenih ukrepov inšpektorjev za okolje s področja varstva okolja, zlasti odpadkov, saj je tudi zakonodaja na tem področju najobsežnejša in se hitro spreminja. Gospodarska kriza še naprej vpliva tudi na bistveno manjše vlaganje v okolje pri gospodarskih družbah, kar pa privede do tega, da zavezanci v veliki meri odlašajo s potrebnimi investicijami in ne sledijo več samostojno zahtevam predpisov tako, kot so to počeli v obdobju gospodarske rasti, ampak čakajo na ukrepe inšpektorja. Ker posledično ne morejo v roku izvršiti obveznosti, vlagajo pritožbe na izdane akte, s tem pa podaljšujejo trajanje postopka. V nekaterih primerih že med postopkom pride do spremembe predpisa, tako da izvršitev izrečenega ukrepa ni več mogoča. V zvezi s tem se večkrat v medijih ukrep inšpektorja prikazuje kot razlog za ogrožanje delovnih mest in gospodarstva, čeprav so za zagotavljanje zakonsko predpisanih zahtev varstva okolja odgovorne uprave podjetij, inšpektor pa ščiti javni interes varstva okolja.

Po posameznih področjih nadzora je bilo skupno po različnih predpisih opravljenih 9.895 inšpekcijskih pregledov (tabela 40 in slika 9).

Tabela 40: Nadzori po področjih dela v letu 2016

Področje nadzora	Število pregledov 2016	Odstotek
Kakovost zraka	70	0,7
Ravnanje z odpadki	4.960	50,1
Vode	1.771	17,9
Varstvo narave	253	2,6
Kemikalije in gensko spremenjeni organizmi	89	0,9
Industrijsko onesnaževanje in tveganje	1.888	19,1
Hrup	755	7,6
Elektromagnetno sevanje	24	0,2
Svetlobno onesnaževanje	85	0,9
SKUPAJ	9.895	100,00

Slika 9: Pregledi po področjih dela leta 2016

5.3.9.1 NADZOR PREDPISOV KAKOVOSTI ZRAKA

Inšpektorji so na tem področju skupno opravili 70 inšpekcijskih nadzorov in izrekli 32 inšpekcijskih ukrepov za odpravo neskladnosti. Na tem področju so uvedli tudi tri prekrškovne postopke. Nadzor na tem delovnem področju je bil v glavnem izveden v okviru integriranih pregledov industrijskih zavezancev.

Lahkohlapne organske snovi se pretežno uporabljajo kot topila v površinski zaščiti kovinskih površin. Upravljalci manjših naprav, ki so v preteklih letih porabili manj kot pet ton hlapnih organskih snovi, tudi leta 2016 niso povečali količine porabljenih topil nad mejno vrednost, določeno s predpisom.

5.3.9.2 NADZOR PREDPISOV RAVNANJA Z ODPADKI

Nadzor ravnanja z odpadki je področje, kjer inšpektorji vsako leto opravijo največ pregledov in izrečejo največ ukrepov. Inšpektorji so leta 2016 opravili skupno 4.960 nadzorov in pri tem izrekli 1.160 inšpekcijskih ukrepov ter uvedli 241 prekrškovnih postopkov. To je dobra polovica vsega opravljenega dela ION. Izpostavljamo le ključne ugotovitve pri delu.

Pri rednem nadzoru zavezancev na podlagi Uredbe o odpadkih je bil opravljen nadzor izvajanja obveznosti vodenja evidenc, zagotavljanja izdelave načrta gospodarjenja z odpadki, obveznosti izpolnjevanja elektronskih evidenčnih listov, obveznosti ločenega zbiranja in oddaje odpadkov pooblaščenim prevzemnikom ter nadzor izpolnjevanja obveznosti poročanja ministrstvu. Pri nadzoru ravnanja z odpadki na mestu nastanka odpadkov v proizvodnih obratih so opravili nadzor ločenega zbiranja odpadkov in ugotovili, da zavezanci vse bolj dosledno zbirajo odpadke ločeno, zato se količina oddanih mešanih komunalnih odpadkov posledično znižuje. Pri rednem nadzoru zavezancev v skladu z letnim načrtom dela izvajajo tudi nadzor rednega oddajanja odpadkov.

V zvezi s problematiko ravnanja z gradbenimi odpadki naj ponovno omenimo, da na območju občin Koper in Ankaran, Piran, Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna ni odlagališča za inertne odpadke, prav

tako ni centra za zbiranje gradbenih odpadkov. Nekatera podjetja imajo sicer pridobljena okoljevarstvena dovoljenja za predelavo gradbenih odpadkov s premično napravo, vendar to ni celovita rešitev tovrstne problematike. Inšpektorji za okolje so v dosedanjih poročilih večkrat opozarjali, da samo z inšpekcijskim ukrepanjem tega ni moč urediti.

Inšpektorji se pri nadzoru srečujejo tudi s problemom nezakonitega ravnanja z gradbenimi odpadki, saj se ti pogosto ne oddajajo pooblaščenim zbiralcem ali predelovalcem odpadkov, temveč osebam, ki niso zbiralci tovrstnih odpadkov ali pa se jih celo nezakonito odloži v okolje. Sedanja ureditev področja ravnanja z gradbenimi odpadki, ki je praktično prepuščena trgu, ni ustrezna. Problematiko ravnanja z gradbenimi odpadki (vključno z zemeljskimi izkopi) bi lahko lokalne skupnosti v skladu s prostorsko zakonodajo reševale tako, da bi vsaj začasno določile lokacijo za začasno skladiščenje gradbenih odpadkov. Temu ustrezno bi bilo treba spremeniti Uredbo o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri gradbenih delih, in sicer, da so gradbeni odpadki, ki nastajajo pri gradnjah, za katere ni potrebno gradbeno dovoljenje, komunalni odpadki. Tako bi lahko nadzor izvajale občinske inšpekcije. Velik problem so namreč posamezniki z manjšimi količinami gradbenih odpadkov, ki jih nočejo iz takih ali drugačnih razlogov oddati ali odpeljati v zbirni center in jih odvržejo v okolje. Po sedANJI ureditvi je namreč za vse, tudi najmanjše količine gradbenih odpadkov, pristojen inšpektor za okolje.

Izstopa tudi problem pogostih vnosov zemeljskega izkopa brez predhodno pridobljenega OVD predvsem na območja kmetijskih zemljišč, ki so hkrati tudi območja Nature 2000 ali so varovana in zavarovana območja, pogosto tudi na priobalna zemljišča vodotokov. Narašča tudi število prijav glede vnašanja zemeljskih izkopov in odpadkov, ki vsebujejo azbest. Pri ravnanju z azbestnimi odpadki se še vedno ugotavlja skrajno malomarno ravnanje fizičnih oseb in popolno neupoštevanje varnostnih meril, izboljšalo pa se je ravnanje družb, ki imajo okoljevarstveno dovoljenje za ravnanje z materiali, ki vsebujejo azbest. V oddaji Tarča na nacionalni TV, decembra 2016, o problematiki azbestnih odpadkov je bila javnosti dana napačna informacija, da inšpektorji za okolje ukrepajo tudi v primerih, ko so azbestno-cementne kritine še vgrajene. V Sloveniji za obstoječe objekte, ki imajo vgrajene izdelke, ki vsebujejo azbest, ni predpisa, ki bi določal njihovo odstranitev. Najverjetneje bi bilo smiselno, da bi država predpisala rok, do katerega morajo biti vse azbestno-cementne kritine odstranjene; predvsem zaradi dejstva, da je minilo 30 ali več let od zadnjih vgraditev in da je zob časa naredil svoje. Ta ukrep bi lahko podprli z ustreznimi spodbudami.

Še vedno se pojavlja problem z razgrajevanjem izrabljenih motornih vozil (IMV). Nezakoniti izvajalci razgradnje IMV predajajo pooblaščenecem za ravnanje z odpadki samo tiste materiale, ki imajo določeno vrednost (pločevina, kovine, barvne kovine), z odpadnimi olji, tekstilnimi oblogami, gumami pa ravna neustrezno ... Inšpektorji pri nadzoru na terenu ugotavljajo, da gre v primeru neustreznega ravnanja z IMV v veliko primerih za ponavljajoče se lokacije, ki so bile že večkrat očiščene, kar kaže med drugim tudi na to, da sistem zbiranja in razgradnje IMV ne deluje v redu.

Problem ostaja izjava o lokaciji motornega vozila po odjavi iz prometa, saj večina teh vozil konča pri nezakonitih izvajalcih razgradnje IMV. Rešitev, ki jo ION predlaga, je uvedba letnega plačila takse za odjavljeno vozilo, dokler se upravni enoti ne predloži potrdila o razgradnji IMV, in FURS-ov intenzivnejši nadzor kršiteljev in njihovih družinskih članov.

Presenetljiva je odločitev upravnega organa druge stopnje v primeru pritožbe družbe Finali Trading, Koper, ki jo prav tako zastopa ena od naših najbolj znanih odvetniških družb, zoper sklep, s katerim je bil zavržen predlog za obročno plačilo kazni v upravni izvršbi (poteka izvršba s prisilo izvršljive in pravnomočne odločbe, s katero je bila odrejena odstranitev nezakonito odloženega zemeljskega izkopa na lokaciji v zgornjem delu doline potoka Pišecec). Upravni organ druge stopnje je pritožbi ugodil in zadevo vrnil inšpektorju v ponovni postopek. V obrazložitvi upravni organ druge stopnje

napotuje na smiselno uporabo določb ZP-1 glede obročnega plačila globe, kar pa je v nasprotju z določbo drugega odstavka 298. člena ZUP o takojšnji izterjavi. Postopek upravne izvršbe namreč določa ZUP in ta nima določbe, ki bi napotila na uporabo ZP-1 za obročno plačilo kazni. Po pridobitvi mnenja MJU je bil predlog za obročno plačilo kazni v upravni izvršbi s sklepom ponovno zavržen. Na izdani sklep se navedena družba ni pritožila. Ker pa je navedena družba s pritožbo uspela, je izdan sklep o priznanju stroškov pravnega zastopanja.

Eden od perečih problemov so zgrajene bioplinarne, ki so predimenzionirane in obratujejo z zmanjšano kapaciteto. Zaradi stečajnih postopkov je vzdrževanje naprav vprašljivo in pogosto nezadostno. Posledice so občasne okoljske nesreče, pri katerih v okolje nekontrolirano izteka digestat, kot je bilo to v bioplinarni v Ormožu. Nadzor je tudi otežen zaradi neprestanih menjav zaposlenih in obstaja tudi sum zavajanja inšpektorjev glede dejanskih vhodnih surovin. Pri nadzoru obratovanja bioplinarn je potekalo sodelovanje s kmetijsko inšpekcijo, veterinarsko inšpekcijo in občinskimi inšpektorji.

Leta 2016 so inšpektorji v skladu z letnim načrtom dela in priporočili Računskega sodišča izvajali nadzor nad industrijskimi odlagališči. Nadzor je bil opravljen na šestnajstih industrijskih odlagališčih, od katerih jih deset ne obratuje več.

5.3.9.3 NADZOR EMISIJ SNOVI IN TOPLOTE V VODE

Inšpektorji so na tem področju opravili 1.150 inšpekcijskih nadzorov in pri tem izrekli 317 inšpekcijskih ukrepov za odpravo neskladnosti in uvedli 50 prekrškovnih postopkov.

Nadzor obremenjevanja okolja z industrijskimi odpadnimi vodami se izvaja v okviru rednega nadzora, na podlagi obvestila Arsa o ugotovitvah obratovalnih monitoringov in na podlagi prijav onesnaženj. Pri večini zavezancev večje neskladnosti z zakonodajo niso bile ugotovljene. Povzročitelji zagotavljajo izvajanje obratovalnega monitoringa in izvajanje ukrepov zmanjševanja emisije. Za obratovanje čistilnih naprav odpadnih vod so sprejeti obratovalni poslovnik in se vodijo dnevnik obratovanja. V primeru ugotovljenih neskladnosti je odrejena njihova obvezna odprava.

Pri nadzoru na področju emisije snovi v vode inšpektorji ugotavljajo, da pri nekaterih zavezancih tehnološke odpadne vode še vedno presegajo predpisane mejne vrednosti, kljub že v preteklosti izdanim inšpekcijskim ukrepom in uvedenim izvršilnim postopkom (npr. Klinični center Ljubljana na nekaj iztokih iz posameznih klinik še vedno ni uskladił emisije snovi v vode).

5.3.9.4 Nadzor urejanja voda in gospodarjenja z njimi

Zaradi nezadostne kadrovske zasedbe ION na področju urejanja voda in gospodarjenja z njimi ne more zagotavljati sistematičnega in načrtovanega inšpekcijskega nadzora. Delo na tem področju je potekalo predvsem na podlagi prijav, izvedli pa smo tudi eno akcijo nadzora posegov v povezavi z nadzorom varstva narave.

Inšpektorji so na področju urejanja voda in gospodarjenja z njimi opravili 621 inšpekcijskih nadzorov in pri tem izrekli 201 inšpekcijski ukrep za odpravo neskladnosti ter uvedli 40 prekrškovnih postopkov.

Tudi leta 2016 je bilo največ prijav, opravljenih pregledov in izdanih ukrepov na področju postopkov v zvezi s poseganjem na vodno in priobalno zemljišče. Ljudje si namreč brez predhodno pridobljenih vodnih soglasij postavijo mostičke, naredijo zaježitve, zacevijo struge vodotokov, nasipavajo vodna in priobalna zemljišča itd.

Predvidoma bi morale do izboljšanja priti z uvedbo vodovarstvenih nadzornikov, kot je to predvideno v 177. členu Zakona o vodah (vodovarstveni nadzor, organiziran pri izvajalcu javne službe urejanja voda). Približno 20 vodovarstvenih nadzornikov je že pridobilo nacionalno poklicno kvalifikacijo, vendar pa do sprejetja manjkajočih aktov v skladu z drugim odstavkom 178. člena in petim odstavkom 180. člena ZV-1 nimajo polnih pooblastil za ukrepanje. Trenutno je stanje tako, da javne službe s področja urejanja voda pri svojih ogledih zaznajo nepravilnosti in jih posredujejo inšpekciji. V tako začetih postopkih, v katerih se najprej ugotavlja zavezanca, je temu v večini primerov izdano opozorilo v skladu s 33. členom ZIN, da priobalno zemljišče vrne v prvotno stanje tako, kot to določi pristojni inšpektor.

Pri izdaji ureditvenih odločb ostaja problem s pridobivanji strokovnih mnenj DRSV po drugem odstavku 175. člena Zakona o vodah, zaradi česar so inšpekcijski postopki nerazumno dolgi.

Dodaten problem so posegi, ki so bili izvedeni pred uveljavitvijo Zakona o vodah leta 2002, kjer mora inšpektor upoštevati takrat veljavno zakonodajo in izdane upravne akte. Evidence upravnih aktov, izdanih po prejšnjih zakonih, pa praviloma ni. Tako je ugotovitev dejanskega stanja dostikrat nemogoča. Po mnenju ION bo potrebna sprememba ZV-1, da bo nadzor tudi nad starejšimi posegi učinkovit.

V postopkih, vodenih v zvezi s poseganjem na vodna in priobalna zemljišča, v katerih je zavezanec javna služba, velja omeniti dejstvo, da javna služba vzdrževalna dela izvaja na podlagi programov – projektov. Navedene programe stroškovno potrdi DRSV, nimajo pa vodnega soglasja niti v obliki klavzule na projektu.

Postopki nadzora vodnih pravic potekajo kontinuirano pri imetnikih koncesij gospodarskega izkoriščanja naplavin reke Soče, Bače in Tolminke. Tehnični nadzor koncesij za gospodarsko izkoriščanje naplavin v imenu koncedenta vodi DRSV, ki na osnovi mnenja podjetja Izvo-R, d. o. o., tudi potrjuje letne programe odvzema, ki jih izdelajo koncesionarji. Glede na to bo nadzor v prihodnje omejen na to, da koncesionarji pri svoji dejavnosti ne bodo več segali izven lokacij koncesij.

Leta 2016 je bilo prav tako kot leto prej veliko število prijav zlasti zaradi neurejenih vodotokov, hiš, ki so bile ogrožene ali poškodovane v poplavi, in zaradi bojazni, da se bo zaradi določenih posegov v vodotok ali nasutij poplavna varnost poslabšala in s tem koga ogrozila. Poleg tega je čedalje več prijav tudi glede odpadkov v ali ob vodotokih in zaradi onesnaženja vodotokov.

Največ prijav s teh področij je na OE Ljubljana.

5.3.9.5 NADZOR BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IN NARAVNIH VREDNOT

Delo na tem področju je potekalo predvsem na podlagi prijav, izvedli pa smo tudi tri akcije nadzora. Podobno kot v prejšnjih letih se zaradi nezadostne kadrovske zasedbe sistematično in načrtovano izvajanje inšpekcijskega nadzora na področju varstva narave ni izvajalo. Na to smo opozorili že v preteklih letnih poročilih, prav tako smo v preteklosti že večkrat izpostavili problematiko naravovarstvene službe, ki še vedno ni zaživela s polnimi pooblastili. Ponovno želimo opozoriti, da se bo lahko le tako vzpostavil celovit sistematični nadzor na tem področju, ki bo dolgoročno prispeval k ohranitvi biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, kot je to določeno v zakonodajnem okviru. Inšpektorji so na področju varstva narave opravili 253 inšpekcijskih nadzorov in pri tem izrekli 66 inšpekcijskih ukrepov in uvedli 10 prekrškovnih postopkov.

Leta 2016 je občutno manj prijav domnevnega odstranjevanja gnezd lastovk, kar je posledica strokovnega posveta z Arsom in ZRSVN – stranke se usmerjajo na pristojne OE ZRSVN, da si pridobijo mnenje po 117. členu ZON.

V sklopu letnega planiranega nadzora odvzema metuljev iz narave je tudi leta 2016 potekalo dogovarjanje med ZRSVN, Policijo in IRSOP. Policija naj bi ION obvestila, ko na omejenem terenu, kjer živijo zaščiteni metulji, zazna delovanje lovcev na metulje. V času paritvene sezone metuljev policija na terenu ni zaznala lova, tako da inšpekciji ni bilo treba ukrepati. V prisotnosti entomologa, zaposlenega na Zavodu za gozdove, je bil na področju Nanosa opravljen celodnevni nadzor odvzema metuljev. V skladu s tretjo alinejo prvega odstavka 33. člena ZIN so bili planinci in druga tam prisotna javnost poučeni, da je vznemirjanje in jemanje prostoživečih živali iz narave brez pridobitve dovoljenja Arsa prepovedano. Kršitev ni bilo ugotovljenih.

Na področju ohranjanja narave je bil dan poudarek nadzoru vožnje v naravi skupaj s policijo ali samostojno. Ugotavljamo, da je največ kršiteljev še vedno voznikov štirikolesnikov ali motorjev za kros, ki pa jih na kraju samem ne moremo ustaviti oz. prepoznati in tako prekrškovnega postopka ni mogoče uvesti. V primeru vožnje z gorskimi kolesi v naravnem okolju (na planinski poti) je bil kršitelj in prekršek ugotovljen preko spletnih strani (profila Facebook). Kršitelju je bilo izdano opozorilo. Problem nadzora vožnje v naravnem okolju, kljub spremembi Zakona o ohranjanju narave, še vedno ni rešen.

Na pobudo ZRSVN je bilo v letu 2016 izvedenih več aktivnosti v zvezi s problematiko nelegalnega odvzema jamskih hroščev iz slovenskih podzemnih jam. V projektu so sodelovale vladne in nevladne organizacije, poleg predstavnikov ZRSVN še predstavniki ION, ARSO, Policije, Jamarske zveze Slovenije, Biotehniške fakultete, Nacionalnega inštituta za biologijo, Inštituta za raziskovanje krasi in Centra za kartografijo favne in flore. Vsak deležnik je predstavil možnosti za ukrepanje in omejitve, na podlagi katerih so bile zasnovane osnovne smernice za delo. Maja 2016 so bili na območju OE Celje opravljeni inšpekcijski pregledi nad stanjem treh podzemnih jam, pri katerih so poleg ION sodelovali še ZRSVN, lokalno jamarsko društvo in policija. Potem je bila junija 2016 v podzemni jami Vračka zijalka na območju Dobroveljske planote pri Vranskem tiskovna konferenca za radijske, televizijske in časopisne medije. Predstavila jim je problematiko krivolova na jamske živali, v sami jami pa so si lahko ogledali tudi nelegalno postavljene pasti. Konec poletja je celjska območna enota ZRSVN pripravila sestanek z župani in jim predstavila omenjeno problematiko in župani so izrazili pripravljenost za pomoč. Problematika je bila septembra 2016 predstavljena tudi na rednem letnem srečanju IMPEL Expert Team on Nature Conservation v Trogirju. Zanimanje zanjo in možnost sodelovanja sta izrazili Hrvaška in Češka. Na sestanku v novembru 2016 je bilo dogovorjeno, da se v redno delo ION leta 2017 vključi akcija nadzora nad nedovoljenim odvzemom jamskih živali iz podzemnih jam, kar je potrdilo in odobrilo vodstvo IRSOP. ZRSVN je na ION že posredoval seznam tipskih jam, ki naj bi jih nadzorovali. V akciji bodo sodelovali vsi inšpektorji, pristojni za izvajanje nadzora na področju narave, poleg nedovoljenega odvzema jamskih živali pa bodo istočasno tudi nadzorovali črna odlagališča v jamah. Glede na to, da na ION ni bilo podanih novih prijav o nedovoljenem odvzemu, lahko ocenimo, da so imele izvedene dejavnosti zaradi medresorskega sodelovanja in medijske odmevnosti dober učinek.

5.3.9.6 NADZOR NAD RAVNANJEM S SNOVMI IN ODPADNIMI SNOVMI, KI TANJŠAJO OZONSKI PLAŠČ

Nadzor nad ravnanjem z ozonom škodljivimi snovmi in fluoriranimi toplogrednimi plini se je izvajal pri upravljalcih nepremične opreme za hlajenje in klimatizacijo in opreme za toplotne črpalke. Izvedenih je bilo 89 inšpekcijskih nadzorov, izdani so bili trije inšpekcijski ukrepi, prekrškovnih postopkov ni bilo uvedenih. Pri zavezancih, pri katerih je bil inšpekcijski nadzor opravljen prvič, so bile ugotovljene

določene nepravilnosti v zvezi z ravnanjem z ozonu škodljivimi snovmi in fluoriranimi ogljikovodiki (vsi zavezanci nimajo prijavljenih naprav, ne vodijo evidence, niso oddali letnega poročila, nimajo opravljenega preverjanja uhajanja itd.).

5.3.9.7 NADZOR GENSKO SPREMENJENIH ORGANIZMOV (GSO) V ZAPRTIH SISTEMIH

V skladu z načrtom dela ION je bilo opravljenih osem rednih inšpekcijskih pregledov nad ravnanjem z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtih sistemih prvega oziroma drugega varnostnega razreda (Inštitut Jožef Stefan, UL, Veterinarska fakulteta – Mestni log, Veterinarska fakulteta – Gerbičeva ulica, UL, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, UL, BF, Oddelek za biologijo, UL, BF, Oddelek za agronomijo, UL, Fakulteta za elektrotehniko, UL, Medicinska fakulteta – Inštitut za biokemijo). V zvezi z ugotovljenimi pomanjkljivostmi je bila izdana ureditvena odločba (zagotoviti izvajanje zadrževalnega ukrepa – delovne površine, ki se jih lahko čisti), oz. so bila izrečena opozorila na zapisniku, ki so jih zavezanci v dogovorjenem roku upoštevali. Najpogostejše ugotovljene pomanjkljivosti so bile povezane z vodenjem dokumentacije (vodenje evidence nadzora izvajanja zadrževalnih ukrepov, vodenje evidence izobraževanja, izdelava pisnih navodil za zunanje osebe, ki izvaja čiščenje, redno preverjanje načrtov za primer nesreče oz. izrednega dogodka) in pomanjkljivim izvajanjem predpisanih zadrževalnih ukrepov (zagotavljanje nadzora nad vektorji – zamrežena okna v laboratoriju). Zavezanci so pomanjkljivosti po izrečenem opozorilu v zapisniku v roku odpravili.

5.3.9.8 NADZOR INDUSTRIJSKEGA ONESNAŽEVANJA IN TVEGANJ

Inšpektorji so skupno opravili 1.888 inšpekcijskih nadzorov, izdali 589 ureditvenih odločb in uvedli 42 prekrškovnih postopkov. Največ nadzorov je bilo opravljenih na področju emisij iz kurilnih naprav, in sicer 678, izdanih je bilo 129 ureditvenih odločb in uvedena dva prekrškovna postopka.

5.3.9.9 NADZOR ZAVEZANCEV, KI MORAJO PRIDOBITI OKOLJEVARSTVENO DOVOLJENJE ZA ONESNAŽEVANJE VEČJEGA OBSEGA (ZAVEZANCI IED)

Inšpektorji so leta 2016 opravili 375 inšpekcijskih nadzorov upravljavcev naprav, ki povzročajo onesnaževanje večjega obsega iz letnega načrta dela. Izdali so 152 ureditvenih odločb in uvedli 14 prekrškovnih postopkov. Pri večini je bil opravljen en celovit inšpekcijski pregled, pri posameznih napravah je bilo treba opraviti izredne inšpekcijske preglede kot posledico prijav oziroma glede na prejeta obvestila Arsa o vodenju postopka za spremembo OVD.

5.3.9.10 NADZOR NAD OBRATI TVEGANJA ZA OKOLJE (OBRATI SEVESO)

ION je skladno z zahtevo iz četrtega odstavka 156. člena ZVO-1 in s programom nadzora v koledarskem letu 2016 pregledala vse v načrtu določene obrate tveganja za okolje. Skupaj je bilo leta 2016 pregledanih 31 obratov večjega tveganja za okolje in 11 obratov manjšega tveganja za okolje.

Leta 2016 se je nadzor nad obrati večjega tveganja izvajal po naslednjih področjih:

1. preverjanje količin in lastnosti prisotnih nevarnih snovi (ali je v obratu v preteklem letu prišlo do večjih sprememb v proizvodnji – v postopkih in napravah – in/ali v količini ali lastnostih prisotnih nevarnih snovi) in o stanju glede pridobitve OVD;
2. vzdrževanje varnostnih naprav.

Pri nadzoru obratov večjega tveganja so inšpektorji izdali eno opozorilo (v obratu del niso vpisovali v obratovalni dnevnik) in izdali eno ureditveno odločbo, ker pretakanje goriva ni bilo usklajeno z varnostnim poročilom. Kontrolni pregled, ali so obveznosti iz odločbe izpolnili, sledi v letu 2017.

Obrate manjšega tveganja za okolje so nadzorovali po naslednjih področjih:

1. podatki o obratu in upravljavcu obrata;

2. zasnova preprečevanja večjih nesreč in zasnova tveganja za okolje.

Inšpektorji so pri nadzoru obratov manjšega tveganja izdali eno opozorilo (izdelava manjkajočih pisnih navodil za delo) in dve zadevi odstopili Inšpektoratu RS za infrastrukturo, Inšpekciji za energetiko in rudarstvo, ker so ugotovili nepravilnosti na področju električne napeljave

Leta 2016 je bila sprejeta nova Uredba o preprečevanju večjih nesreč, ki je na novo opredelila vrste obratov. Bistvenih zahtev za obrate večjega tveganja v novi uredbi ni, bo pa treba v letu 2017 uskladiti sporočilo za javnost o varnostnih ukrepih.

Leta 2016 ni bilo v obratih večjega tveganja nobene nesreče z nevarnimi snovmi, o kateri bi bilo treba poročati Evropski komisiji.

5.3.9.11 NADZOR NAD EMISIJAMI SNOVI V ZRAK IZ NEPREMIČNIH VIROV ONESNAŽEVANJA

V postopkih nadzora večjih povzročiteljev emisij snovi v zrak pri večini zavezancev večje neskladnosti z zakonodajo niso bile ugotovljene. Povzročitelji zagotavljajo izvajanje obratovalnega monitoringa in izvajanje ukrepov zmanjševanja emisije.

5.3.9.12 NADZOR NAD EMISIJAMI IZ MALIH KURILNIH NAPRAV

Število prijav je na tem področju leta 2016 upadlo. Prijave so se še vedno najpogosteje nanašale na onemogočanje opravljanja dimnikarskih storitev. Poleg teh prijav jih je bilo tudi nekaj glede suma o kurjenju nedovoljenih goriv. Dimnikarskim službam so bile podane zahteve za izvedbo izrednih pregledov, na katerih pa nedovoljenih goriv niso ugotovili.

5.3.9.13 NADZOR NAD OBREMENJEVANJEM S HRUPOM IZ INDUSTRIJSKIH IN DRUGIH OBRATOV

Inšpektorji so na tem področju opravili 755 nadzorov in odredili 113 ukrepov za odpravo neskladnosti ter uvedli tri prekrškovne postopke.

Nadzor nad obremenjevanjem s hrupom je bil opravljen v okviru rednih inšpekcijskih pregledov in na podlagi prijav. Na tem področju dela je največji problem izvajanje dejavnosti v strnjenih delih naselij, predvsem zaradi sebičnega odnosa posameznikov, ki zasledujejo le lastni interes.

Najpogosteje ugotovljena neskladnost je neredno izvajanje predpisanega monitoringa in neizvajanje obveznega poročanja.

Prav tako so še vedno pogoste prijave gostinskih obratov z živo ali predvajano glasbo, predvsem pa prijave hrupnih prireditev, kar pa ni predmet neposrednega nadzora inšpekcije za okolje, temveč občinske inšpekcije.

5.3.9.14 NADZOR NAD ELEKTROMAGNETNIM SEVANJEM IN SVETLOBNIM ONESNAŽEVANJEM

Skupno so inšpektorji na obeh področjih sevanja opravili 76 nadzorov, v katerih so odredili osem inšpekcijskih ukrepov. Prekrškovnih postopkov na tem področju ni bilo uvedenih.

Nadzor se je na obeh področjih izvajal na podlagi prejetih prijav in v okviru celovitih rednih pregledov naprav LED in večjih trgovskih središč.

5.4 AKCIJE NADZORA 2016

5.4.1 AKCIJA NADZORA ODLAGALIŠČ 2016

Akcija nadzora odlagališč 2016 – odlaganje obdelanih komunalnih odpadkov po postopku D8 (biološka obdelava, ki ni določena drugje, pri kateri nastanejo končne spojine ali mešanice, ki se odstranjujejo s katerim koli od postopkov, označenih z D1–D12) in D9 (fizikalno-kemična obdelava, ki ni določena drugje, pri kateri nastanejo končne spojine ali mešanice, ki se odstranjujejo s katerim koli od postopkov, označenih z D1–D12, npr. izparevanje, sušenje, kalcinacija itd.)

Januarja 2016 je ION izvedla akcijo nadzora odlaganja obdelanih mešanih komunalnih odpadkov (MKO) po določbah 6. člena Uredbe o odlagališčih odpadkov (Ur. list RS št. 10/14, 54/15). Namen akcije je bil preveriti, ali se na odlagališčih po 1. januarju 2016 odlagajo odpadki, obdelani po postopku D8 in D9, ter če so upravljavci centrov za ravnanje s komunalnimi odpadki zagotovili izdelavo ocene odpadkov.

V akcijo je bilo zajetih štirinajst odlagališč z veljavnim okoljevarstvenim dovoljenjem za odlaganje. Ugotovljeno je bilo, da na šestih odlagališčih (Globoko Trebnje, Leskovec Novo Mesto, Pragersko Slovenska Bistrica, Puconci, Bukovžlak Celje, Zmes) odlagajo odpadke, ki so bili pred tem obdelani po postopkih D9 in D8.

Na odlagališču Unično so odlagali odpadke, za katere je bila ugotovljena nepravilnost pri obdelavi odpadkov. Za to odlagališče je bila z odločbo odrejena prepoved odlaganja odpadkov, kar je zavezanec spoštoval. Uveden je bil tudi prekrškovni postopek.

Na sedmih odlagališčih (Barje Ljubljana, Dobrava Ormož, Kovor Tržič, Mala Mežakla Jesenice, Sežana, Špaja Dolina, Cero Gajke) odpadkov ne odlagajo, ker:

- je okoljevarstveno dovoljenje prenehalo veljati 31. decembra 2015 ali
- obdelava mešanih komunalnih odpadkov poteka samo po postopku D9, tj. mehanska obdelava (postopek pridobivanja OVD za D8 poteka), in po obdelavi odpadke začasno skladišči na centru za obdelavo odpadkov.

5.4.2 AKCIJA NADZORA NAD IZVAJALCI OBDELAVE KOMUNALNIH ODPADKOV

ION je marca in aprila 2016 izvedla koordinirano akcijo nadzora pri vseh izvajalcih obdelave mešanih komunalnih odpadkov (MKO) na območju RS Slovenije, in sicer na podlagi določb Zakona o varstvu okolja (ZVO-1), podrejenih predpisov in dovoljenj, izdanih na njegovi podlagi. Namen akcije je bil izvedba poenotenga in sočasnega nadzora nad vsemi izvajalci obdelave komunalnih odpadkov na območju RS. V akciji so nadzorovali izpolnjevanje zahtev iz okoljevarstvenih dovoljenj, Uredbe o odpadkih in Uredbe o odlagališčih odpadkov, da bi zagotovili izvajanje predpisanih zahtev in s tem dosegli cilje, zastavljene z ZVO-1. Pri nadzoru je bil poudarek na preverjanju ustreznosti oddaje posameznih frakcij odpadkov, ki nastanejo po obdelavi MKO. Nadzor je bil opravljen pri vseh upravljavcih Centrov za ravnanje s komunalnimi odpadki (CERO), ki so registrirani za obdelavo po postopkih D8 (biološka obdelava, ki ni določena drugje; pri njej nastanejo končne spojine ali mešanice, ki se odstranjujejo s katerim koli od postopkov, označenih z D1–D12) in D9 (fizikalno-kemična obdelava, ki ni določena drugje, pri kateri nastanejo končne spojine ali mešanice, ki se

odstranjujejo s katerim koli od postopkov, označenih z D1–D12 (npr. izparevanje, sušenje, kalcinacija itd.) ter drugih izvajalci obdelave MKO, ki so registrirani za druge postopke obdelave (npr. D13 (spajanje ali mešanje pred izvajanjem katerega koli od postopkov, označenih z D1–D12), D15 (skladiščenje do katerega koli od postopkov, označenih z D1–D14 (razen začasnega skladiščenja, do zbiranja na mestu nastanka odpadkov)).

V nadzor je bilo vključenih štirinajst zavezancev (sedem CERO, sedem drugih izvajalcev obdelave). Pri treh zavezancih so bile ugotovljene nepravilnosti (neprimerno skladiščenje, pretečen OVD za obdelavo), zaradi katerih so bili izrečeni inšpekcijski ukrepi (dve ureditveni odločbi, eno opozorilo) in v dveh primerih sta bila uvedena prekrškovna postopka. Pri nadzoru ravnanja z odpadki, nastalimi po obdelavi, je bilo ugotovljeno, da CERO nastale frakcije odpadkov oddaja pooblaščenim prevzemnikom v nadaljnje ravnanje (energetska izraba, predelava), preostanek, odpadek 20 03 01 (mešani komunalni odpadki), pa odstranjuje z odlaganjem. Pri drugih izvajalci obdelave je bilo ugotovljeno, da frakcije odpadkov po opravljenih postopkih obdelave (npr. D13, D15, R12 (izmenjava odpadkov za predelavo s katerim koli od postopkov, označenih z R1–R11), R13 (skladiščenje odpadkov do katerega koli od postopkov, označenih z R1–R12, razen začasnega skladiščenja, do zbiranja na mestu nastanka odpadkov)) predhodno skladiščijo ali oddajajo drugim izvajalcem obdelave v Sloveniji ali s čezmejnimi pošiljkami pošiljajo na obdelavo v tujino (energetska izraba).

5.4.3 AKCIJA NADZORA NAD ODPADNO EMBALAŽO

Marca in aprila 2016 je bila izvedena akcija nadzora ravnanja z odpadno embalažo. Akcija nadzora se je izvajala pri izvajalci javnih služb zbiranja komunalnih odpadkov (v nadaljevanju: IJS) in pri zavezancih, ki dajejo oziroma uvažajo embalažo na slovenski trg. Osnovni cilj akcije leta 2016, ki je potekala pri vseh IJS, je bil preveriti izpolnjevanje obveznosti ravnanja z odpadno embalažo, s poudarkom na ravnanju s komunalno odpadno embalažo (v nadaljevanju KOE), in sicer načina zbiranja KOE po frakcijah in sortiranja.

Pri zavezancih, ki dajejo ali uvažajo embalažo na slovenski trg, in uporabnikih, pri katerih nastaja odpadna embalaža, ki ni komunalni odpadek (v nadaljevanju NKOE), pa je bil namen preveriti količino dane oziroma uvožene embalaže na slovenski trg, nastale odpadne embalaže, ravnanje z odpadno embalažo in poročanje.

V sklopu nadzora IJS je bilo pregledanih 59 IJS zbiranja komunalnih odpadkov. Glede načina zbiranja komunalne odpadne embalaže, ki nastaja v gospodinjstvih, smo ugotavili, da 41 IJS zbira samo dve ločeno zbrani frakciji, to je odpadno embalažo iz **papirja, kartona** in **stekleno embalažo**, druge frakcije (plastična, iz sestavljenih materialov in kovinska embalaža) se zbira skupaj kot mešana embalaža. Deset IJS zbira štiri ločene frakcije, trije IJS zbira tri ločene frakcije, pet IJS pa zbira vso komunalno odpadno embalažo kot mešano embalažo (ne ločuje frakcij) – v vseh petih primerih izvaja sortiranje zbrane mešane embalaže na ločene frakcije IJS obdelave komunalnih odpadkov.

IJS imajo urejeno zbiranje odpadne embalaže od vrat do vrat, v zbiralnicah ločenih frakcij in v zbirnih centrih. Zbrano mešano embalažo IJS zbiranja predajajo v šestih primerih IJS obdelave komunalnih odpadkov, v 49 primerih imajo glede sortiranja sklenjene pogodbe, dogovore z Družbami za ravnanje z odpadno embalažo (DROE), ki zanje izvajajo ločevanje mešane embalaže, v štirih primerih IJS zbiranja sortirajo mešano embalažo drugi pogodbeniki.

Pri štirih IJS je bilo ugotovljeno kopičenje mešane komunalne odpadne embalaže, en IJS pa nima sklenjenih pogodb z DROE. Med akcijo so bile IJS izdane štiri inšpekcijske odločbe in opozorilo po ZIN.

V okviru akcije je bilo pregledanih tudi 58 pravnih oseb, ki dajejo ali uvažajo embalažo na slovenski trg, in uporabnikov, pri katerih odpadna embalaža, ki ni komunalni odpadki, nastaja. Enaindvajset pravnih oseb daje embalažo na slovenski trg kot končni uporabniki uvoženega blaga iz tujine, 32 jih je embalerjev, dve pravni osebi sta pridobiteljici embalaže, ena pravna oseba je izdelovalec embalaže, dve pravni osebi pa ne dajeta ali uvažata embalaže na slovenski trg.

Od pregledanih 58 zavezancev je 58 odstotkov takih, ki dajo na slovenski trg več kot 15 ton embalaže letno, 21 odstotkov takih, ki je dajo na slovenski trg manj kot 15 ton in več kot 5 ton letno ter 21 odstotkov takih, ki dajo na slovenski trg manj kot 5 ton embalaže.

Za 40 zavezancev so obveznost ravnanja z odpadno embalažo prevzele DROE, 17 zavezancev predaja odpadno embalažo pooblaščenecem za ravnanje z odpadki v skladu z Uredbo o odpadkih (na slovenski trg dajo manj kot 15 ton odpadne embalaže na leto), eden pa IJS.

DROE kvartalno poroča 67 odstotkov pregledanih zavezancev, devet odstotkov jih daje izjavo na ARSO (manj kot 15 ton in več kot 5 ton letno), 19 odstotkov jih poroča v sklopu letnih poročil o nastajanju odpadkov v proizvodni in storitveni dejavnosti v skladu z Uredbo o odpadkih, pet odstotkov zavezancev pa o odpadni embalaži ne poroča.

V sklopu akcije nadzora je bilo izrečenih šest opozoril po ZIN, tri odločbe po ZVO in eno opozorilo po ZP-1.

5.4.4 AKCIJE NADZOROV POŠILJANJA ODPADKOV ČEZ MEJE

Na področju pošiljanja odpadkov je ION v sodelovanju s FURS in Policijo ter Arsom kot pristojnim organom leta 2016 izvedla šestnajst skupnih akcij nadzora. Akcije so potekale v okviru projekta IMPEL Enforcement Actions, v katerem Slovenija aktivno sodeluje.

Leta 2016 so bile izvedene naslednje akcije:

- 3. 3. 2016: pristanišče Luka Koper;
- 17. 3. 2016: mejni prehod Obrežje;
- 6. 4. 2016: mejni prehod Dolga Vas;
- 10. 5. 2016: AC počivališče Lukovica (avtocesta Ljubljana–Maribor);
- 26. 5. 2016: AC počivališče Podsmreka;
- 6. 6. 2016: AC počivališče Studenec;
- 15.–17. 6. 2016: pristanišče Luka Koper (3 dnevi);
- 5. 7. 2016: AC počivališče Voklo;
- 9. 8. 2016: počivališče Šempas;
- 14. 9. 2016: mejni prehod Pince (počivališče Dolinsko);
- 29. 9. 2016: mejni prehod Šentilj;
- 11. 10. 2016: počivališče Šempas;
- 19. 10. 2016: AC počivališče Lukovica (avtocesta Ljubljana–Maribor);
- 23. 11. 2016: železniška ranžirna postaja Zalog pri Ljubljani.

Akcije so potekale skladno z dogovori z drugimi predstavniki nadzornih organov in pristojnega organa. Akcije na avtocestnih počivališčih so potekale z izločanjem tovornih vozil iz prometa oz. s preusmeritvijo prometa tovornih vozil čez počivališča. Na mejnih prehodih Pince in Dolga vas je bil nadzor izveden v sodelovanju s predstavniki madžarskega inšpektorata. Na mejnem prehodu Obrežje so v nadzoru sodelovali predstavniki hrvaškega inšpektorata, na mejnem prehodu Šentilj pa je bil

izveden skupni nadzor s predstavniki avstrijskega ministrstva za okolje. Glede na izkušnje iz preteklosti so akcije na posameznih lokacijah potekale krajši čas. Poleg nadzora pošiljanja odpadkov so drugi nadzorni organi izvajali tudi nadzor cestnoprometnih predpisov, carinskih predpisov in drugih predpisov iz njihove pristojnosti.

V okviru akcij je bilo zaustavljenih 819 tovornih vozil in kontejnerjev, od katerih so v 78 primerih prevažali odpadke čez mejo. Nadzorni organi so opravili 606 dokumentarnih kontrol in 213 fizičnih pregledov pošiljk. Pri pošiljkah čez mejo je bila ugotovljena ena nezakonita pošiljka odpadkov in sicer pri nadzoru na mejnem prehodu Obrežje. Pošiljko odpadnega železa je sicer spremljal pravilno izpolnjen dokument, pri pregledu pa so ugotovili, da prevažajo tudi onesnažene odpadke. V skladu z dogovorom s hrvaškimi kolegi je bila pošiljka zavrnjena na hrvaško stran, kjer je bil opravljen pregled pošiljke na mestu natovarjanja.

V nadzorih je bilo ugotovljenih nekaj primerov pomanjkljivega izpolnjevanja spremne dokumentacije, predvsem dokumenta iz priloge VII Uredbe 1013/2006.

V okviru akcij nadzora pošiljanja odpadkov čez mejo so nadzorni organi kontrolirali tudi pošiljke odpadkov znotraj R Slovenije. Nadzorni organi ugotavljajo, da je zato, ker spremljajoča dokumentacija za prevoz nenevarnih odpadkov znotraj Slovenije ni predpisana, zelo težko nadzirati pošiljanje (premeščanje) odpadkov. Običajno te prevoze odpadkov spremljajo tehtalni listi oziroma dobavnice ali pa je prevoz odpadkov opravljen brez vsake dokumentacije.

Odpadki, ki so bili v okviru akcij nadzora najpogosteje obravnavani:

- odpadne kovine;
- odpadna plastika;
- odpadni papir;
- odpadki iz mehanske obdelave odpadkov.

Poleg tega so inšpektorji opravili tudi večje število inšpekcijskih pregledov v podjetjih.

Konec leta je bila sprejeta nova Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o pošiljkah odpadkov, ki je naloge pristojnega organa, ki jih je do tedaj izvajal Arso, prenesla na inšpektorat. Poleg tega so bile na novo dodeljene naloge nadzornim organom (inšpektorat, FURS in Policija) ter določene prekrškovne določbe in globe za prekrške.

5.4.5 AKCIJA NADZORA ODVAJANJA KOMUNALNIH ODPADNIH VODA PO JAVNI KANALIZACIJI – OPREMLJENOST AGLOMERACIJ 2015–2018

Inšpekcija za okolje in naravo v okviru svojih pristojnosti nadzoruje izvajanje določb Zakona o varstvu okolja in Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode, ki se nanašajo na zagotavljanje opremljenosti aglomeracij oz. območij poselitve.

Zagotavljanje odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v skladu s predpisi je na področju varstva voda pred onesnaženjem eden od ključnih mehanizmov za doseganje ciljev Nacionalnega programa varstva okolja.

Zahteve in roki na področju odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v nacionalnih predpisih so za aglomeracije, večje od 2000 populacijskih ekvivalentov (v nadaljevanju: PE), skladne z zahtevami pravnega reda Evropske unije. Ključne zahteve določa Direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode (91/271/EGS), roki za doseganje skladnosti z zahtevami predmetne direktive pa so določeni za Slovenijo v aktu o pogojih pristopa in prilagoditvah pogodb, na katerih temelji Evropska unija.

Akcijo nadzora odvajanja komunalnih odpadnih voda po javni kanalizaciji – opremljenost aglomeracij (v nadaljevanju: akcija nadzora) zajema nadzor občin nad zagotavljanjem opremljenosti aglomeracij, za katere je prilagoditveni rok po Uredbi že potekel, z javnim kanalizacijskim omrežjem.

ION je začel sistematično izvajati nadzor na tem področju že leta 2015 in ga bo zaradi obsežnosti izvajal postopoma do 2018. Izvedel se bo nadzor vseh aglomeracij, večjih od 2000 PE iz Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (novelacija za obdobje od leta 2005 do leta 2017; v nadaljevanju: OP KOV). V akcijo nadzora niso vključena območja poselitve, ki so obremenjena med 50 in 2000 PE ter z gostoto obremenjenosti več kot 20 PE/ha, ter z več kot 10 PE/ha na območjih s posebnimi zahtevami, za katere roki za zagotavljanje opremljenosti še niso potekli.

Inšpektorji v nadzoru od izvajalca javne službe odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih vod na območju pristojne občine in od občine pridobijo zlasti podatke o doseženih oskrbovalnih standardih. V primerih, ko posamezna občina do predpisanega roka ni zagotovila odvajanja komunalnih odpadnih vod po javni kanalizaciji na celotnem območju aglomeracije, v skladu z zakonodajo inšpektor izda občini ureditveno odločbo, da za dele aglomeracije, kjer odvajanja še ni zagotovila, to zagotovi do odrejenega roka.

Če upoštevamo, da je gradnja kanalizacijskega omrežja na celotnem območju določene aglomeracije zahteven projekt, lahko inšpektor kot prvi ukrep za odpravo kršitve predpisa odredi pripravo programa za gradnjo kanalizacijskega omrežja. V naslednjih dopolnilnih odločbah pa bo na osnovi programa graditve kanalizacijskega omrežja odredil graditev samega kanalizacijskega omrežja in s tem dokončno odpravil kršitve predpisov.

Pri določitvi roka za izvršitev obveznosti inšpektorji upoštevajo vsa dejstva in okoliščine, ki jih v ugotovitvenem postopku zberejo, pri čemer upoštevajo resnost kršitve, njene posledice za javni interes in okoliščine, od katerih je odvisno, v kolikšnem času lahko zavezanec – občina ob dolžni skrbnosti nepravilnosti odpravi.

V letih 2015 in 2016 je bil opravljen nadzor 46 aglomeracij od skupno 158. Prednostno so inšpektorji obravnavali aglomeracije, ki jim je prilagoditveni rok potekel že 31. decembra 2008 oz. 31. decembra 2010 in aglomeracije, za katere se zahteva terciarno čiščenje, in aglomeracije, ki ležijo na občutljivem območju, vendar se zahteva ustrezno čiščenje.

Od 46 aglomeracij jih je v celoti izpolnjevalo standarde opremljenosti, določene v 19. členu Uredbe, enajst, v primerih treh aglomeracij pa so inšpektorji že izdali odločbo za pripravo programa gradnje kanalizacijskega omrežja, na podlagi katerega se nato odredi gradnjo samega kanalizacijskega omrežja. Za 19 aglomeracij so inšpektorji že izdali odločbe za gradnjo kanalizacijskega omrežja. V odločbah za gradnjo manjkajočega kanalizacijskega omrežja so inšpektorji, upoštevajoč dejstva in okoliščine, ocenili, v kolikšnem času lahko občine realno zagotovijo gradnjo, in glede na to postavili roke za izpolnitev v čas od leta 2017 do 2021. V nadzoru so inšpektorji pri veliki večini kršitev ugotovili, da manjka manj kot pet odstotkov pokritosti/opremljenosti z javno kanalizacijo in le v nekaj primerih je šlo za večja odstopanja.

Nadzor nad preostalimi zavezanci bo opravljen v letih 2017 in 2018.

5.4.6 AKCIJA NADZORA MALIH HIDROELEKTRARN (MHE)

Inšpekcija za okolje in naravo je v obdobju od junija do septembra 2016 izvedla akcijo nadzora malih hidroelektrarn (MHE). V akcijo nadzora, ki so jo izvedli v dveh sklopih zavezancev, je bilo zajetih 28 MHE. Glede na ugotovitve inšpekcija ocenjuje, da je stopnja neskladnosti na področju MHE še precej visoka, zato bo nadaljevala nadzor na tem področju v skladu s prioritetami in zmogljivostmi.

Preverjanje MHE, ki prodajajo elektriko

Izveden je bil nadzor nad sedmimi zavezanci, ki naj bi domnevno prodajali elektriko iz MHE kot obnovljiv vir energije (OVE), pri čemer naj ne bi imeli pridobljene vodne pravice. Ugotovljeno je bilo, da:

- ima en zavezanec pridobljeno koncesijo za rabo vode za MHE,
- je en zavezanec vodno dovoljenje pridobil oktobra 2016,
- je bila enemu zavezancu vodna pravica zaradi njenega neizvajanja odvzeta že leta 2013 in MHE tudi ne obratuje,
- v dveh primerih MHE nimata vodne pravice in tudi ne obratujeta;
- sta v dveh primerih zavezanca uporabljala vodo za MHE brez vodnega dovoljenja. Inšpekcija je izdala odločbi o prepovedi rabe.

V zadnjih dveh primerih sta bila uvedena tudi prekrškovna postopka zaradi rabe vode brez vodnega dovoljenja. Inšpekcija je o kršitvah teh dveh zavezancev obvestila Agencijo za energijo, da ukrepa v skladu z Uredbo o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije. Ta določa, da proizvodne naprave OVE, ki izkoriščajo energetski potencial vodotokov, lahko prejmejo podporo le za količino električne energije, ki je proizvedena z zagotavljanjem ekološko sprejemljivega pretoka (ESP). Če proizvodna naprava OVE ne upošteva zagotavljanja ESP, se odločba o dodelitvi podpore razveljavi, pogodba o zagotavljanju podpore pa preneha veljati. Taka proizvodna naprava OVE ni upravičena do ponovne pridobitve odločbe o dodelitvi podpore. Po mnenju inšpekcije je delovanje MHE v primeru, da vodno dovoljenje ni pridobljeno, v celoti nelegalno, torej tudi v delu, ki se nanaša na zagotavljanje ESP.

Preverjanje skladnosti delovanja MHE

Namen akcije je bil tudi preveriti, ali zavezanci, ki imajo pridobljeno vodno pravico za MHE, upoštevajo zahteve zakonodaje in vodnih dovoljenj. Nadzor je bil usmerjen zlasti na izvajanje obveznosti: plačevanje vodnega povračila in plačila za vodno pravico; namestitev merilne naprave za meritev odvzema vode; pripravo poslovnika in zagotavljanje ESP. V tem sklopu akcije je bilo vključenih 21 MHE. Najbolj urejeni so zavezanci na področju obveznosti plačila vodnega povračila, kjer je kar 17 zavezancev ravnalo v skladu z zahtevami, v enem primeru pa je bilo zaradi zamude pri vložitvi napovedi za vodno povračilo izrečeno opozorilo. Pri preveritvi obveznosti spremljanja količin odvzete vode z merilno napravo je bilo v treh primerih z inšpekcijsko odločbo naloženo, da morajo zavezanci to zahtevo izpolniti, v enem primeru postopek še poteka.

Inšpektorji so v nadzoru preverjali tudi, ali imajo zavezanci poslovniki za obratovanje in vzdrževanje vodnega objekta ali naprave in ali so v njem opredelili izvajanje pogojev, določenih v vodnem dovoljenju ali koncesiji. Pogoji se nanašajo na varstvo voda in ohranjanje naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ali so podrobneje določili način obratovanja posameznega objekta in naprave, vključno z načinom obratovanja v primeru visokih voda, in ali so opisali način spremljanja ESP. V vseh zahtevah, ki se nanašajo na poslovnik, je bilo skladnih osem zavezancev. V devetih primerih so inšpektorji izrekli ukrep za ureditev neskladnosti in v štirih primerih so zavezanci neskladnosti že odpravili.

V nadzoru je bilo ugotovljeno, da je štirinajst zavezancev skladnih z zahtevami, ki se nanašajo na zagotavljanje ESP. V dveh primerih sta zavezanca vlogo za vodno soglasje na Direkcijo RS za vode oddala takoj po obisku inšpektorja, v dveh primerih je bilo zaradi zamude pri vložitvi vloge za vodno soglasje izrečeno opozorilo in v treh primerih je bilo odrejeno z odločbo, da morajo zavezanci oddati vlogo za vodno soglasje.

5.4.7 AKCIJA NADZORA ŽIVALSKIH VRTOV (KONVENCIJA CITES)

Inšpekcija za okolje in naravo je v obdobju od maja do oktobra 2016 izvedla akcijo nadzora nad živalskimi vrtovi ali živalskim vrtovom podobnimi prostori.

Živalski vrt in živalskemu vrtu podoben prostor je prostor, kjer zadržujejo živali v ujetništvu z namenom, da bi jih prikazovali javnosti. Pravna ali fizična oseba, ki želi zadrževati živali v ujetništvu z namenom, da bi jih prikazovala javnosti v živalskem vrtu ali živalskemu vrtu podobnem prostoru, mora pridobiti dovoljenje ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave.

Pri vsakem zavezancu so inšpektorji opravili nadzor nad najmanj dvema vrstama živali, pri čemer so prednostno izbirali vrste sesalcev, če so bile prisotne. Za izbrane živali so preverili ustreznost bivalnih razmer, izvajanje ukrepov za preprečevanje pobega, način pridobitve živali in posedovanje ustrezne dokumentacije o pridobitvi osebkov.

V nadzor je bilo zajetih osem zavezancev, pri katerih so nadzor opravili nad sedemnajstimi vrstami živali. Pri petih zavezancih kršitev ni bilo odkritih.

V enem primeru je bila zavezancu izdana inšpekcijska odločba zaradi neustreznih bivalnih razmer za polarnega volka in rjavega medveda in za postavitev zunanje ograje. V enem primeru je bila izdana odločba zaradi neustreznih bivalnih razmer za zeleno vodno agamo in v enem primeru je bilo izrečeno opozorilo zaradi neustreznega vodenja evidence za nosatega medveda.

V nadzoru je bilo ugotovljeno tudi, da nekateri zavezanci bivalne razmere postopoma izboljšujejo, tako da za nekatere vrste tudi bistveno presegajo minimalne standarde.

5.4.8 AKCIJA NADZORA HABITATNIH TIPOV MOKRIŠČ

Inšpekcija za okolje in naravo je v obdobju od maja do septembra 2016 izvedla akcijo nadzora nad mokrišči. Mokrišča so v svetovnem in evropskem merilu podcenjeni in pretirano izkoriščani ekosistemi. Tudi v Sloveniji so mokrišča med najbolj ogroženimi naravnimi habitati. Kljub temu, da so številna in raznovrstna, so po naravi navadno majhna in zato toliko bolj občutljiva za spremembe.

Osnovni cilj akcije je bil nadzor nad stanjem mokrišč v Sloveniji in prepoznavanje najbolj pogostih kršitev. V akcijo so bila vključena mokrišča, ki so območja Nature 2000 in za katera so v Programu upravljanja območij Natura 2000 opredeljeni podrobnejši varstveni cilji. Ti so bili predmet inšpekcijskega nadzora (npr. da se na območju ne sme odvzemati proda, ne sme požigati trstičja in druge obvodne vegetacije ali da mora biti zagotovljen zadosten pretok vode). V akcijo pa so bili vključeni tudi nekateri zavezanci, ki so za izvedbo posega na mokriščih pridobili strokovno mnenje Zavoda RS za varstvo narave (v nadaljevanju: ZRSVN) s pogoji, ali jim je bilo izdano negativno mnenje. Predmet nadzora v teh primerih je bila preveritev spoštovanja zavrnitve oz. pogojev izvedbe posega.

Nadzor je bil izveden na območju trinajstih mokrišč oz. vodnih ekosistemov, in sicer: Črete, Murska šuma, mrtvice Mure, Petišovci – rastišče vodne škarjice, Lubnik, Ljubljansko barje, Sajevec, Sotla s pritoki, Dolina Vipave, Biljenški glinokop in Dolina Reke. V sedmih primerih kršitev niso odkrili.

Ugotovljene kršitve:

- zavezanec je na območju naravne vrednote, ki je tudi območje Nature 2000, brez naravovarstvenega soglasja (v nadaljevanju: NS) postavil klopi, zasadil sadno drevje in tujerodno rastlinsko vrsto, kar bo vse moral odstraniti;
- proti štirim kršiteljem so uvedeni prekrškovni postopki zaradi vznemirjanja zavarovanih vrst živali;
- zavezanec je na priobalni pas mokrice nasadil 20 rastlin invazivne vrste navadne robinije, ki jih je po opozorilu inšpektorice takoj odstranil;
- zavezanec je na območju Nature 2000 v nasprotju z NS postavil ograjo, ki jo bo moral odstraniti. Zavezancu je bila zaradi kršitve že izrečena globa, ki jo je poravnal;
- v enem primeru so bili na območju Nature 2000 odkriti gradbeni odpadki in zavezancu izrečeno opozorilo, da jih mora odstraniti. Prav tako teče postopek odstranitve odpadkov na eni naravni vrednoti;
- zavezanec je zgradil stanovanjsko stavbo, za katero je pridobil pravnomočno gradbeno dovoljenje. Pridobil je tudi naravovarstvene pogoje, ne pa tudi NS, zato je bil uveden prekrškovni postopek;

V enem primeru je bil uveden prekrškovni postopek, ker si zavezanec ni pridobil dovoljenja za poseg v naravo.

5.4.9 AKCIJA NADZORA POSEGOV NA PODLAGI ZVO-1, ZON IN ZV-1

Inšpekcija za okolje in naravo je v obdobju od junija do decembra 2016 izvedla akcijo nadzora posegov v okolje. Akcija je bila usmerjena v preverjanje skladnosti posegov na območjih z naravovarstvenim statusom, ki posegajo tudi na vodna, priobalna ali poplavna zemljišča, z določbami zakonodaje in s pogoji in omejitvami izdanih upravnih aktov. Nadzor se je izvajal na podlagi Zakona o varstvu okolja, Zakona o vodah in Zakona o ohranjanju narave.

Z akcijo smo želeli preveriti, ali so zavezanci, ki izvajajo posege, pridobili vse zahtevane upravne akte in ali upoštevajo pogoje, ki so v teh aktih predpisani. V akcijo so bili vključeni predvsem zavezanci, ki so nosilci okoljevarstvenih soglasij (v nadaljevanju: OVS) in naravovarstvenih soglasij (v nadaljevanju: NS), v katerih imajo navedene pogoje za izvedbo posega s področja voda in/ali narave.

Posegi, ki so jih inšpektorji nadzorovali, so bili gradnja, rekonstrukcija, obnova, razširitve ipd. avtoceste, vodnogospodarskih ureditev, daljnovoda, namakalnega sistema, tekaške proge, vodnega zbiralnika, vodovoda, transformatorske postaje, HE, MHE, sprehajalne poti, rastlinjaka idr.

Inšpektorji so v okviru akcije skupno izvedli nadzor nad 26 zavezanci in pregledali 36 aktov (deset vodnih soglasij, deset okoljevarstvenih soglasij, devet naravovarstvenih soglasij, šest naravovarstvenih pogojev in eno zavrnilno odločbo za naravovarstveno soglasje). V šestih primerih, so ugotovili, da se poseg še ni začel izvajati.

Pri nadzoru upoštevanja pogojev izdanih aktov je bila le v enem primeru ugotovljena kršitev izdanega NS za gradnjo pomožnega kmetijskega objekta (rastlinjak). Zavezanec je namesto pomožnega kmetijskega objekta postavil leseno brunarico. Zadevo so odstopili gradbeni inšpekciji.

Tudi pri preverjanju, ali so nosilci OVS ali NS pridobili, kadar je to potrebno, tudi vodno soglasje, inšpektorji kršitev niso ugotovili.

Na podlagi izvedene akcije ION meni, da je stopnja skladnosti zavezancev s pogoji izdanih upravnih aktov zelo velika in kaže na to, da zavezanci soglasja, ki jih pridobijo, praviloma tudi spoštujejo.

Inšpektorji pa so pri nadzoru posegov v okviru akcije ugotovili pet drugih kršitev, ki niso bile neposredno vezane na določila izdanih aktov: nedovoljeno nasipavanje na območju vodotoka Ložnica, mastni madeži na zemljini v velikosti površine 10 m², trajno strgana ograja zaradi vdora Romov in nezakonit izlov/preselitev močvirske sklednice v nadomestni habitat.

V dveh primerih je bilo izdano opozorilo v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru, in sicer zaradi trajno strgane ograje zaradi vdora Romov in zaradi odstranitve naoljene zemljine, ki je bila odstranjena še isti dan in predana pooblaščenemu zbiralcu.

V primeru izlova/preselitve močvirske sklednice v nadomestni habitat brez ustreznega dovoljenja za izlov avtohtonih živalskih vrst je bil izvajalcu posega v skladu z Zakonom o prekrških izdan plačilni nalog, nosilcu projekta pa izrečeno opozorilo.

V primeru izvajalca del, ki je čistil prepust potoka pod avtocesto brez VS, je bil uveden prekrškovni postopek.

5.5 IZBRANI PRIMERI INŠPEKCIJSKIH POSTOPKOV V LETU 2016

Pri nadzoru zavezancev na podlagi Uredbe o odpadkih je bila izdana odločba Mestni občini Ljubljana (v nadaljevanju: MOL), da uredi dodatne tri zbirne centre za ločeno zbiranje odpadkov. Ugotovljeno je, da bi MOL morala imeti glede na število prebivalcev urejenih najmanj pet zbirnih centrov, zdaj ima le dva. Rok iz odločbe še ni potekel.

Zelo pereč problem je zavezanec na območju OE Ljubljana, ki na neutrjenem zagrajenem zemljišču v izmeri 11.142 m², ki ni v njegovi lasti in za katero nima soglasja lastnikov zemljišča, zbira, odlaga in obdeluje različne vrste odpadkov, za kar nima okoljevarstvenega dovoljenja za obdelavo odpadkov in ni vpisan v evidenco zbiralcev odpadkov. Na celotni površini zemljišča je cca. 100.000 m³, delno ločenih in odloženih v kupe, odpadkov (predvsem različnih odpadnih delov avtomobilov, odpadni gradbeni material, odpadni les, odpadni izolacijski material itd.). Zavezanec ima območje ograjeno in zaklenjeno. Lastniki zemljišč si na svoja zemljišča ne upajo, policija pa brez naloga ne more vstopiti. Izrečena je bila prepoved zbiranja in uveden izvršilni postopek.

Geček Marjan, s. p., ima kot samostojni podjetnik posameznik prijavljeno dejavnost prevoza stvari, storitve gradbenih strojev in žaganja. Podjetnik odlaga velike količine nevarnih, nenevarnih in drugih vrst odpadkov, vse je razvrščeno po kupih po celi lokaciji, ki jo ima na eni strani zagrajeno, na drugi strani pa je priobalni pas reke Iške. Zavezanec trdi, da to niso odpadki, ampak material, ki ga je prejel za plačilo pri opravljanju svoje dejavnosti, in da ga hrani za rezervo in za nadaljnjo uporabo. Po njegovih navedbah gume hrani za rezervo, betonske cevi hrani, ker jih bo še potreboval, razne ograje potrebuje za zavarovanje prostora, sode za prevoz sipkega materiala, tlakovce potrebuje za tlakovanje, strešno kritino bo porabil ... Zavezanec ni vpisan v evidenco zbiralcev odpadkov, ampak samo v evidenco prevoznikov odpadkov. Izrečena mu je bila prepoved zbiranja odpadkov. Zaradi posega na priobalni pas reke Iške je bil obravnavan tudi zaradi suma kršenja Zakona o vodah.

V zvezi s ponavljajočimi se prijavami glede nezakonitega avtomobilskega odpada zavezanca iz kraja Razgor pri Žabljeku in v Zgornji Senarski je bilo izdanih več ureditvenih odločb, odločb o prekršku, predlog za pregon kaznivega dejanja, razgradnja IMV pa se kljub temu še nadaljuje.

Opravljen je nadzor v Krajinskem parku Sečoveljske soline. in ugotovljeno, da so na šestih različnih lokacijah priobalnega zemljišča Jernejevega kanala, na parc. št. 5436 k. o. Sečovlje, odloženi različni odpadki – od razbitin plovil do izrabljenih gum, lesa in akumulatorjev. Odstranitev odpadkov je bila odrejena družbi Soline, d. o. o., ki je upravljavka KPSS in tudi izvajalka obvezne državne gospodarske javne službe na področju urejanja voda.

Na lokaciji Borovnice so skladiščeni nevarni sodi odpadkov, ki so nastali pri obratovanju družbe Liko Vrata, d. o. o., ki je šla leta 2009 v likvidacijo. Dne julija 2012 se je družba preimenovala v družbo RVC Projekti - v likvidaciji in ta je šla maja 2013 v stečaj. Proizvodnja v Borovnici se je končala junija 2012, ko je družba Liko Vrata prenehala svojo dejavnost lakiranja vrat. Družbi RVC Projekti – v stečaju je bila izdana inšpekcijska odločba o odstranitvi nevarnih odpadkov, vodil se je tudi izvršilni postopek, ki pa je bil na podlagi sodbe ustavljen. Del nevarnih odpadkov je zdaj v Borovnici na neutrjeni površini na vodovarstvenem območju. Odloženi sodi nevarnih odpadkov so poškodovani in stari, zato lahko povzročijo čezmerno obremenjevanje okolja. V nadaljevanju se inšpekcijski postopek vodi na podlagi 29. člena ZVO-1, ki določa postopek v primerih, če se za povzročitelja obremenitve uvede stečajni postopek. Inšpekcijski postopek še ni končan (izbranemu sodnemu izvedencu je bil izdan sklep o izbiri, izdelano je bilo izvedensko poročilo, ...). Na tem primeru se je pokazalo, da je zaradi sodbe sodišča, ki je inšpektorju naložila, da mora voditi postopek po določbah 29. člena ZVO-1, onemogočeno ukrepanje, da bi v stečajnem postopku lahko odredil odstranitev nevarnih odpadkov. Zato obstaja velika možnost, da bo na koncu morala stroške te odstranitve prevzeti država. Poleg tega je nedopustno, da se tudi v situaciji, ko korozija sodov z nevarnimi odpadki na vodovarstvenem območju napreduje in je samo vprašanje časa, kdaj bo prišlo do izlitja nevarnih snovi v vodonosnik pitne vode, omogoča, da se z raznimi pravnimi sredstvi preprečuje izvršitev inšpekcijskih ukrepov.

Leta 2016 je bil opravljen izredni inšpekcijski pregled v zvezi s prijavo občanov Moravč, da družba Termit, d. d., s tovornjaki na območje z določenimi parcelnimi številkami k. o. Drtija vozi odpadke – nagnusno smrdečo mešanico vseh vrst odpadkov. Ugotovljeno je bilo, da se podjetje ukvarja s pridobivanjem mineralne surovine, da dela v peskokopih izvaja na podlagi potrjenih rudarskih projektov in dovoljenj, pridobljenih na Arsu, da v peskokopih degradirane površine sproti sanira in da se sanacija izvaja z gradbenimi materiali, ki jih zavezanec izdeluje sam ali jih pridobi od drugih dobaviteljev. Iz predložene dokumentacije je bilo razvidno, da evidence zasipanja vodi po rudarskih projektih – vsako leto se izvedejo tudi geodetske meritve. Prav tako je bilo ugotovljeno, da je družba pred novim letom 2016 prejela večje količine komposta iz Kompostarne CRO Vrhnika, ki pa je bil v času pregleda nepresejan (med kompostom so bile polivinilaste vrečke raznih barv ...). Zato je bilo zavezancu odrejeno, da na inšpekcijskem pregledu ugotovljene nepravilnosti do določenega dne odpravi. Stranka je to storila. Uveden je bil tudi prekrškovni postopek, ki je končan.

Glede obremenjevanja tal z vnašanjem odpadkov še vedno izstopa zadeva nezakonitega vnosa velikih količin zemeljskega izkopa (vnos v nasprotju z izdanim okoljevarstvenim dovoljenjem) na lokaciji v dolini reke Drnice pri zaselku Bandel, za kar je bil že leta 2009 začel inšpekcijski postopek zoper družbo Finali Trading, Koper, ki jo zastopa ena od naših najbolj znanih odvetniških družb. Po številnih vloženi pritožbah in tožbah zoper izdano odstranitveno odločbo, ki je med tem postala izvršljiva in pravnomočna, ter zoper sklep o dovolitvi izvršbe je že predhodno začeta izvršba po drugi osebi. Nazadnje je izdan sklep o založitvi sredstev za izvršbo v znesku 4,876.120 EUR po pridobljeni informativni ponudbi izbranega izvršitelja. Tudi zoper ta sklep je vložena pritožba, za katero pa ni niti

plačana upravna taksa. Očitno je, da zavezanec skuša na vse možne načine postopek izvršbe zavlačevati in da preži tudi na morebitne postopkovne napake, kar pa mu za zdaj ne uspeva.

Kot odmeven primer izpostavljamo inšpekcijski postopek na podlagi 157.a člena ZVO-1, ko je inšpektor odredil odstranitev gradbenih odpadkov lastniku zemljišča Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije. V postopku izvršbe je bila zbiralcu odpadkov z veljavnim potrdilom ministrstva o vpisu v evidenco zbiralcev odpadkov, podjetju Saubermacher Slovenija, d. o. o., izdana odločba o odstranitvi odpadkov s klasifikacijsko številko 17 05 05*. Skupna količina odpadkov je cca. 327 m³, odloženi pa so bili na prvi in drugi bermi plazu in na območju med odlomnim in narivnim delom saniranega plazu ob Mestnem parku v Celju. Ugotovitveni postopek pred izdajo odločbe je bil strokovno zahteven, predvsem glede ugotavljanja, kdo bi bil morebitni povzročitelj, določitve zavezanca za plačilo stroškov, tj. lastnika oziroma posestnika, in dejstva, da so odpadki odloženi na plazu. Odločbo je drugostopenjski organ potrdil že leta 2015. Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije je vložil tožbo na Upravno sodišče, s katerim je sprožil upravni spor, tožba pa je bila leta 2016 zavrnjena. Odstranjevanje predmetnih odpadkov je potekalo v marcu 2016, odvažali so jih v Center za ravnanje z odpadki v Kidričevem. Pri urejanju zemljišča po odstranitvi odpadkov smo ugotovili, da je z odpadki urejen plaz tudi med odrivnim in odlomnim delom. Količine brez geoloških raziskav ni mogoče določiti. Naleteli smo na industrijske odpadke, po videzu in kemijski sestavi (s hitrim testom, ki pa ni akreditiran) sklepamo, da gre za mulj iz pranja mlinov in strojev nekdanje tovarne posode Emo, v odpadkih je višja vrednost Si, Fe in Pb, naleteli pa smo tudi na ostanke mlinskih kamnov.

Izvajalec del NIVO eko končuje izvajanje protipoplavnih ukrepov na širšem območju Celja; investitor je Ministrstvo za okolje in prostor. Ob čiščenju naplavin Hudinje in deloma Voglajne je izvajalec naplavine nedovoljeno odvažal in odlagal na okoliška zemljišča. S tem so dobile naplavine značaj odpadka. Za vnos zemljine po postopku R10 bi izvajalec del moral pridobiti OVD. Ker okoljevarstvena dovoljenja niso bila izdana, je inšpekcija zoper NIVO eko uvedla inšpekcijske postopke in odredila odvoz nedovoljeno vnesene zemljine z območja pri »Tkanini v Celju«, te je cca 5.000 m³, in odvoz nedovoljeno vnesene zemljine s plazu Rošer v Vojniku v količini 17.500 m³. Po izdanem sklepu o dovolitvi izvršbe je NIVO eko za vnos zemljine pri Tkanini pridobil gradbeno dovoljenje za nasipavanje terena – ureditev platoja kot izvedbo dodatnih protipoplavnih ukrepov. Postopek za odvoz vnesene zemljine z zemljišča »pri Tkanini« smo ustavili. Zaradi nedovoljenega zasipavanja zemljišča v Vojniku (plaz Rošer) je izdan sklep o dovolitvi izvršbe za odstranitev zasipa, rok še ni potekel, sklep pa je pravnomočen (v pritožbenem postopku potrjen z drugostopenjsko odločbo).

Tudi leta 2016 je bilo v poletnem času zastavljeno novinarsko vprašanje glede plaž, oziroma da upravljavci plaž ljudem onemogočajo prost dostop do morja in omejujejo splošno rabo priobalnega zemljišča. Vprašanja zastavljajo vsako leto od leta 2008 dalje, predvsem zaradi nedorečenosti Zakona o vodah (ZV-1) glede navedene problematike (npr. 38. člen). Lani je bilo podano vprašanje glede dopustnosti omejevanja splošne rabe priobalnega zemljišča – plaž Meduza in Meduza Exclusive (zadrževanje na priobalnem zemljišču in odlaganje predmetov za kopanje, potapljanje in podobno) s stalno postavitvijo ležalnikov in senčnikov. Po ugotovitvenem postopku je bila izdana odločba, s katero je bilo upravljavcu naravnih kopališč odrejeno, da mora takoj po vročitvi odločbe vsakomur dopustiti neškodljiv prehod do morskega dobra čez zemljišče obeh naravnih kopališč plažo Meduza in plažo Meduza Exclusive. Vsakomur mora dopustiti rabo tega priobalnega zemljišča, ki je neposredno povezano s splošno rabo (zadrževanje na priobalnem zemljišču in odlaganje predmetov za kopanje, potapljanje in podobno). Upravljavec se je pritožil in drugostopenjski organ je zadevo vrnil v ponovni postopek, ker prvostopenjski organ pritožnici ni dal možnosti, da se izjavi o vseh dejstvih in okoliščinah, pomembnih za izdajo izpodbijane odločbe.

Zavezancu Atrij stanovanjska zadruga, z. o. o., iz Celja bila izdana ureditvena odločba o prepovedi uničevanja lastovičjih gnezd ob prenovi fasade večstanovanjskega objekta v Šmarju pri Jelšah. Mestna lastovka (*Delichon urbica*) sodi v družino ptičev pevcev (*Passeriformes*) in je na celotnem območju Slovenije zavarovana živalska vrsta. Zavezanec je obnovitvena dela ustavil in jih skladno z naknadno pridobljenim dovoljenjem za poseg v naravo nadaljeval šele po gnezditvenem obdobju.

Na inšpekcijskem pregledu je bilo ugotovljeno, da so v notranjosti stebra četrtega viadukta Slatina na AC Celje–Maribor številna okostja različnih vrst ptičev. Po podatkih iz prijave naj bi bili v stebru ujeti tudi mladiči lesne sove (*Strix aluco*). Ugotovili so še, da so line na podpornih stebrih po vsej verjetnosti nenamerno past, v katero zaidejo ptiči pri iskanju hrane, gnezditvenih mest ... Upravljavcu avtoceste DARS je bila izdana ureditvena odločba, da mora zagotoviti ukrepe, s katerimi bo skozi line pticam vstop v notranjost stebrov onemogočen. Zavezanec je na line namestil mreže, s katerimi je preprečil vstop ptic v notranjost stebrov.

Zaradi pritožb krajanov in društva EKO Anhovo in dolina Soče smo opravili več izrednih inšpekcijskih nadzorov pri podjetju SALONIT Anhovo, d. d. Odrejene so bile izredne meritve hrupa v okolici in meritve emisij prahu na posameznih emisijskih virih. Ker so bile na enem mirnem mestu presežene dovoljene mejne vrednosti hrupa za III. cono varstva pred hrupom v nočnem času, je bila izdana ureditvena odločba. Zavezanec je odločbo upošteval in uspešno sanacijo potrdil z dodatnimi meritvami. Poročila o opravljenih izrednih meritvah emisij snovi v zrak še nismo prejeli. Opravljene so bile tudi dodatne analize odpadnih voda, vendar nepravilnosti niso bile ugotovljene. Pregledana so bila vsa poročila o emisijah snovi v zrak in vode. Nepravilnosti niso bile ugotovljene. Podjetje je izvedlo tri večje sanacije objektov, ki so bili prekriti z azbestno-cementno kritino (približno 20.000 m²). Dela so bila opravljena v skladu z zakonodajo.

Pri zavezancu PIVKA perutninarstvo, Enota MESO, je bil opravljen inšpekcijski pregled na zahtevo Arsa. Naprava obsega klavnico z zmogljivostjo zakola največ 67,5 tone živalskih trupov (perutnine) na dan in napravo za proizvodnjo živil z obdelavo in predelavo surovin živalskega izvora. Pri pregledu je ugotovljeno, da naprava deluje v skladu s predpisi, razen v delu, ki se nanaša na odvajanje mešanice industrijskih in komunalnih odpadnih voda na iztoku iz čistilne naprave posredno v podzemne vode. Po OVD je bila količina odvedene odpadne vode iz čistilne naprave v letu 2015 presežena. Prav tako je bila ugotovljena kršitev vodnih dovoljenj, saj je zavezanka za tehnološke namene leta 2015 odvzela večjo količino vode iz objektov in naprav za oskrbo s pitno vodo od dovoljene. Zavezanki je z odločbo odrejena odprava nepravilnosti. Poročilo o ugotovitvah nadzora je poslano na Arso.

V zadevi hrupa na progi za motokros Lemberg, ki jo upravlja Iztok Duraković, s. p., Golobinjek 13, Planina pri Sevnici, je bil leta 2016 opravljen pregled v okviru rednega načrtovanega preventivnega nadzora. Ker inšpektor pri tem ni ugotovil obremenitev steze za motokros s treningi v letu 2015, ki bi bila večja od tiste, ki je bila v okviru kontrolnega monitoringa hrupa, izvedenega na podlagi inšpekcijske odredbe, ugotovljena kot dopustna, je postopek ustavil.

Civilna iniciativa prizadetih krajanov v Kozarjah že več let neprestano prijavlja izpuste iz nelegalno zgrajenega objekta družbe Biovizija, d. o. o. Ker objekt nima gradbenega dovoljenja, mu je gradbena inšpekcija leta 2014 izdala ureditveno odločbo, ki jo je potrdilo tudi ministrstvo. Ker stranka sama ni uresničila zahtev omenjene odločbe, ji je gradbena inšpektorica leta 2016 odklopila elektriko. S tem pa se je hrup v okolju še povečal. Glede na večje število prijav okoliških prebivalcev in preverjanje ustreznosti obratovanja zaradi hrupa, ki ga povzroča zavezanec, je bila v maju 2016 izdana Odredba inšpekcijskega ukrepa v zvezi z izvedbo kontrolnega monitoringa hrupa v okolju, ki ga povzroča opravljanje dejavnosti družbe Biovizija, d. o. o. Inšpekcija je izbrala pooblaščenega izvajalca monitoringa hrupa in ta je opravil kontrolni monitoring hrupa v okolju. Pripravil je tudi poročilo o

meritvah hrupa v okolju, ki med drugim kaže, da ta res presega mejne vrednosti kazalcev hrupa, ki ga povzroča naprava za III. območje varstva pred hrupom. Ker je bilo iz rezultatov meritev razvidno, da zavezanec obremenjuje okolje s čezmernim hrupom, mu je bila izdana ureditvena odločba, da mora kot upravljavec naprave oziroma vira hrupa prilagoditi obratovanje vira hrupa v skladu z zakonsko določenimi predpisi in uspešno sanacijo dokazati s ponovnimi meritvami hrupa. Predpisani rok za izvršitev ukrepov iz izdane ureditvene odločbe še ni potekel.

5.6 SKLEPNE UGOTOVITVE

Inšpekcija za okolje in naravo je cilje, določene z letnim načrtom dela, dosegla. Na podlagi analize stanja ugotavljamo, da smo načrtovano število inšpekcijskih pregledov za leto 2016 dosegli, prav tako smo v celoti izpolnili načrtovani obseg dela.

Inšpekcijsko delo postaja iz leta v leto bolj zahtevno, izpostavljeno raznim vplivom, zato je tudi vse bolj stresno. K temu zagotovo prispevajo tudi predpisi, ki so ob svoji številčnosti in ob številčni »podhranjenosti« inšpektorjev v marsikaterih določbah nejasni in nerazumljivi, kar povzroča precej težav pri njihovi uveljavitvi. Prekrškovni postopki so za inšpektorje zahtevni, saj se zakonodaja na tem področju zelo hitro spreminja, zato je ob drugiem inšpekcijskem delu spremembam težko slediti. Praviloma kršitelje v prekrškovnih postopkih zastopajo odvetniki, kar inšpektorjevo delo dodatno otežuje, saj je nasproti pravnemu strokovnjaku neenakovredna stran. Administrativne obveznosti in druge naloge, povezane predvsem s pristojnostmi v prekrškovnih postopkih, upočasnjujejo delo inšpektorjev in terjajo reorganizacijo ION na tem področju.

Nespremenjeno ostaja dejstvo, da z obstoječo kadrovsko zasedbo, brez zadostne strokovne podpore na pravnem področju, ni možno izvajati učinkovitega inšpekcijskega nadzora na vseh področjih dela ION. Presenetljivo pa je, da zakonodajalec, kljub nenehnim opozorilom, pri sprejemanju novih predpisov inšpektorjem za okolje nalagajo nove in dodatne obveznosti.

Ponovno želimo poudariti, da ukrepi v zvezi s plačnim sistemom v državni upravi nikakor ne prispevajo k povečanju učinkovitosti dela, niti ne motivirajo zaposlenih v duhu iskanja rešitev in novih idej. Enako velja tudi glede ukrepov za zmanjšanje števila zaposlenih v državni upravi.

Vse pogostejše se dogaja, da se krivdo za nedelovanje sistema kot celote želi naprtiti inšpekcijskim službam. Zanimarjamo pa dejstvo, da sistema ni možno vzpostavljati le z inšpekcijskim nadzorom, ampak je to le eden od načinov. Neizkoriščene so možnosti finančnih in drugih spodbud zavezancev, ki bi pripeljale k večji stopnji spoštovanja predpisanih pravil. Učinkovitost delovanja službe se namreč presoja z vidika pogojev za njeno delovanje, ne le z vidika javnomnenjske raziskave.

V letošnjem letnem poročilu predlagamo naslednje rešitve, za katere menimo, da bi prispevale k izboljšanju stanja:

- povečati število inšpektorjev glede na to, da se iz leta v leto povečuje obseg dela, predvsem zaradi spreminjanja in sprejemanja zakonodaje ter povečevanja obsega administrativnega dela. Posledično je sistematično delo zelo oteženo, kar slabo vpliva na delo inšpektorjev in posledično celotnega ION;
- jasno opredeliti pristojnosti med organe lokalne skupnosti in ION in prenesti nadzor nad vsemi odpadki, ki nastanejo v gospodinjstvu, na nadzorne organe lokalnih skupnosti;

-
- zagotoviti Inšpekciji za okolje in naravo možnost proaktivnega sodelovanja pri pripravi predpisov:
 - z zagotavljanjem pravočasne vključitve ION v pripravo predpisa,
 - z upoštevanjem izkušenj ION iz nadzora, predvsem o izvedljivosti posameznih določb,
 - z jasno definicijo pristojnosti za nadzor in
 - z zagotavljanjem virov za izvajanje novih nalog.
 - za izboljšanje nadzora zavezancev SEVESO uvesti vprašalnike (ti. check listo) za posamezne sklope tehnoloških postopkov (npr. skladiščenje nevarnih snovi, zagotavljanje varnosti tlačnih posod) in vprašalnike za sistem obvladovanja varnosti (presoja ISO – za notranje in zunanje presojevalce);
 - zakonodajno spremeniti način izvajanja nadzora SEVESO, da bo omogočala nadzor v koordinaciji z drugimi inšpekcijami, ki so vsebinsko povezane s preprečevanjem večjih nesreč in zmanjševanjem njihovih posledic;
 - višine predpisanih glob so v posameznih primerih nesorazmerne glede na težo prekrška oziroma škodo, ki je nastala v okolju zaradi nezakonitega ravnanja (primer višine globe 10.000 EUR, ker zavezanec ni oddal letnega poročila), oziroma prenizke (npr. v Zakonu ohranjanju narave), kjer gre pogosto za ravnanja, ki imajo za posledico očitno in nepopravljivo škodo v naravnem okolju;
 - na občinskem nivoju zagotoviti odlagališča za inertne odpadke brez plačila za odlaganje.